

İLHAM ƏLİYEV 31 illik nişgilmizə son qoydu

◆ Qarabağdan reportaj

Prezidentin Xocavənd şəhərində bayrağımızı ucaltması qürur günü oldu

2 oktyabr 1992-ci il...

Azərbaycan tarixinə "Xocavənd süqutu" qara damğası kimi düşən bu tarix 28 il ərzində xocavəndlilərin müsibəti oldu. Son 3 ildə isə böyük nişgilinə, həsrətinə çevrildi...

15 oktyabr 2023-ci il...

Müzəffər Ali Baş Komandan Xocavənd şəhər mərkəzində Azərbaycan bayrağını dalğalandırdı...

"Xocavənd Azərbaycandır!" qürur həyqirtısını indi yalnız xocavəndlilər yox, bütün xalqımız sevinc göz yaşları ilə səsləndirir...

Bir qərinəlik ağır-acının şirin məlhəmi

Onlar Birinci Qarabağ müharibəsində məşəqqətlərdən keçdilər. Dəhşətli faciələr yaşadılar, qətləmlərə məruz qaldılar...

Qaradağlı faciəsi tariximizin qanlı səhifələrindən biridir. Düşmən bu faciə zamanı onlara dəhşətli müsibətlər yaşatsa da, son anadək öliyalın savaşdılar. Amma köməksiz qaldıqları üçün

yurdları işğal olundu, talan edildi, qətlə yetirilən körpələri, qocaları, hətta sağ olan yaralı döyüşçüləri quyularda, xəndəklərdə basdırıldı. Anaların, qız-gəlinlərin sinələrinə dağ çöküldü...

Düz 31 il bu ağır-acılarla nişgilli, həsrətli günlər yaşadılar. Səbir etdilər, dözdülər, ümidləri ölmədi. Çünki inandıqları, güvəndikləri lider var idi. O lider ki onlara bu ağır-acıları, faciələri yaşadılardan qisasın alınacağına, yenidən yurdlarına qayıdacağına söz vermişdi. Və o vəd çox gecmədi ki, gerçəkləşdi. Azərbaycan tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirən qüdrətli sərkərdə kimi verdiyi bütün vədlərə sadıq qalan İlham Əliyev onların ümid çiraqlarını yenidən yandırdı, arzularını çin edib, yaralarına məlhəm oldu.

Bu gün bütün keçmiş məcburi köçkünlər kimi onlar da böyük sevincle yurda qayıdış gününü səbirsizliklə gözləyirlər. Tezliklə o xoş xəbər də yayılacaq - Böyük qayıdışın yeni ünvanı - XOCAVƏND.

→ 6

Gənclər xalqımızın uğurlu gələcəyi naminə çalışırlar

Ürəkləri Vətən sevgisi ilə döyünən və bir yumruq ətrafında sıx birləşən gənclərimiz 44 günlük Vətən müharibəsində də böyük qəhrəmanlıq göstərdilər. Döyüşlər zamanı gənclərimiz qəhrəmanlıqları ilə bir daha vətənpərvər olduqlarını nümayiş etdirdilər. Qəhrəmanlıq hissləri isə insan qəlbində bir günün, bir anın içində yaranıb formalaşmır. Bunun üçün müəyyən qədər vaxt keçməsi tələb olunur. Göstərilən bu qəhrəmanlıqlar bir daha sübut edir ki, zaman-zaman gənclərimizə vətənpərvərlik hissləri aşılab.

→ 7

Bu payız da başqa bir payızdır

Ordumuz bir payız günündə - sentyabrın 19-da lokal antiterror tədbirləri keçirməklə 23 saat ərzində məhəmmətlik iddiasından əl çəkməyən erməni qoşunlarının tör-töküntülərini darmadağın etdi. Düşmən məcbur olub ağ bayraq qaldırdı. Şəhidlərimizin, qazilərimizin canı-qanı bahasına başa gələn bu cahansümmül qələbə Azərbaycan tarixinə əbədi olaraq qızıl hərflərlə həkk olundu. Bu qələbənin təşkilatçısı, ilhamvericisi, istiqamətvericisi, sərkərdəsi Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevdir. O, xalqımızın, Vətənimizin tarixində Şah İsmayıl Xətai, Babək kimi, milli qəhrəman olaraq daim yaşayacaqdır.

→ 12

Bütün işğalçıların sonu ağır məğlubiyyətdir

Ancaq tarix göstərir ki, bütün işğalçıların sonu məğlubiyyətdir. Sadəcə gec-tezi var. Bunu Ermənistan gördü, anladı, Fransa kimi ölkələrin rəsmiləri də başa düşməlidirlər.

→ 4

Müasir yollar iqtisadi yüksəlişin göstəricisidir

→ 3

Heydər Əliyev İli - 2023

Keçmişə ehtiram, gələcəyə inamla

Heydər Əliyev irsindən bəhrələnən müasir Azərbaycan gəncliyi

Ulu Öndərin Azərbaycanın parlaq gələcəyi naminə müstəsna xidmətlərindən biri tarixi ənənələrə, milli-mənəvi dəyərlərə, dövlətçilik maraqlarına və zamanın çağırışlarına uyğun gənclər siyasətinin həyata keçirilməsidir. "Gəncləri Azərbaycanın bu günü, sabahı və ümidi adlandıran Heydər Əliyev həm SSRİ dönməndə, həm də müstəqillik dövründə respublikamıza rəhbərlik etdiyi zaman intellektual, milli-mənəvi dəyərlərə sadıq, vətənpərvər gəncliyin yetişməsinə xüsusi diqqət yetirmiş, bu istiqamətdə ardıcıl və məqsədyönlü siyasət həyata keçirmişdir. Gənclərə iş sahəsində vahid dövlət siyasətinin reallaşdırılması məqsədilə Heydər Əliyev 1994-cü il 26 iyul tarixli fərmanı ilə Gənclər və İdman Nazirliyinin yaradılması, Ümummilli Liderin 1997-ci il fevralın 2-də imzaladığı fərmana əsasən, fevralın 2-nin Azərbaycan Gəncləri Günü elan edilməsi və digər addımlar müdrik dövlət xadiminin gəncliyin inkişafına xüsusi diqqət və qayğısının bariz nümunəsi kimi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bunlarla yanaşı, Heydər Əliyev 1999-cu il iyulun 29-da "Dövlət gənclər siyasəti haqqında" fərman imzalaması respublikanın ictimai-siyasi həyatında gənclərin daha fəal iştirakı üçün imkanların genişləndirilməsi baxımından böyük önəm daşıyırdı. Bir sözlə, Ulu Öndər gənclər siyasəti sahəsində önəmli qərarlar qəbul etməklə, mühüm formaları və sərəncamları imzalamaqla bugünkü - müasir, qüdrətli və

qalib Azərbaycanın sağlam bünövrəsinə yaratmışdır".

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu gənclər siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildiyini deyən nazir qeyd edib ki, ölkəmizdə gənclər siyasəti və təhsilin

inkışafı ilə bağlı çoxsaylı program və layihələr həyata keçirilib, yeni strategiya və konsepsiyalar qəbul edilib. İstedadlı və yaradıcı gənclərin üzə çıxarılması və dəstəklənməsi sahəsində əhəmiyyətli addımlar atılıb.

→ 2

Xankəndi də sakinlərini gözləyir

İşğaldan azad olunmuş bütün ərazilərə əzəli sahibləri qayıdacaq

Hazırda Azərbaycanın əsas milli prioritetlərindən biri keçmiş məcburi köçkünlərin işğaldan azad olunmuş ərazilərə qayıdışıdır. Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı çərçivəsində 2026-cı ilə qədər Qarabağ və Şərqi Zəngəzura 140 min nəfərin köçürülməsi planlaşdırılır. Xankəndi də separatçılardan təmizləndiyinə görə keçmiş məcburi köçkünlərin bu şəhərə qayıdışı üçün hazırlıq işlərinə başlanılıb.

İşğaldan azad edilmiş digər ərazilər kimi, Xocalıya və Xankəndiyə də Böyük Qayıdışın təşkilatçıları ilə bağlı dövlət başçısının tapşırıqları yerinə yetirilir və sakinlərin rəyləri dinlənir.

→ 5

İki qardaşın gücü

Sabah Azərbaycanda "Mustafa Kamal Atatürk - 2023" birgə taktiki təlimi başlayır

İki qardaş ölkə arasında keçiriləcək birgə taktiki təlimlərin əhəmiyyətindən danışan hərbi ekspert Ədalət Verdiyev "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında deyib ki, Türkiyə və Azərbaycan arasında imzalanan Şuşa Bəyannaməsinə uyğun olaraq, hər iki dövlətin müdafiə nazirliklərinin hərbi texniki sahədə əməkdaşlığı getdikcə genişlənir.

O bildirib ki, Azərbaycan və Türkiyə orduları arasında bu il ümumilikdə 16 hərbi təlim keçirilməsi planlaşdırılıb. Bunların əksəriyyəti artıq baş tutub. Hazırda "Mustafa Kamal Atatürk - 2023" təlimləri Azərbaycanda davam etməkdədir.

Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinin Türkiyədə keçirilən "Heydər Əliyev-2023" təlimlərində iştirak etdiyini xatırladan ekspert qeyd edib ki, oktyabrın 18-dən başlayan təlimlərin taktiki döyüş atışlı mərhələsi ayın 23-25-də keçiriləcək.

→ 5

İqtisadi maraqlar dünyanı ciddi toqquşmalara gətirib çıxara bilər

Hazırda Birləşmiş Qərbin hegemonluğuna qarşı qurulan ən böyük iqtisadi güc mərkəzi BRİCS-dir. Dünyanın nüfuzlu ekspertləri vurğulayırlar ki, bu, Qərbin nəzərində olan "Böyük-7-lər" və "G-20"-yə qarşı ciddi rəqibdir.

O da məlumdur ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsinin kökündə siyasətdən çox iqtisadi məsələ dayanır. Bunu Qərbdə olan bir çox siyasətçi də açıq şəkildə dilə gətirir. Belə

ki, Rusiya neft-qaz satışından külli miqdarda gəlir öldü edirdi. Bu, Rusiyaya iqtisadiyyatını inkişaf etdirmək, hərbi gücünü artırmaq və beynəlxalq məsələlərin həllində söz sahibi olmaq imkanı verirdi. Qərb şimal qonşumuzun yenidən dünya səhnəsinə qayıtmasını qəbul etmək istəmədi. Ukraynanı Rusiyaya qıcıqlandıracaq addımlara sövq etdi. Rusiya da səhv addım ataraq Ukrayna bataqlığına düşüb. Bu üzün şimal qonşu-

muz HƏMAS-ı birmənalı şəkildə dəstəkləyir. İstədiyi odur ki, ikinci bir münaqişə ocağına görə Ukraynaya edilən hərbi yardımlar, eləcə də siyasi dəstək azalsın.

Bəzi analitiklər doğru olaraq qeyd edirlər ki, üzde görünən HƏMAS-İsrail qarşıdurması olsa da, əsl məsələ Aralıq dənizidir. Bir sözlə, indi beynəlxalq münasibətdə "Sağ göstərib, solu vurmaq" siyasətindən istifadə olunur.

→ 10

Neokolonist Fransanın tarixi qanlı cinayətlərdən ibarətdir

Ermənistanın təmsalında işğal siyasəti həyata keçirən, qətləmlər, soyqırımları törədən bir ölkəyə hamilik edən, hazırda da islamofob, türkofob, irəqi siyasət yürüdən Fransa Azərbaycana qarşı durmadan əsassız itihamlar səsləndirir, ələ aldığı riyakar qurumlar vasitəsilə ölkəmizə əleyhinə "qətnamə" adı altında hansısa kağız parçaları qəbul etdirir. Cənubi Qafqazda milli azlıqların "müdafioçisi" olduğu görüntüsünü yaratmağa çalışır.

"Biz Fransada neokolonializm meyilləri ilə paralel olaraq irqçilik və islamofobiyanın da geniş vüsət aldığını müşahidə edirik. Bu gün burada təmsil olunan insanların bəziləri müxtəlif formada təzyi və ayrı-seçkilikə, irəqi hücumlara məruz qalır", - deyər müraciətində dövlət başçısı İlham Əliyev də vurğulayıb ki, daxilə bu cür narahatlıqlar və təhlükəli meyillərlə mübarizə aparmalı olan Fransa hakimiyyəti başqa dövlətlərə dərs keçməyə, digər ölkələrin daxili işlərinə qarışmağa cəhd edir.

→ 5

Oktyabrın 21-də Heydər Əliyev Mərkəzində Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatı və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (ADNSU) birgə təşkilatlığı ilə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Keçmişə ehtiram, gələcəyə inamla: Heydər Əliyev irsindən bəhrələnən müasir Azərbaycan gəncliyi" mövzusunda tədbir keçirilib.

Əvvəlcə Fəxri xiyabanda müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin məzarı ziyarət edilmiş, məzarın önünə gül dəstələri qoyulub.

Görkəmli oftalmoloq-alm, akademik Zorifə xanım Əliyevanın da öz xatirəsi anılıb, məzarın önünə tör güllər düzülüb.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib. Sonra Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin öz xatirəsi birdəqiqətlik sükutla yad olunub.

Tədbirdə açılış nitqi ilə çıxış edən YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov bildirdi ki, çoxşəxslilik dövlətçilik tarixinin ən şanlı və şərəfli dövrünü yaşayaraq qalib Azərbaycan bənzərsiz uğurlara imza atır, yeni reallıqlar formalaşdıraraq öz qüdrətini artırır: "Şərəfdə ilk demokratik respublika yaratmış və 32 il əvvəl öz müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycanın regionun liderinə və qalib ölkəyə çevrilməsi, dünyanın nüfuzlu dövlətləri sırasına layiqli yer tutması məhz Heydər Əliyev siyasəti sayəsində mümkün olmuşdur. Anadan olmasının 100-cü ildönümünü dərin ehtiramla və böyük minnətdarlıqla qeyd etdiyimiz Ümummilli Lider Heydər Əliyev ötən əsrin 90-cı illərində - müstəqilliyin itirilməsi təhlükəsinin mövcud olduğu olanda mürəkkəb şəraitdə xalqı qətiyyətli dəstəyi və öz liderlik keyfiyyətləri ilə Azərbaycanı tonəzültdən xilas edərək sabitlik və inkişaf yoluna çıxarmış, məqsədyönlü və uzadıqron siyasəti ilə respublikamızın gələcək inkişaf yolunu müəyyənləşdirmişdir".

YAP Sədrinin müavini vurğulayıb ki, Ulu Öndərin Azərbaycanın parlaq gələcəyi naminə müstəsna xidmətlərindən biri tarixi ənənələrə, milli-mənəvi dəyərlərə, dövlətçilik maraqlarına və zamanın çağırışlarına uyğun gənclər siyasətinin həyata keçirilməsidir: "Gəncləri Azərbaycanın bu günü, sabahı və ümidi adlandıran Heydər Əliyev həm SSRİ dönmədə, həm də müstəqillik dövründə respublikamıza rəhbərlik etdiyi zaman intellektual, milli-mənəvi dəyərlərə sadiq, vətənpərvər gəncliyin yetişməsinə xüsusi diqqət yetirmiş, bu istiqamətdə ardıcıl və məqsədyönlü siyasət həyata keçirmişdir. Gənclərlə iş sahəsində vahid dövlət siyasətinin reallaşdırılması məqsədilə Heydər Əliyevin 1994-cü il 26 iyul tarixli fərmanı ilə Gənclər və İdman Nazirliyinin yaradılması, Ümummilli Liderin 1997-ci il fevralın 2-də imzaladığı fərmana əsasən, fevralın 2-nin Azərbaycan Gəncləri Günü elan edilməsi və digər addımlar müdrik dövlət xadiminin gəncliyin inkişafına xüsusi diqqət və qayğısının bariz nümunəsi kimi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bunlarla yanaşı, Heydər Əliyevin 1999-cu il iyulun 29-da "Dövlət gənclər siyasəti haqqında" fərman imzalaması respublikanın ictimai-siyasi həyatında gənclərin daha fəal iştirakı üçün imkanların genişləndirilməsi baxımından böyük önəm daşıyır. Bir sözlə, Ulu Öndər gənclər siyasəti sahəsində önəmli qərarlar qəbul etməklə, mühüm fərman və sərəncamlar imzalamqla bu günkü - müasir, qüdrətli və qalib Azərbaycanın sağlam bünövrəsini yaratmışdır".

YAP Mərkəzi Aparatının rəhbəri qeyd edib ki, Heydər Əliyev siyasətinin uğurla davam etdirərək son 20 ildə Azərbaycana tarixi nailiyyətlər qazandıran, ölkəmizin iqtisadi potensialının, hərbi-strateji qüdrətinin, beynəlxalq nüfuzunun əhəmiyyətli dərəcədə artmasına, ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunmasına nail olan Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin siyasi kursunda müxtəlif düşüncəli, intellektual, möhkəm əqidəli və zəngin məna-viyyətli Azərbaycan gəncliyinin for-

Keçmişə ehtiram, gələcəyə inamla

Heydər Əliyev irsindən bəhrələnən müasir Azərbaycan gəncliyi

"KEÇMİŞƏ EHTİRAM, GƏLƏCƏYƏ İN HEYDƏR ƏLİYEV İRSİNDƏN BƏHRƏLƏNƏN MÜASİR AZƏRBAYCAN GƏNCLİYİ"

21 OKTYABR 2023-CÜ İL

maləşməsi hər zaman xüsusi yer tutmuşdur: "Dövlət başçısı ötən müddət ərzində gənclər siyasətinin təkmilləşməsinə, bu sahədə təşkilati-hüquqi əsasların möhkəmlənməsinə, bütövlükdə Azərbaycan gəncliyinin inkişafına xidmət edən çox mühüm addımlar atmışdır. Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamlarına əsasən, 2007-ci ildə "Gənclər ili" elan edilməsi və bununla əlaqədar gəncliyin inkişafına xidmət edən çoxşəxslilik tədbirlərinin həyata keçirilməsi, 2011-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondunun yaradılması, 2013-cü ildə "Gənclər üçün Prezident Mükafatı"nın təsis edilməsi, müxtəlif dövlət proqramlarının reallaşdırılması gənclərin cəmiyyətdə daha fəal iştirakı üçün yeni-yeni uğurlar arzulayıb.

Sonra çıxış edən YAP İdarə Heyətinin üzvü, ADNSU-nun rektor əvəzi Vazeh Əskərov bildirdi ki, isticarə vəzifəsində, istərsə də Azərbaycan 1991-ci ildə müstəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycanın gənclərinin xaricə göndərilməsi ənənəsinin əsası Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub və Ulu Öndərin ideyalarının layiqli davamçısı, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməkdədir: "Ümummilli Lider Heydər Əliyev dövlətçilik fəaliyyətində təhsil diqqət xüsusi yer tutur. Azərbaycanın böyük oğlu, müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin hələ 1969-cu ildə Azərbaycan Komünist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçilməsi ölkəmiz üçün dönlüş nöqtəsi olmuş və məhz elə ilk günlərdən bütün sahələrdə islahatların aparılması ilə respublikamızın inkişaf strategiyasının əsası qoyulmuşdur. Qısa zamanda Azərbaycanın keçmiş ittifaq ölkələri arasında sənaye istehsalatı sektorunda böyük əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müasir çağırışlara uyğun peşəkar gənclər ordusunun formalaşdırılmasına da töhfə vermişdir".

Tahir Budaqov diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YAP Sədrinin birinci müavini Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi əsasında həyata keçirilən layihələr, görülən işlər də fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam gəncliyin formalaşmasına xidmət edir: "Ümummilli Liderin xalqımıza siyasi mirası olan və ümumxalq rəğbətini qazanan qələbələr partiyasına çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyası da öz fəaliyyətində gənclərin potensialından səmərəli istifadə olunmasına xüsusi diqqət yetirir. Təsədüfi deyil ki, bu gün YAP sıralarına yeni qoşulanların mütləq əksəriyyəti məhz gənclərdən ibarətdir və bu da Azərbaycan gəncliyinin Heydər Əliyev ideyalarına və Prezident İlham Əliyevin siyasətinə böyük inamından və qətiyyətli dəstəyindən qaynaqlanır. Bu gün Azərbaycan gəncliyi dövlətə, Vətənə və xalqa sadaqət andını inamla yerinə yetirən Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək ölkəmizin inkişafına mühüm töhfələr verir, respublikamıza beynəlxalq arenada layiqincə təmsil edir. Ən əsas, qürurlu, şərəfli və vətənpərvər Azərbaycan gəncliyi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda böyük fədakarlıq, ölkəmizin iqtisadi inkişafına töhfə vermişdir. Prezident İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə yetişən gənclərimiz şanlı qələbənə qazanılmasında - tarixi ədalətli, Azərbaycan dövlətinin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunmasında misilsiz rol oynamışlar. Bu reallıq xalqımız qürur mənbəyi və dövlətimizin qüdrətinin ifadəsidir. Şübhə yoxdur ki, dövlətin yüksək diqqət və qayğısı ilə oha-

rilməsinə xidmət edir. Ölkə rəhbəri uğur qazanmanın əsas səbəblərini neft-qaz ehtiyatları ilə deyil, elmə, biliyə, vətənpərvərlik ruhu və vətəndaşlıq mövqeyi möhkəmlənib, könüllülük hərəkəti genişləndirilib, "Azərbaycan gəncliyi" dövlət proqramlarının uğurla həyata keçirilməsi, Azərbaycan Prezidenti yanında Gənclər Fondunun yaradılması gənclərin hətərətli inkişafını stimullaşdırıb: "Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş təhsil sistemimizin müasirliyi və effektivliyi dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının reallaşdırılmasına əsas şərtlərdən biri kimi səciyyələndirir".

YAP İdarə Heyətinin üzvü bildirdi ki, "Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğal faktı ilə barışmayacaq", - deyən Prezident İlham Əliyevin xalqı dəstəyi ilə işğalçılara qarşı bütün cəhətlərdə qətiyyətli mübarizəsi real nəticəsinə verdi: "İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ölkəmizin ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün böyük qüvvə və milli ləyaqətini nümayiş etdirmələri üçün əlverişli şəraitin yaradılmasıdır. Bu, yeni reallıqlar fonunda idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və dayanıqlı inkişaf baxımından böyük əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müasir çağırışlara uyğun peşəkar gənclər ordusunun formalaşdırılmasına da töhfə vermişdir".

Tahir Budaqov diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YAP Sədrinin birinci müavini Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi əsasında həyata keçirilən layihələr, görülən işlər də fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam gəncliyin formalaşmasına xidmət edir: "Ümummilli Liderin xalqımıza siyasi mirası olan və ümumxalq rəğbətini qazanan qələbələr partiyasına çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyası da öz fəaliyyətində gənclərin potensialından səmərəli istifadə olunmasına xüsusi diqqət yetirir. Təsədüfi deyil ki, bu gün YAP sıralarına yeni qoşulanların mütləq əksəriyyəti məhz gənclərdən ibarətdir və bu da Azərbaycan gəncliyinin Heydər Əliyev ideyalarına və Prezident İlham Əliyevin siyasətinə böyük inamından və qətiyyətli dəstəyindən qaynaqlanır. Bu gün Azərbaycan gəncliyi dövlətə, Vətənə və xalqa sadaqət andını inamla yerinə yetirən Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək ölkəmizin inkişafına mühüm töhfələr verir, respublikamıza beynəlxalq arenada layiqincə təmsil edir. Ən əsas, qürurlu, şərəfli və vətənpərvər Azərbaycan gəncliyi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda böyük fədakarlıq, ölkəmizin iqtisadi inkişafına töhfə vermişdir. Prezident İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə yetişən gənclərimiz şanlı qələbənə qazanılmasında - tarixi ədalətli, Azərbaycan dövlətinin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunmasında misilsiz rol oynamışlar. Bu reallıq xalqımız qürur mənbəyi və dövlətimizin qüdrətinin ifadəsidir. Şübhə yoxdur ki, dövlətin yüksək diqqət və qayğısı ilə oha-

Onun sözlərinə görə, 1970-1982-ci illər ərzində Azərbaycanda 5 yeni ali məktəb yaradılıb, o cümlədən yeni ixtisaslar, kafedrlar və laboratoriyalar formalaşdırılıb: "Beləliklə, 1960-cı illərdə respublikada 12 ali məktəb fəaliyyət göstərirdisə, 1982-ci ildə Azərbaycanda ali təhsil müəssisələrinin sayı artıb və təhsil alanların sayı 70 mindən 100 minə yüksəlib. 1970-ci ildən etibarən hər il 800-900 nəfər azərbaycanlı gənec SSRİ-nin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa göndərilib. Ən əsası isə, əvvəlki illərdən fərqli olaraq xarici universitetlərdə təhsil alan tələbələr milli tərkibi 97,7 faiz azərbaycanlılardan ibarət idi, halbuki əvvəlki illərdə respublikadan kənarda təhsil almağa göndərilənlər arasında azərbaycanlıların payı cəmi 40 faizə çatırdı".

Vazeh Əskərov qeyd edib ki, Ulu Öndərin təhsil siyasəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva tərəfindən uğurla davam etdirilib: "Prezident İlham Əliyev son 20 ildə qarşıya qoyduğu bütün strateji məqsədlərə nail olmuşdur. Dövlət başçısı həmişə vurğulayıb ki, "dövlətin, xalqın gələcəyi intellektual inkişafla bağlıdır və elma qoyulan sərmayə millətə sabahına xidmət edir". Bu yöndə neft strategiyasından əldə olunan gəlirlərin insan kapitalına çevrilməsi sosial-iqtisadi islahatların uğurla gerçəkləşdi-

riməsinə xidmət edir. Ölkə rəhbəri uğur qazanmanın əsas səbəblərini neft-qaz ehtiyatları ilə deyil, elmə, biliyə, vətənpərvərlik ruhu və vətəndaşlıq mövqeyi möhkəmlənib, könüllülük hərəkəti genişləndirilib, "Azərbaycan gəncliyi" dövlət proqramlarının uğurla həyata keçirilməsi, Azərbaycan Prezidenti yanında Gənclər Fondunun yaradılması gənclərin hətərətli inkişafını stimullaşdırıb: "Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş təhsil sistemimizin müasirliyi və effektivliyi dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının reallaşdırılmasına əsas şərtlərdən biri kimi səciyyələndirir".

YAP İdarə Heyətinin üzvü bildirdi ki, "Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğal faktı ilə barışmayacaq", - deyən Prezident İlham Əliyevin xalqı dəstəyi ilə işğalçılara qarşı bütün cəhətlərdə qətiyyətli mübarizəsi real nəticəsinə verdi: "İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ölkəmizin ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün böyük qüvvə və milli ləyaqətini nümayiş etdirmələri üçün əlverişli şəraitin yaradılmasıdır. Bu, yeni reallıqlar fonunda idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və dayanıqlı inkişaf baxımından böyük əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müasir çağırışlara uyğun peşəkar gənclər ordusunun formalaşdırılmasına da töhfə vermişdir".

Tahir Budaqov diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YAP Sədrinin birinci müavini Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi əsasında həyata keçirilən layihələr, görülən işlər də fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam gəncliyin formalaşmasına xidmət edir: "Ümummilli Liderin xalqımıza siyasi mirası olan və ümumxalq rəğbətini qazanan qələbələr partiyasına çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyası da öz fəaliyyətində gənclərin potensialından səmərəli istifadə olunmasına xüsusi diqqət yetirir. Təsədüfi deyil ki, bu gün YAP sıralarına yeni qoşulanların mütləq əksəriyyəti məhz gənclərdən ibarətdir və bu da Azərbaycan gəncliyinin Heydər Əliyev ideyalarına və Prezident İlham Əliyevin siyasətinə böyük inamından və qətiyyətli dəstəyindən qaynaqlanır. Bu gün Azərbaycan gəncliyi dövlətə, Vətənə və xalqa sadaqət andını inamla yerinə yetirən Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək ölkəmizin inkişafına mühüm töhfələr verir, respublikamıza beynəlxalq arenada layiqincə təmsil edir. Ən əsas, qürurlu, şərəfli və vətənpərvər Azərbaycan gəncliyi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda böyük fədakarlıq, ölkəmizin iqtisadi inkişafına töhfə vermişdir. Prezident İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə yetişən gənclərimiz şanlı qələbənə qazanılmasında - tarixi ədalətli, Azərbaycan dövlətinin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunmasında misilsiz rol oynamışlar. Bu reallıq xalqımız qürur mənbəyi və dövlətimizin qüdrətinin ifadəsidir. Şübhə yoxdur ki, dövlətin yüksək diqqət və qayğısı ilə oha-

Onun sözlərinə görə, 1970-1982-ci illər ərzində Azərbaycanda 5 yeni ali məktəb yaradılıb, o cümlədən yeni ixtisaslar, kafedrlar və laboratoriyalar formalaşdırılıb: "Beləliklə, 1960-cı illərdə respublikada 12 ali məktəb fəaliyyət göstərirdisə, 1982-ci ildə Azərbaycanda ali təhsil müəssisələrinin sayı artıb və təhsil alanların sayı 70 mindən 100 minə yüksəlib. 1970-ci ildən etibarən hər il 800-900 nəfər azərbaycanlı gənec SSRİ-nin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa göndərilib. Ən əsası isə, əvvəlki illərdən fərqli olaraq xarici universitetlərdə təhsil alan tələbələr milli tərkibi 97,7 faiz azərbaycanlılardan ibarət idi, halbuki əvvəlki illərdə respublikadan kənarda təhsil almağa göndərilənlər arasında azərbaycanlıların payı cəmi 40 faizə çatırdı".

Vazeh Əskərov qeyd edib ki, Ulu Öndərin təhsil siyasəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva tərəfindən uğurla davam etdirilib: "Prezident İlham Əliyev son 20 ildə qarşıya qoyduğu bütün strateji məqsədlərə nail olmuşdur. Dövlət başçısı həmişə vurğulayıb ki, "dövlətin, xalqın gələcəyi intellektual inkişafla bağlıdır və elma qoyulan sərmayə millətə sabahına xidmət edir". Bu yöndə neft strategiyasından əldə olunan gəlirlərin insan kapitalına çevrilməsi sosial-iqtisadi islahatların uğurla gerçəkləşdi-

riməsinə xidmət edir. Ölkə rəhbəri uğur qazanmanın əsas səbəblərini neft-qaz ehtiyatları ilə deyil, elmə, biliyə, vətənpərvərlik ruhu və vətəndaşlıq mövqeyi möhkəmlənib, könüllülük hərəkəti genişləndirilib, "Azərbaycan gəncliyi" dövlət proqramlarının uğurla həyata keçirilməsi, Azərbaycan Prezidenti yanında Gənclər Fondunun yaradılması gənclərin hətərətli inkişafını stimullaşdırıb: "Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş təhsil sistemimizin müasirliyi və effektivliyi dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının reallaşdırılmasına əsas şərtlərdən biri kimi səciyyələndirir".

YAP İdarə Heyətinin üzvü bildirdi ki, "Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğal faktı ilə barışmayacaq", - deyən Prezident İlham Əliyevin xalqı dəstəyi ilə işğalçılara qarşı bütün cəhətlərdə qətiyyətli mübarizəsi real nəticəsinə verdi: "İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ölkəmizin ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün böyük qüvvə və milli ləyaqətini nümayiş etdirmələri üçün əlverişli şəraitin yaradılmasıdır. Bu, yeni reallıqlar fonunda idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və dayanıqlı inkişaf baxımından böyük əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müasir çağırışlara uyğun peşəkar gənclər ordusunun formalaşdırılmasına da töhfə vermişdir".

faallığı, təşəbbüskərlığı, irimiyəlişliyi, ləyaqətini, vətənpərvərlik ruhu və vətəndaşlıq mövqeyi möhkəmlənib, könüllülük hərəkəti genişləndirilib, "Azərbaycan gəncliyi" dövlət proqramlarının uğurla həyata keçirilməsi, Azərbaycan Prezidenti yanında Gənclər Fondunun yaradılması gənclərin hətərətli inkişafını stimullaşdırıb: "Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş təhsil sistemimizin müasirliyi və effektivliyi dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının reallaşdırılmasına əsas şərtlərdən biri kimi səciyyələndirir".

YAP İdarə Heyətinin üzvü bildirdi ki, "Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğal faktı ilə barışmayacaq", - deyən Prezident İlham Əliyevin xalqı dəstəyi ilə işğalçılara qarşı bütün cəhətlərdə qətiyyətli mübarizəsi real nəticəsinə verdi: "İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ölkəmizin ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün böyük qüvvə və milli ləyaqətini nümayiş etdirmələri üçün əlverişli şəraitin yaradılmasıdır. Bu, yeni reallıqlar fonunda idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və dayanıqlı inkişaf baxımından böyük əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müasir çağırışlara uyğun peşəkar gənclər ordusunun formalaşdırılmasına da töhfə vermişdir".

Tahir Budaqov diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YAP Sədrinin birinci müavini Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi əsasında həyata keçirilən layihələr, görülən işlər də fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam gəncliyin formalaşmasına xidmət edir: "Ümummilli Liderin xalqımıza siyasi mirası olan və ümumxalq rəğbətini qazanan qələbələr partiyasına çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyası da öz fəaliyyətində gənclərin potensialından səmərəli istifadə olunmasına xüsusi diqqət yetirir. Təsədüfi deyil ki, bu gün YAP sıralarına yeni qoşulanların mütləq əksəriyyəti məhz gənclərdən ibarətdir və bu da Azərbaycan gəncliyinin Heydər Əliyev ideyalarına və Prezident İlham Əliyevin siyasətinə böyük inamından və qətiyyətli dəstəyindən qaynaqlanır. Bu gün Azərbaycan gəncliyi dövlətə, Vətənə və xalqa sadaqət andını inamla yerinə yetirən Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək ölkəmizin inkişafına mühüm töhfələr verir, respublikamıza beynəlxalq arenada layiqincə təmsil edir. Ən əsas, qürurlu, şərəfli və vətənpərvər Azərbaycan gəncliyi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda böyük fədakarlıq, ölkəmizin iqtisadi inkişafına töhfə vermişdir. Prezident İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə yetişən gənclərimiz şanlı qələbənə qazanılmasında - tarixi ədalətli, Azərbaycan dövlətinin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunmasında misilsiz rol oynamışlar. Bu reallıq xalqımız qürur mənbəyi və dövlətimizin qüdrətinin ifadəsidir. Şübhə yoxdur ki, dövlətin yüksək diqqət və qayğısı ilə oha-

Onun sözlərinə görə, 1970-1982-ci illər ərzində Azərbaycanda 5 yeni ali məktəb yaradılıb, o cümlədən yeni ixtisaslar, kafedrlar və laboratoriyalar formalaşdırılıb: "Beləliklə, 1960-cı illərdə respublikada 12 ali məktəb fəaliyyət göstərirdisə, 1982-ci ildə Azərbaycanda ali təhsil müəssisələrinin sayı artıb və təhsil alanların sayı 70 mindən 100 minə yüksəlib. 1970-ci ildən etibarən hər il 800-900 nəfər azərbaycanlı gənec SSRİ-nin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa göndərilib. Ən əsası isə, əvvəlki illərdən fərqli olaraq xarici universitetlərdə təhsil alan tələbələr milli tərkibi 97,7 faiz azərbaycanlılardan ibarət idi, halbuki əvvəlki illərdə respublikadan kənarda təhsil almağa göndərilənlər arasında azərbaycanlıların payı cəmi 40 faizə çatırdı".

Vazeh Əskərov qeyd edib ki, Ulu Öndərin təhsil siyasəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva tərəfindən uğurla davam etdirilib: "Prezident İlham Əliyev son 20 ildə qarşıya qoyduğu bütün strateji məqsədlərə nail olmuşdur. Dövlət başçısı həmişə vurğulayıb ki, "dövlətin, xalqın gələcəyi intellektual inkişafla bağlıdır və elma qoyulan sərmayə millətə sabahına xidmət edir". Bu yöndə neft strategiyasından əldə olunan gəlirlərin insan kapitalına çevrilməsi sosial-iqtisadi islahatların uğurla gerçəkləşdi-

riməsinə xidmət edir. Ölkə rəhbəri uğur qazanmanın əsas səbəblərini neft-qaz ehtiyatları ilə deyil, elmə, biliyə, vətənpərvərlik ruhu və vətəndaşlıq mövqeyi möhkəmlənib, könüllülük hərəkəti genişləndirilib, "Azərbaycan gəncliyi" dövlət proqramlarının uğurla həyata keçirilməsi, Azərbaycan Prezidenti yanında Gənclər Fondunun yaradılması gənclərin hətərətli inkişafını stimullaşdırıb: "Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş təhsil sistemimizin müasirliyi və effektivliyi dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının reallaşdırılmasına əsas şərtlərdən biri kimi səciyyələndirir".

Nazir qeyd edib ki, Azərbaycan dövləti sürətli inkişaf dövrünü yaşayır və bu inkişaf gənclər üçün yeni imkanlar açır: "Gənclərin ekoloji məsələlərə bağlı proseslərə cəlb edilməsi onların ətraf mühitin mühafizəsində növbəti nəsillərinin inkişafına və beynəlxalq iqtisadiyyatına və s. əhəmiyyətli töhfələri bütünlükdə dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da müşahidə olunmaqdadır. Bir tərəfdən quraşdırılan və özəl sektora uğurla fəaliyyət göstərirlər".

Nazir diqqətə çatdırıb ki, "2019-2023-cü illər üçün ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqəbatliliyinin artırılması üçün Dövlət Program"na dünyanın aparıcı universitetləri ilə birgə informasiya texnologiyaları, kompüter elmləri, mühəndislik, biotexnologiya, təhsil və insan kapitalının inkişafı sahələrində böyük əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müasir çağırışlara uyğun peşəkar gənclər ordusunun formalaşdırılmasına da töhfə vermişdir".

Tahir Budaqov diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YAP Sədrinin birinci müavini Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və rəhbərliyi əsasında həyata keçirilən layihələr, görülən işlər də fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam gəncliyin formalaşmasına xidmət edir: "Ümummilli Liderin xalqımıza siyasi mirası olan və ümumxalq rəğbətini qazanan qələbələr partiyasına çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyası da öz fəaliyyətində gənclərin potensialından səmərəli istifadə olunmasına xüsusi diqqət yetirir. Təsədüfi deyil ki, bu gün YAP sıralarına yeni qoşulanların mütləq əksəriyyəti məhz gənclərdən ibarətdir və bu da Azərbaycan gəncliyinin Heydər Əliyev ideyalarına və Prezident İlham Əliyevin siyasətinə böyük inamından və qətiyyətli dəstəyindən qaynaqlanır. Bu gün Azərbaycan gəncliyi dövlətə, Vətənə və xalqa sadaqət andını inamla yerinə yetirən Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək ölkəmizin inkişafına mühüm töhfələr verir, respublikamıza beynəlxalq arenada layiqincə təmsil edir. Ən əsas, qürurlu, şərəfli və vətənpərvər Azərbaycan gəncliyi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda böyük fədakarlıq, ölkəmizin iqtisadi inkişafına töhfə vermişdir. Prezident İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövründə yetişən gənclərimiz şanlı qələbənə qazanılmasında - tarixi ədalətli, Azərbaycan dövlətinin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunmasında misilsiz rol oynamışlar. Bu reallıq xalqımız qürur mənbəyi və dövlətimizin qüdrətinin ifadəsidir. Şübhə yoxdur ki, dövlətin yüksək diqqət və qayğısı ilə oha-

Onun sözlərinə görə, 1970-1982-ci illər ərzində Azərbaycanda 5 yeni ali məktəb yaradılıb, o cümlədən yeni ixtisaslar, kafedrlar və laboratoriyalar formalaşdırılıb: "Beləliklə, 1960-cı illərdə respublikada 12 ali məktəb fəaliyyət göstərirdisə, 1982-ci ildə Azərbaycanda ali təhsil müəssisələrinin sayı artıb və təhsil alanların sayı 70 mindən 100 minə yüksəlib. 1970-ci ildən etibarən hər il 800-900 nəfər azərbaycanlı gənec SSRİ-nin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa göndərilib. Ən əsası isə, əvvəlki illərdən fərqli olaraq xarici universitetlərdə təhsil alan tələbələr milli tərkibi 97,7 faiz azərbaycanlılardan ibarət idi, halbuki əvvəlki illərdə respublikadan kənarda təhsil almağa göndərilənlər arasında azərbaycanlıların payı cəmi 40 faizə çatırdı".

Vazeh Əskərov qeyd edib ki, Ulu Öndərin təhsil siyasəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva tərəfindən uğurla davam etdirilib: "Prezident İlham Əliyev son 20 ildə qarşıya qoyduğu bütün strateji məqsədlərə nail olmuşdur. Dövlət başçısı həmişə vurğulayıb ki, "dövlətin, xalqın gələcəyi intellektual inkişafla bağlıdır və elma qoyulan sərmayə millətə sabahına xidmət edir". Bu yöndə neft strategiyasından əldə olunan gəlirlərin insan kapitalına çevrilməsi sosial-iqtisadi islahatların uğurla gerçəkləşdi-

riməsinə xidmət edir. Ölkə rəhbəri uğur qazanmanın əsas səbəblərini neft-qaz ehtiyatları ilə deyil, elmə, biliyə, vətənpərvərlik ruhu və vətəndaşlıq mövqeyi möhkəmlənib, könüllülük hərəkəti genişləndirilib, "Azərbaycan gəncliyi" dövlət proqramlarının uğurla həyata keçirilməsi, Azərbaycan Prezidenti yanında Gənclər Fondunun yaradılması gənclərin hətərətli inkişafını stimullaşdırıb: "Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulmuş təhsil sistemimizin müasirliyi və effektivliyi dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının reallaşdırılmasına əsas şərtlərdən biri kimi səciyyələndirir".

YAP İdarə Heyətinin üzvü bildirdi ki, "Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğal faktı ilə barışmayacaq", - deyən Prezident İlham Əliyevin xalqı dəstəyi ilə işğalçılara qarşı bütün cəhətlərdə qətiyyətli mübarizəsi real nəticəsinə verdi: "İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ölkəmizin ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün böyük qüvvə və milli ləyaqətini nümayiş etdirmələri üçün əlverişli şəraitin yaradılmasıdır. Bu, yeni reallıqlar fonunda idarəetmənin təkmilləşdirilməsi və dayanıqlı inkişaf baxımından böyük əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, müasir çağırışlara uyğun peşəkar gənclər ordusunun formalaşdırılmasına da töhfə vermişdir".

başlayıb. Bu mərhələ Böyük qayıdış və bərpa-quruculuq dövrüdür. Bu

Neokolonist Fransanın tarixi qanlı cinayətlərdən ibarətdir

"Bəşəriyyətin kolonializm tarixinin qanlı cinayətlərinin çoxu məhz Fransa tərəfindən törədilmişdir. Afrika, Cənub-Şərqi Asiya, Sakit Okean, Latin Amerikasında onlarca ölkəni işğal edən, sərvətlərini talan edən, xalqlarını uzun illər əsarətdə saxlayan Fransa həmin ərazilərdə hərbi və bəşəriyyət əleyhinə çoxsaylı cinayətlər törətmişdir, fransız silahlı qüvvələri etnik və dini mənsubiyyətinə görə yüz minlərlə dinc sakini soyqırımına məruz qoymuşdur".

Bakı Təşəbbüs Qrupunun təşkilatçılığı ilə oktyabrın 20-də Bakıda keçirilən "Neokolonializm: İnsan Hüquqlarının Pozulması və Ədalətsizlik" mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçılarına ünvanladığı müəzakirədə Prezident İlham Əliyevin böyan etdiyi kimi, Fransa dünyanın müxtəlif regionlarında onlarca dövlətin ərazisini işğal edərək, sərvətlərini talayıb, uzun illər xalqlarını əsarətdə saxlayaraq onlara qarşı vəhşiliklər, insanlıqdan uzaq bəşəri cinayətlər törədib.

Bu faktıdır ki, dünyada Fransa kimi öli milyonlarla insanın qanına batan, silsilə qətləmlər törədən ikinci bir dövlət yoxdur.

Fransa adına başqa bir utanverici məqam isə illərboyu insanlığa qarşı törətdiyi cinayətlərini, yürütdüyü müstəmləkəçi siyasətini pərdələyərək özünü dünyaya demokratik ölkə kimi sınımaq cəhdidir.

Əli bir milyon yarım əlcəzairinin qanına batan Fransa özünü insani dəyərlərin "keşikçisi", xalqların müqəddəratlarına əhəmiyyət verən ölkə kimi göstərməyə çalışır. İki əsr boyu erməni qəddarlığı ilə üz-üzə qalan Azərbaycana qarşı qəzəb və riyakarlıq nümayiş etdirən Fransanın ölkəmizi "etnik təmizlə-

mə"də günahlandırmasına isə həyasızlıqdan başqa ad vermək mümkün deyil.

Törətdiyi vəhşiliklərə görə üzr istəmək əvəzinə...

Ermənistanın təmsilində işğal siyasəti həyata keçirən, qətləmlər, soyqırımları törədən bir ölkəyə hamilik edən, hazırda da islamofob, türkofob, irqçi siyasət yürüdüən Fransa Azərbaycanı qarşı durmadan əsassız ittihamlar səsləndirir, o əldə aldığı riyakar qurumlar vasitəsilə ölkəmiz əleyhinə "qətnamə" adı altında hansısa kağız parçaları qəbul etdirir, Cənubi Qafqazda milli azlıqların "müdafəçisi" olduğu görüntüsünü yaratmağa çalışır.

"Biz Fransada neokolonializm meylləri ilə paralel olaraq irqçilik və islamofobiyanın da geniş vüsət aldığını müşahidə edirik. Bu gün burada təmsil olunan insanların bəziləri müxtəlif formada təzyiqli və ayrı-seçkiliyə, irqçi hücumlara məruz qalır", - deyərək müzakirədə dövlət başçısı İlham Əliyev də vurğulayıb ki, daxilədə bu cür narahat edici və təhlükəli meyillərlə mübarizə aparmalı olan Fransa hakimiyyəti başqa dövlətlərə dərs keçməyə, digər ölkələrin daxilində qarşılaşmağa cəhd edir.

Prezident qeyd edib ki, qanlı cinayətlərlə zəngin kolonializm tarixindən utanmalı olan Fransa törətdiyi vəhşiliklərə görə üzr istəmək əvəzinə digər ölkələrdə uydurma etnik təmizləmələr-

dən danışıq: "Bu ölkə BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü statusundan öz qərəzli, qeyri-obyektiv siyasətini yürütmək üçün sui-istifadə edir, müxtəlif regionlarda geosiyasi intriqlarla məşğul olur".

Bu xalqlar hələ də Fransanın əsarətindədir

Fransanın Afrikada, Yaxın və Uzaq Şərqdə həyata keçirdiyi neokolonializm siyasəti milyonlarla günahsız insanın fundamental hüquqlarını kobud şəkildə pozub.

Bakıda "Neokolonializm: İnsan Hüquqlarının Pozulması və Ədalətsizlik" mövzusunda beynəlxalq konfrans zamanı da Fransanın müxtəlif xalqlara qarşı törətdiyi müstəmləkəçi siyasətindən geniş bəhs olunub.

Bakıda "Neokolonializm: İnsan Hüquqlarının Pozulması və Ədalətsizlik" mövzusunda beynəlxalq konfrans zamanı da Fransanın müxtəlif xalqlara qarşı törətdiyi müstəmləkəçi siyasətindən geniş bəhs olunub.

Qvadelupa əhalisinin dörd əsrdə Fransanın əsarətində yaşadığını vurğulayan Qvadelupanın Azadlıq Uğruna Xalq Birliyinin üzvü Jan-Jakob Bisepe bildirib ki, ölkəsində müstəmləkəçi siyasətə qarşı Fransanın əsarətindən ölümlülər və onların sayı əhəmiyyətli ölçülərdə azaldığını, Fransız Qvianasının Sosial Azadlığı və Dekolonizasiya Naminə Hərəkatının siyasi bürosunun üzvü Moris Pindard ölkəsinin Fransa-

nın müstəmləkəçilik siyasəti nəticəsində maliyyə və iqtisadi cəhətdən asılı vəziyyətə salındığını, qızıl mədənlərinin talan edildiyini, qızıl çıxarılaraq Fransaya daşındığını deyib.

Fransız Polineziya Assambleyasının üzvü Heinui Robert le Cail uzun illərdir Fransanın müstəmləkəsi altında olan ölkəsindəki vəziyyətdən bəhs edib, diqqətə çatdırıb ki, Polineziya və Azərbaycan xalqlarının taleyi bir-birinə bənzəyir. Hər iki xalq uzun illər ədalətsizliyə qarşı mübarizə aparıb: "Lakin bizim əsas fərqi Polineziya xalqının hələ də bu problemdən əziyyət çəkəməsidir".

Fransanın müstəmləkəçi siyasətindən əziyyət çəkən xalqların siyahısı təbii ki, bunlarla yekunlaşmır, amma elə o xalqların nümayəndələrinin bəzilərinin səsləndirdiyi faktlardan da aydın olur ki, Fransa bu gün də neokolonializm siyasətindən ol çəkməyib.

Fransa neokolonializmə qarşı bütün platformalarda mübarizə aparacağıq

Azərbaycanın torpaqlarını işğaldan azad etməsini, suverenliyini bərpa etməsini heç cür həzm edə bilməyən Fransa hazırda Ermənistanı dəstək verərək, onu silahlandıraraq Azərbaycanla müharibəyə qızışdırır. Bununla da məkrli Avropa ölkəsi iki dövlət arasında sülh, barış əldə olunmasına qarşı çıxdığı ortaya qoyur. Faktiki olaraq Ermənistanı forpostuna çevirən Fransa bununla qanlı öllərini Cənubi Qafqaza da uzatmaq istəyir. Lakin qüdrətli Azərbaycan dövləti regionun Fransanın müstəmləkəsinə çevrilməsinə heç zaman imkan verməyəcək, ümumiyyətlə, fransız neokolonializmə qarşı istənilən platformada layiqli mübarizə aparacağıq.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Fransanın müstəmləkəçi və irqçi üzvi ifşa olunur

Oktyabrın 20-də Bakıda "Neokolonializm: İnsan Hüquqlarının Pozulması və Ədalətsizlik" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib. Konfransda neokolonializm siyasətini davamlı olaraq həyata keçirən Fransa başda olmaqla, bu kimi ölkələr tənqid edilib. Zaman-zaman işğalçılıq və təcavüz siyasəti yürüdüən xalqlar arasında barışın əldə olunmasına, sülhün və əmin-amanlıq mühitinin yaranmasına mane olduqlarına görə ittiham edilib.

katurasını çəkəndə məhkəməyə verildi?!"

Deputatın sözlərinə görə, keçmiş qanlı cinayətlərindən heç bir gününə də ürəkəçən deyil. Ötən əsrin ortalarında Fransa topun, güllənin qabağına qoyaraq 1,5 milyon əlcəzairliyə qətlə yetirmişdi, indi də ənənəvi siyasətini müəyyən qədər başqa formada davam etdirir. Bu ölkə həmin ənənəsinə Azərbaycan Prezidentinin "Neokolonializm: İnsan Hüquqlarının Pozulması və Ədalətsizlik" mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçılarına müzakirədə də qeyd olunduğu kimi, Fransız Polineziyasında 200-ə yaxın, Afrikada 17 nüvə sınağı həyata keçirməklə, Martinika və Qvadelupada gizli və qanunsuz məskunlaşma aparmaqla, xlordekon pestisidindən istifadə edib təbii ekosistemləri və əhalini zərərçəkəndə reallaşdırır.

"Fransanın guya haylarını hüquqlarını qorumaq adı altında bizim regiona soxulmaq istəyi də məhz neokolonializm siyasətindən qaynaqlanır. Lakin unudulur ki, Yelisey sarayındakıların bu istəkləri elə arzu olaraq qalacaq. Fransa qoşunlarının bu yaxınlarda Mali, Niger və Burkina-Fasodan qovulması faktları da onu göstərir ki, Parisin iddiası ilə imkanları arasında böyük uçurum var. Bu fakt insanlar üçün olduqca əhəmiyyətli, dövlətlər üçün də yaxşı nəticə verməyir. Fransanın məhz belə bir tale gözləyir", - deyərək Sahib Əliyev əlavə edib.

Sahib Əliyev deyib ki, Fransada məscidlərin yandırılmasına və oralara basqın edilməsinə, müsəlmanların adlımbaş başaşağılanmasına "normal" baxılır: "Bir ölkənin ki, 2021-ci ilin sonunda qəbul etdiyi "Respublika prinsiplərinin möhkəmləndirilməsi haqqında" qanununda islam əqalə separatizmi kimi qiymətləndirilir, ölkənin başında duran Makron Fransadakı müsəlman icmalarına "etnik aparteid" damğası vurur, Məhəmməd Peyğəmbərin təhqiri edildiyi karyakaturalar çəkilir və bu, söz azadlığı kimi təqdim olunur, daha onlardan başqa nə gözləmək olar?! Maraqlıdır, əgər peyğəmbərimizin təhqiri söz azadlığıdır, niyə onda onu təhqir edən jurnal həmin Makronun Hitler qiyafəsində kari-

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Xankəndi də sakinlərini gözləyir

İşğaldan azad olunmuş bütün ərazilərə əzəli sahibləri qayıdacaq

Azərbaycan sentyabrda keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində Qarabəgdə separatizmə son qoydu. Erməni qanunsuz hərbi dəstələri aq bəyraq qaldıraraq təslim oldular, silah-sursatlarını verərək ərazilərimizi tərk etməyə başladılar. Beləliklə, bütün ərazilərimizdə suverenliyimiz tam bərpa olundu.

Hazırda Azərbaycanın əsas milli prioritetlərindən biri keçmiş məcburi köçkünlərin işğaldan azad olunmuş ərazilərə qayıdırıdır. Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı çərçivəsində 2026-cı ilə qədər Qarabəg və Şərqi Zəngəzura 140 min nəfərin köçürülməsi planlaşdırılır. Xankəndi də separatçılardan təmizləndiyinə görə keçmiş məcburi köçkünlərin bu şəhərə qayıdışı üçün hazırlıq işlərinə davam etdirilir.

İşğaldan azad edilmiş digər ərazilər kimi, Xocalıya və Xankəndiyə də Böyük Qayıdışın təşkili ilə bağlı dövlət başçısının tapşırıqları yerinə yetirilir və sakinlərin rəyləri dinlənilir.

Bununla bağlı "Azərbaycan" qəzetinə açıqlama verən Milli Məclisin deputatı Tural Gəncəliyev qeyd edib ki, işğaldan azad olunmuş bütün şəhər, qəsəbə və kəndlərimizə geri dönüş dövlətin müəyyən etdiyi Böyük Qayıdışa dair

I Dövlət Proqramı çərçivəsində həyata keçiriləcək və keçiriləcək.

Deputat bildirib ki, hazırda işğaldan azad olunmuş ərazilərin sürətlə bərpa və dirçəldilməsi prosesi gedir: "Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı vətəndaşlarımızın əzəli torpaqlarına geri qayıtması üçün bütün detalları əhatə edib. Təbii ki, vətəndaşlarımızın işğaldan azad olunmuş ərazilərə geri dönüşü layiqli şəkildə olacaq. Ona görə də bütün dövlət qurumlarının xidmətləri - hüquq-mühafizə, təhlükəsizlik, sosial, təhsil, tibb sahələri - hamısı həmin ərazilərdə sakinlərin firavan həyat sürməsinə yönəldəcək. Mən də keçmiş məcburi köçkün, Xankəndi şəhər sakini kimi Böyük Qayıdış çərçivəsində öz evimizə, yurdumuza dönəcəyimiz günü səbirsizliklə gözləyirəm".

T.Gəncəliyev deyib ki, Xankəndiyə dönüş də dövlətin müəyyən etdiyi program çərçivəsində həyata keçiriləcək.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Qərəz və məkr yuvası

Avroparlament də daxil olmaqla, Avropa İttifaqının bir sıra təsisatları erməni separatizminə dəstək verirlər. Onlar bununla erməni lobbisinin ölkədəki təhlükəsizliklərini gücləndirir. Qərbi dairələrinin Azərbaycanı "etnik təmizləmə"də günahlandırması tamamilə əsassız və güllüncüdür. Görünür odur ki, ölkəmizin öz ərazi bütövlüyünü tam bərpa etməsi Avropa təşkilatlarını ciddi narahat edir.

Milli Məclisin deputatı Ceyhun Məmmədov qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, Avropa Parlamentinin ölkəmiz əleyhinə qərəzli bəyanat verməsi ilk dəfə deyil, artıq neçənci dəfədir ki, bu təşkilat ölkəmizlə bağlı əsassız olmayan ittihamlar səsləndirir. Bu, Avroparlamentin nə qədər qərəzli və erməni təəssübünə çəkən bir qurum olduğunu sübut edir. Sözügedən təşkilatda azərbaycanofob siyasət artıq ənənə halını alıb. Bu gün əsl qınanması dövlət Ermənistanıdır. Bu ölkə uzun illər boyu Azərbaycan torpaqlarını işğaldan saxlayıb, 1 milyona yaxın soydaşımızın evindən-əşyindən didərgin düşməsinə səbəb olub, ərazilərimizi darmadağın edib. İndi isə manipulyasiya alətlərindən istifadə edərək ölkəmiz haqqında yanlış imic formalaşdırmağa çalışır.

Bəzi Avropa ölkələri və qurumları "Ermənistanın bizim başımıza açdığı oyunları görməzdən gələrək, Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyü və suverenliyini beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə dayanaraq təmin etməsini "etnik təmizləmə" kimi qələmə verirlər. Bu, açıq-aşkar qərəzdir. Bütün dünyaya məlumdur ki, Azərbaycan heç bir işğal siyasəti yürütməyib, ermənilərə də Qarabəgdən çıxmaq üçün çağırış etməyib. Bu, Ermənistanın özünü apardığı siyasət və təbliğatdır. Orada yaşayan erməni sakinlər də bildirirlər ki, onlar ərazini könüllü olaraq tərk ediblər. Belə olan halda buna "etnik təmizləmə" donu geyindirmək növbəti ədalətsizliyin açıq-aydın göstəricisidir", - deyərək deputat qeyd edib.

Ceyhun Məmmədov vurğulayıb ki, əsassız ittihamlar Azərbaycanı haqq yolundan çəkəndirilməz: "Azərbaycan müxtəlif platformalarda öz mövqeyini dəfələrlə dünya ictimaiyyətinə, beynəlxalq təşkilatlara çatdırıb. Lakin erməni diasporu ölkədə oyuncağa çevrilən təşkilatlar yəni də özlərinə gələ bilmirlər. Davamlı olaraq ölkəmizi hədəf alır, erməni təcavüzünü hər zaman dəstəklədiklərini bir daha təsdiq edirlər".

Deputat əlavə edib ki, həmişə olduğu kimi, yəni də Qərbi dairələrin regionda Azərbaycanla Ermənistan arasında mövcud olan vəziyyətə, xüsusilə sentyabrın 20-də həyata keçirilən 23 saatlıq antiterror tədbirlərinin nəticəsinə ədalətlə yanaşırlar. Bu qərəz Avropa Parlamentinin mövqeyində açıq-aydın görünür. Paşinyana xüsusilə münasibət göstərməklə Avroparlament, əslində, öz iktidarlılığını ifşa edib. Unudulur ki, korrupsiya yuvası kimi məşhurlaşan bu qurumun riyakar mövqeyi yalnız özünə və havadarı olduqca Ermənistanı ziyan vura bilər. Azərbaycan bu kimi qətnamələri kağız parçası hesab edir, haqlı mövqeyindən bir an belə geri çəkilməyəcək".

N.QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

İki qardaşın gücü

Sabah Azərbaycanda "Mustafa Kamal Atatürk - 2023" birgə taktiki təlimi başlayır

Oktyabrın 23-25-də ölkəmizdə Azərbaycan-Türkiyə hərbi təlimləri keçiriləcək. Türkiyə Respublikasının yaradılmasının 100-cü ildönümünə həsr olunmuş birgə hərbi təlimə cəlb edilən qardaş ölkənin Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçuları və aviasiya vasitələri artıq ölkəmizdədir.

Oktyabrın 18-dən birgə taktiki təlimə hazırlıq məqsədilə keçirilən məşqlər zamanı plana uyğun olaraq daimi dislokasiya məntəqələrindən cəmləşmə rayonlarına çıxarılan quru, həmçinin raket və artilleriya qoşunlarının bölmələri atəş mövqelərini tutaraq qurğuların döyüş tətbiqlərinə hazırlanması üzrə tapşırıqları yerinə yetirib, döyüş təyyarələri ilə havaya qalxma və yera enmə, kiçik və orta hündürlüklərdə çətin pilotaj manevrləri, şerti düşməne məxsus yerüstü hədəflərin koordinatlarının təyin edilməsi, eləcə də hava kəşfiyyatının aparılması və digər tapşırıqlar həyata keçirilib.

Təlim rəhbərliyində həmçinin komandolar gəcə məhdud görmə şəraitində taktiki yerləyişmə icra edərək basqınla şerti düşmənin diversiya qrupunu yerləşmə məntəqəsində zərərsizləşdiriblər. Hazırlıq məşqləri zamanı xüsusi təyinatlılar da müxtəlif fəaliyyətləri yerinə yetiriblər.

Bu təlimlər Bakı şəhəri, Naxçıvan Muxtar Respublikası və azad edilmiş ərazilərimiz

də daxil olmaqla bir neçə istiqamətdə keçiriləcək. İki qardaş ölkə arasında keçiriləcək birgə taktiki təlimlərin əhəmiyyətindən danışıq hərbi ekspert Ədalət Verdiyev "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında deyib ki, Türkiyə və Azərbaycan arasında imzalanan Şuşa Bəyannaməsinə uyğun olaraq, hər iki dövlətin müdafiə nazirliklərinin hərbi texniki səhəd əməkdaşlığı getdikcə genişlənir.

O bildirib ki, Azərbaycan və Türkiyə orduları arasında bu il ümumilikdə 16 hərbi təlim keçirilməsi planlaşdırılıb. Bunların əksəriyyəti artıq başa çatıb. Hazırda "Mustafa Kamal Atatürk - 2023" təlimləri Azərbaycanla davam etməkdədir.

Azərbaycan Ordusunun səxsi heyətinin Türkiyədə keçirilən "Heydər Əliyev-2023" təlimlərində iştirak etdiyini xatırlayan ekspert qeyd edib ki, oktyabrın 18-dən başlayan təlimlərin taktiki döyüş atışlı mərhələsi ayın 23-25-də keçiriləcək.

Hərbi ekspert qeyd edib ki, təlimlərə iki qardaş ölkənin quru qoşunları və hərbi hava

qüvvələrinin heyət və vasitələri cəlb olunacaq. "Hərbi təlimlər iştirakçılara bilik və bacarıqların artırmağa, qarşılıqlı fəaliyyətləri uzlaşdırmağa, təcrübə mübadiləsinə və ərazidə birlikdə döyüş tapşırıqlarını icra etmək qabiliyyətlərini yüksəltməyə imkan verəcək. Təlimlərə Türkiyənin F-16 döyüş təyyarələri, "Atak" hücum helikopterləri ilə bərabər Komando Hissəsinin çox sayda şəxsi heyəti cəlb olunub", - deyərək Ə.Verdiyev əlavə edib.

Oktyabrın 25-də yüksək müşahidəçi günü keçiriləcəyini vurğulayan hərbi ekspert Azərbaycanın müdafiə nazirliyi tərəfindən izləniləcək döyüş atışlı mərhələnin nəticələrinin qiymətləndirilməsini qeyd edib.

Ə.QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

◆ Qarabağdan reportaj

Əhvali 1-ci səh.

8 şəhər və rayonla həmsərhəd olan Xocavənd

Qısa arayış:
Xocavənd rayonu - ümumi sahəsi 1458 kvadratkilometrdir. Rayon 1 şəhər (Xocavənd şəhəri - rayon məkəzi), 2 qəsəbə (Hadrut və Qırmızı Bazar) və 81 kənddən ibarətdir. Olduqca ölümsüz coğrafi mövqeyə və şəraitə malik Xocavənd rayonu Ağdam, Ağcabədi, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Laçın, Şuşa, Xocalı rayonları ilə həmsərhəddir.

Xocavənd rayonu 1992-ci ilin oktyabr ayının 2-də işğala məruz qalıb, 7500 nəfərə yaxın əhalisi ölkənin 42-dən artıq rayon və şəhərində məcburi köçkün kimi məskunlaşıb.

Dövlətin davamlı diqqət və qayğısı nəticəsində öz evlərindən didərgin düşmüş insanların həyat və məişət şəraitlərinin yaxşılaşdırılması məqsədilə Xocavənd rayonundan olan sakinlərin müvəqqəti məskunlaşması üçün Beyləqan rayonu ərazisində "Yeni Tuğ", "Yeni Xocavənd", "500 evlik Xocavənd" və "320 evlik Xocavənd" qəsəbələri inşa edilib. 2008-ci ildə inşa edilmiş "500 evlik Xocavənd" qəsəbəsinin açılışında Prezident cənab İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva iştirak ediblər. Hazırda rayon əhalisinin xeyli hissəsi əsasən bu qəsəbələrdə, Ağcabədi rayonunda, eyni zamanda Bakı şəhərində məskunlaşıblar. Bu gün rayonun ümumi əhalisinin sayı 13413 nəfər təşkil edir.

Birinci Qarabağ müharibəsində Xocavənd rayonu 148 nəfər şəhid verib, 30 nəfərdən çox insan əlil olub, 600 nəfərədək insan müharibə veteranı statusu alıb, 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində isə rayonda ümumilikdə 221 nəfər iştirak edib, 9 nəfər şəhidlik zirvəsinə ucalıb, 7 nəfər əlil olub, 195 nəfər müharibə veteranıdır. Azərbaycanın suverenliyinin tam təmin olunmasını şərtləndirən 23 saatlıq antiterror tədbirlərində də Xocavəndin qəhrəman oğulları iştirak edib və bir nəfər şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Prezidentin Xocavənddə dalgalandıracağı bayraq üreyimizi dağa döndərdi

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev oktyabrın 15-də Xocavənd şəhərində uğurlu bayrağımızı dalgalandırması xocavəndlilərin üreyini dağa döndərdi. Bu, 31 ildən sonra yaşanan gerçəklik idi. Bütün vədlərinə sadıq Prezident kimi İlham Əliyev 2008-ci ildə Beyləqanda "500 evlik Xocavənd" qəsəbəsinin açılışında xocavəndlilərə də verdiyi sözü reallaşdırmış oldu.

Bu gün həmin "500 evlik Xocavənd" qəsəbəsində bayram əhval ruhivəsi höküm sürür. Bu xoş ovaqlı anlara şahidlik etmək, onların sevincli anlarını, hissələrini paylaşmaları üçün yolumuzu qəsəbədəndə saldıq.

Burada Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrində qəhrəmancasına savaşaraq şəhid olan igidlərimizin valideynləri, illər ödəmiş ösürlükdə olmayan dənşətlərinin yaşayış xəsslər və qazilərimizlə həmsöhbət olub fikirlərini, arzularını dinlədik.

Söhbət ediyimiz ilk şəxs ikinci qrup müharibə əlili, Qarabağ müharibəsində ösürlük həyatı yaşamış Şamxal Şirinov hələ də o dənşətlü günlərin ağır-acılarını unutmadığını deyir. Qarabağlı kənd sakini 15 yaşından doğma yurdunun müdafiəsi üçün silaha sarılıb. Özünmüdafiə döstəsinə xidmət edib: "1992-ci ilin fevral ayının 14-də düşmən kəndi mühasirəyə alaraq hücum etdi. Qüvvələr qeyri-bərabər olsa da, dörd gün müqavimət göstərdik. Döyüş vaxtı düşmənin xeyli canlı qüvvəsini məhv etdik. Lakin gülləmiz qurtardı və ösür götürüldük. Cavanları yaşlılardan ayıraraq, KamAZ-a yığıb Xankəndi istiqamətində apardılar. Böyük bağı deyilən yerdə məşını saxlayıb bir çoxlarıyı güllələdilər. Sağ qalanları yenidən məşına yığıb Xankəndiyə götirdilər. Ağrılı-acılı günlərimiz başladı. Bizə olmanın işgöncələr verdilər. Günlərlə ac-susuz qaldıq. Aprel ayının 1-də ösürlükdən azad edildik".

Ösürlükdən qayıdandan sonra orduya yazılaraq Füzuli rayonunun 22 yaşayış məntəqəsinin azad edilməsində iştirak edən Şamxal Şirinov bu gün Qarabağın xilaskarı Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevlə fəxr etdiyini, qürur duyduğunu deyir: "Allahla min şükürlər olsun ki, Prezidentimiz İlham Əliyev bizi Xocavəndimizə qaytardı. Qayıdacağıq, yenidən quracağıq və Ali Baş Komandanımızın ətrafında sıx birləşərək düşməne, onun havadalarına gözdəgi verəcəyik".

İLHAM ƏLİYEV 31 illik nisgilmizə son qoydu

Prezidentin Xocavənd şəhərində bayrağımızı ucaltması qürur günü oldu

"İlham oğlum evimizdə qonaq olanda söz verdi ki, oğullarının qisası alınacaq"

Qaradağlı kənd sakini, 76 yaşlı ağ-birçək ana Sevil Əzizovanın da sinəsinə dağlar çöküldü. İki oğlu Qaradağlıda şəhid olan ananın müsibəti ürək dağlayır: "İki gül balam şəhid oldu Qaradağlıda. Biri Alov idi, biri Ataş. Adları kimi də oğul idilər. Hər ikisi tələbə idi. Kəndimizin müdafiəsi uğrunda şəhid oldular. Kəmsəksiz qaldıqları üçün bizim balalarımız şəhid oldular. Onları ermənilər Silos quyusunda basdırıb".

2008-ci ildə məskunlaşdıqları qəsəbənin açılışında iştirak edən Prezident İlham Əliyev və Mehriban xanım Əliyeva Əzizovlar ailəsinin qonağı olublar. Dördü ananın başına gələn müsibətlərini dinləyən dövlət başçısı ona söz verib: "Sağ olsun Prezidentimiz. 2008-ci ildə qəsəbəmizin açılış zamanı bizim evdə qonaq oldu. Ona başımızca gələn müsibətləri danışdım. İlham oğlum söz verdi ki, mütəlak oğullarının qisası alınacaq. Həqiqətən aldı da. Alovun, Ataşın qisasını aldı. Ona mənim canım qurban. O ki sözlünün üstündə durdu, torpaqlarımızı aldı, şəhidlərimizin ruhlarını sad elədi, bizi arzumıza çatdırdı, ona nə qədər alıq etsək azdır. Allah Prezidentimizə başımızın üstündən öskik eloməsin. Bütün xocavəndlilər İlham oğlumla ömür boyu alıq edəcəkdir".

Ağbirçək ananın bir arzusu isə erməni cinayətkarları tərəfindən Silos quyusuna basdırılmış insanların xatirəsinin əbədiləşdirilməsidir: "Ay oğul, bunu ona görə istəyirəm ki, Silos quyusunun yanında, ya Qaradağlıda başqa yerdə həmin insanların xatirəsinə bir abidə ucalсын, bu faciə yaddan çıxmasın. Gələcək nəsillər həmişə abidəyə baxsınlar, erməni vəhşiliyini unutmasınlar".

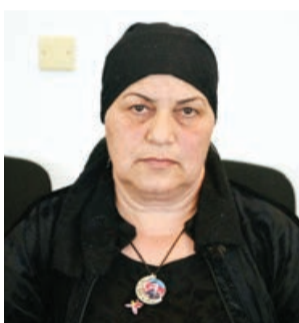
"Ali Baş Komandan şəhid atamın, qardaşımın, oğlumun ruhunu şad etdi"

Şəhid qızı, şəhid bacısı və şəhid anası Mələhət Tağıyeva da Qaradağlı sakinidir. Birinci Qarabağ müharibəsində atası Demir Hüseynovu, qardaşı Zülfiqar Hüseynovu, qardaşı oğlu Fədal Zülfiqarogluunu itirən Mələhət xanımın illər sonra 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində oğlu Elzamin də şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Dördü ananın yaşadığı faciələr düzəlməzdir: "Atamı, qardaşımı, onun oğlunu Qaradağlıda şəhid vermişdim. Bu ağır-acı ilə illərlə yamb-yaxıldım. Son demə, bu, hələ son deyilmiş. 44 günlük Vətən müharibəsində yeganə oğul övladım da Vətən yolunda canından keçdi. Həyatın ən dənşətlü faciələrini yaşadım".

1992-ci ildə anadan olan Elzamin Moskada ali təhsil alıb. Ailənin yeganə oğul övladı olan Elzamin qəsəbədə, Xocavənd rayonunun Mərkəzi Kitabxanasında şöbə müdiri vəzifəsində çalışırdı. 44 günlük Vətən müharibəsində könüllü olaraq döyüşlərə qatılıb: "Mən oğlumun əsl vətənpərvər kimi böyümüşümdüm. Əli qələm tutanda ilk olaraq Azərbaycan bayrağının şəklini çəkmişdim. İndi də o bayrağın şəklini saxlayıram. Deyirdi ki, böyüyüb babamın, dayımın qisasını alacağam. Aldı da..."

Sevil Əzizova

Mələhət Tağıyeva

Əmirxan və Nazimə Balakışiyevlər

Ruslan Mirzəyev

Müşfiq Hüseynov

Şamxal Şirinov

Hafiz Mirzəyev

Əvəz Mirzəyev

Bəylər Abdullayev

Xudaverdi Namazov

İşib, 44 günlük Vətən müharibəsində könüllü olaraq döyüşlərə qatılıb: "Mən oğlumun əsl vətənpərvər kimi böyümüşümdüm. Əli qələm tutanda ilk olaraq Azərbaycan bayrağının şəklini çəkmişdim. İndi də o bayrağın şəklini saxlayıram. Deyirdi ki, böyüyüb babamın, dayımın qisasını alacağam. Aldı da..."

Sentyabrın 27-dən döyüşlərə atılan Elzamin oktyabrın 11-də yaralanıb hospitala gedir. Amma 12 gün orada qaldıqdan sonra yenidən cəbhəyə qayırdı. Qubadlıın azadlığı uğrunda döyüşlərdə iştirak etdi. Oradan Daşaltı istiqamətində gedən döyüşlərə qatılıb. Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə əsl qəhrəmanlıq göstərdi: "Qəhrəman balam əsl cəngavər kimi savaşdı. Son döyüşün son şəhidi olub. Şuşanın azadlığında sonra müharibə dayandı. Qarabağ geri qaytarıldı, amma oğlum qayıtmadı. Vətən uğrunda babası kimi, dayısı kimi şəhidlik zirvəsinə ucaldı".

Vətən uğrunda göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə Elzamin Tağıyev, Ali Baş Komandan tərəfindən Şuşanın, Füzulinin, Qubadlıın azadlığı uğrunda, "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif edilib.

Mələhət Tağıyeva deyir ki, Prezident İlham Əliyev Xankəndidə, Xocavənddə bayrağımızı qaldırmaqla bütün şəhidlərimizin ruhunu şad edib. Çünki Vətən uğrunda canlarından keçən oğullarımızın bir amalı olub - Qarabağı azad etmək: "Bu gün atamın da, qardaşımın da, oğlumun da ruhu şadıdır. Onların qisası alındı, qanları yerdə qaldı Var olsun Ali Baş Komandanımız!".

44 günlük Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə ucalan Qara Balakışiyevlərə görə Elzamin Tağıyev, Ali Baş Komandan tərəfindən Şuşanın, Füzulinin, Qubadlıın azadlığı uğrunda, "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif edilib.

edən Qara 2016-cı ildə Aprel döyüşlərində də böyük qəhrəmanlıq göstərib. Vətən müharibəsində Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə, Rüzgər Azərbaycan bayrağının şəklini çəkmişdi. İndi də o bayrağın şəklini saxlayıram. Deyirdi ki, böyüyüb babamın, dayımın qisasını alacağam. Aldı da..."

Sentyabrın 27-dən döyüşlərə atılan Elzamin oktyabrın 11-də yaralanıb hospitala gedir. Amma 12 gün orada qaldıqdan sonra yenidən cəbhəyə qayırdı. Qubadlıın azadlığı uğrunda döyüşlərdə iştirak etdi. Oradan Daşaltı istiqamətində gedən döyüşlərə qatılıb. Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə əsl qəhrəmanlıq göstərdi: "Qəhrəman balam əsl cəngavər kimi savaşdı. Son döyüşün son şəhidi olub. Şuşanın azadlığında sonra müharibə dayandı. Qarabağ geri qaytarıldı, amma oğlum qayıtmadı. Vətən uğrunda babası kimi, dayısı kimi şəhidlik zirvəsinə ucaldı".

Vətən uğrunda göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə Elzamin Tağıyev, Ali Baş Komandan tərəfindən Şuşanın, Füzulinin, Qubadlıın azadlığı uğrunda, "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif edilib.

Mələhət Tağıyeva deyir ki, Prezident İlham Əliyev Xankəndidə, Xocavənddə bayrağımızı qaldırmaqla bütün şəhidlərimizin ruhunu şad edib. Çünki Vətən uğrunda canlarından keçən oğullarımızın bir amalı olub - Qarabağı azad etmək: "Bu gün atamın da, qardaşımın da, oğlumun da ruhu şadıdır. Onların qisası alındı, qanları yerdə qaldı Var olsun Ali Baş Komandanımız!".

44 günlük Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə ucalan Qara Balakışiyevlərə görə Elzamin Tağıyev, Ali Baş Komandan tərəfindən Şuşanın, Füzulinin, Qubadlıın azadlığı uğrunda, "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif edilib.

Mələhət Tağıyeva deyir ki, Prezident İlham Əliyev Xankəndidə, Xocavənddə bayrağımızı qaldırmaqla bütün şəhidlərimizin ruhunu şad edib. Çünki Vətən uğrunda canlarından keçən oğullarımızın bir amalı olub - Qarabağı azad etmək: "Bu gün atamın da, qardaşımın da, oğlumun da ruhu şadıdır. Onların qisası alındı, qanları yerdə qaldı Var olsun Ali Baş Komandanımız!".

44 günlük Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə ucalan Qara Balakışiyevlərə görə Elzamin Tağıyev, Ali Baş Komandan tərəfindən Şuşanın, Füzulinin, Qubadlıın azadlığı uğrunda, "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif edilib.

Xocavəndli qəhrəman elə öz doğma yurdu uğrunda - Hadrut döyüşlərində, qəsəbənin mərkəzində yaralanıb. Oktyabrın 14-də kəllə-beyin travması alan Ruslan hospitala yerləşdirilib: "Özümde deyildim. Tam 3 ay 20 gün danışıq qabiliyyətim itirdim. Sonra həkimlərin böyük səyi nəticəsində yavaş-yavaş danışımağa başladım".

Göstərdiyi şücaətə görə Ruslan Şuşanın, Füzulinin, Cəbrayılın, Xocavəndin azadlığına görə və "Cəsur döyüşçü", "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalları ilə təltif edilib.

Şəhid oğlu Hafiz Mirzəyev isə ehtiyatda olan polkovnik-leytenantdır, hazırda Xocavənd Rayon İcra Hakimiyyətində Vətən müharibəsi iştirakçısıdır. Bu peşəyə gəlməyimin yeganə səbəbi atamın qisasını düşməndən almaq idi. Çünki ermənilər atamı 1992-ci il oktyabrın 2-də gözümün qarşısında qətlə yetirdilər. Həmin zaman ermənilər bizi də güllələyib öldürdülər. Amma Xocavənd özünmüdafiə taborunun komandiri Eyvaz Hüseynov (indiki Xocavənd rayonunun icra hakimiyyətinin başçısı) bizi ölümdən qurtardı. Uşağ olsam da, hamısı gözümün önündədir. Bizi o qanlı meydandan şəxsən Eyvaz Hüseynov çıxardı. Özünmüdafiə taboru xeyli sayda insanın əsir düşməsinə imkan vermədi".

Böyüdükdən sonra Hafiz Cəmiş Naxçıvanski adına Hərbi Lisey və sonra Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbdə (indiki Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitut) təhsil alaraq zabıt kimi hərbi xidmətə başlayıb. Vətən müharibəsi başlayarkən hərbi hissə komandirinin müavini kimi döyüşlərdə iştirak

etdi: "Bir çox mühüm döyüş tapşırıqlarının yerinə yetirilməsində aldığımız tapşırıqları uğurla icra edə bildik. Xüsusən Daşaltının düşməndən təmizlənməsi əməliyyatını bizim hərbi hissə müvəffəqiyyətlə yerinə yetirdi. Noyabrın 5-də Daşaltıda ağır yaralandım. Qəlbə yararı və ağır beyin travması əlamətləri ilə xəstəxanaya aparıldı. Bu, həyatımın silinməz anları və ömrümün ən xoşbəxt zamanı idi. Mən həmin atamın, həm də digər bütün şəhidlərimizin qisasını aldım. Ali Baş Komandan tərəfindən medallarla təltif olunmuşam. Bu gün çox qürurluyam. Ona görə ki, bu zəfərin memarı olan Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin "Dəmir yumruq" əməliyyatının yerinə yetirilməsində mən də tarix yazarlardan biriyəm. Azərbaycan son 200 ildə ancaq torpaq itirmişdi. Amma Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev 2 əsrdən sonra itirilən torpaqları geri qaytaran qüdrətli sərkərdə kimi atamı tariximizə qarşı savaşda qəhrəmanlıq göstərib: "Mən hərbi idim. Digər qardaşlarım da bu müqəddəs peşədə Vətənə xidmət edirdilər. Bu peşəyə gəlməyimin yeganə səbəbi atamın qisasını düşməndən almaq idi. Çünki ermənilər atamı 1992-ci il oktyabrın 2-də gözümün qarşısında qətlə yetirdilər. Həmin zaman ermənilər bizi də güllələyib öldürdülər. Amma Xocavənd özünmüdafiə taborunun komandiri Eyvaz Hüseynov (indiki Xocavənd rayonunun icra hakimiyyətinin başçısı) bizi ölümdən qurtardı. Uşağ olsam da, hamısı gözümün önündədir. Bizi o qanlı meydandan şəxsən Eyvaz Hüseynov çıxardı. Özünmüdafiə taboru xeyli sayda insanın əsir düşməsinə imkan vermədi".

Böyüdükdən sonra Hafiz Cəmiş Naxçıvanski adına Hərbi Lisey və sonra Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbdə (indiki Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitut) təhsil alaraq zabıt kimi hərbi xidmətə başlayıb. Vətən müharibəsi başlayarkən hərbi hissə komandirinin müavini kimi döyüşlərdə iştirak

etdi: "Bir çox mühüm döyüş tapşırıqlarının yerinə yetirilməsində aldığımız tapşırıqları uğurla icra edə bildik. Xüsusən Daşaltının düşməndən təmizlənməsi əməliyyatını bizim hərbi hissə müvəffəqiyyətlə yerinə yetirdi. Noyabrın 5-də Daşaltıda ağır yaralandım. Qəlbə yararı və ağır beyin travması əlamətləri ilə xəstəxanaya aparıldı. Bu, həyatımın silinməz anları və ömrümün ən xoşbəxt zamanı idi. Mən həmin atamın, həm də digər bütün şəhidlərimizin qisasını aldım. Ali Baş Komandan tərəfindən medallarla təltif olunmuşam. Bu gün çox qürurluyam. Ona görə ki, bu zəfərin memarı olan Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin "Dəmir yumruq" əməliyyatının yerinə yetirilməsində mən də tarix yazarlardan biriyəm. Azərbaycan son 200 ildə ancaq torpaq itirmişdi. Amma Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev 2 əsrdən sonra itirilən torpaqları geri qaytaran qüdrətli sərkərdə kimi atamı tariximizə qarşı savaşda qəhrəmanlıq göstərib: "Mən hərbi idim. Digər qardaşlarım da bu müqəddəs peşədə Vətənə xidmət edirdilər. Bu peşəyə gəlməyimin yeganə səbəbi atamın qisasını düşməndən almaq idi. Çünki ermənilər atamı 1992-ci il oktyabrın 2-də gözümün qarşısında qətlə yetirdilər. Həmin zaman ermənilər bizi də güllələyib öldürdülər. Amma Xocavənd özünmüdafiə taborunun komandiri Eyvaz Hüseynov (indiki Xocavənd rayonunun icra hakimiyyətinin başçısı) bizi ölümdən qurtardı. Uşağ olsam da, hamısı gözümün önündədir. Bizi o qanlı meydandan şəxsən Eyvaz Hüseynov çıxardı. Özünmüdafiə taboru xeyli sayda insanın əsir düşməsinə imkan vermədi".

Böyüdükdən sonra Hafiz Cəmiş Naxçıvanski adına Hərbi Lisey və sonra Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbdə (indiki Heydər Əliyev adına Hərbi İnstitut) təhsil alaraq zabıt kimi hərbi xidmətə başlayıb. Vətən müharibəsi başlayarkən hərbi hissə komandirinin müavini kimi döyüşlərdə iştirak

Bu fikirləri isə rayonun Qarabağ Müharibəsi Əilləri, Veteranları, Şəhid Ailələri İctimai Birliyinin sədri, 2-ci qrup Qarabağ müharibəsi əlili Müşfiq Hüseynov söylədi.

Müharibə əlili deyir ki, həmin dövrdə silahlı qüvvələrin başında vahid komandanlığın olmaması faciələrimizlə nəticələnib. Amma Tanrı Azərbaycan xalqına illər sonra əsl xilaskar komandanı yetişir. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev qüdrətli ordu yaradaraq Azərbaycanın suverenliyini tam təmin edən sərkərdə kimi xalqın qəlbində əbədilik heykəlini ucaldı: "Antiterror tədbirlərindən sonra baş verən proseslər, Ali Baş Komandanın Xankəndidə, Xocalıda və ən nəhayət, bizim yurdumuz Xocavənd şəhərinin mərkəzində bayrağımızı dalgalandırması bəlkə də çoxlarına yuxu kimi gəldi. Bu gün böyük zəfərimizin təntənəsini yaşayırıq. Var olsun Ali Baş Komandanımız!".

Onu da qeyd etməliyəm ki, sentyabrın 19-da Ali Baş Komandanın hazırladığı mükəmməl plan əsasında həyata keçirilən birgünlük antiterror tədbirlərində Xocavəndin igid qəhrəmanları da iştirak ediblər. Onlardan biri Yusif Əhmədovdur. 44 günlük Vətən müharibəsində də iştirak edən Yusif son illərdə həmlə taborunda MAXE kimi xidmət edirmiş. Antiterror tədbirlərində qəhrəmancasına savasən igidimiz şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamları ilə orden və medallarla təltif edilib.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın əsas hədəflərini gerçəkləşdirdi, bütün hədəflərini reallaşdırmağa isə çox az qalıb

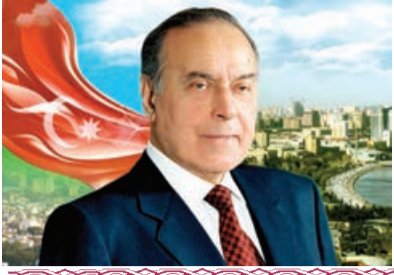
Qarabağ müharibəsi əlili ilə söhbət-ləşərkən vətəndaşlarla sayıq görüşdən qayıdan Xocavənd rayon icra hakimiyyətinin başçısı Eyvaz Hüseynov içəri daxil oldu. Bir anlıq otaqda ab-hava dəyişdi. Maraqlısı isə o idi ki, onların hamısı Eyvaz Hüseynova icra başçısı yox, komandir deyər müəciət edirdilər.

Birinci Qarabağ müharibəsində düşməne sinə görə Xocavənd özünmüdafiə taborunun yaradıcısı döfələrlə yaralanmasına baxmayaraq, bir an belə təbəliyəndə olanı başsız qəhrəman, vətəne canları, qanları ilə bağlı olan ailədə böyüyüb. Tək Azərbaycan xalqının deyil, türk dünyasının "köşfiyyətli İbad" kimi tanıdığı, Birinci Qarabağ müharibəsində igidliyi, qəhrəmanlığı ilə düşməne gözdəgi verən Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı İbad Hüseynovun, torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda erməni separatçılarına qarşı aparılan döyüşlərdə qəhrəmanlıqlar göstərən "Azərbaycan bayrağı" ordenli İlyas Hüseynov, Əbilfəz Hüseynovun, qardaşı Eyvaz Hüseynovun övladları Babək və Cavidan Hüseynilər də II Qarabağ müharibəsində iştirak ediblər. Göstərdikləri qəhrəmanlıqlara görə Ali Baş Komandan tərəfindən medallarla təltif olunublar.

Eyvaz Hüseynov deyir ki, bu gün təkə qarabağlılar, şorqi zəngəzurlular deyil, bütün dünya azərbaycanlıları fəxarət, qürur hissi keçirir. Çünki tariximizdə həç zaman belə sevincli, vüqarlı günlərimiz olmayıb. Bütün bunların memarı əlbəttə ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev yolunun davamçısı, Azərbaycan tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirən, 200 illik erməni xülyasına bir-döfəlik son qoyan cənab Prezidentimiz, Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevdir: "2008-ci ildə yerləşdiyimiz bu qəsəbədə olarkən cənab Prezident xocavəndlilərə dedi ki, bu qəsəbə sizin yaxşı yaşamağınız üçün müvəqqəti tikilib. Tezliklə sizlər öz yurdunuzu qaydacaqsınız. Comi 12 il ötdü və sözü imzası qədər keçərlı olan liderimiz bu vədəni də gerçəkləşdirdi. 2021-ci ilin oktyabrında bizimlə Xocavənddə görüşdü və böyük zəfərin sevincini bölüşdü. Oktyabrın 15-də, məhz cənab İlham Əliyevin ilk dəfə Prezident seçilməsinin 20-ci ildə, Ulu Öndərin 100 illik yubileyində Xocavənd şəhərinin mərkəzində bayrağımızı dalgalandırması təkə xocavəndliləri deyil, bütün həmvətənlərimizi həç vaxt olmadıqı kimi qürurlandırdı. Həyatımızın ən sevincli, qürurlu anlarını bizlə yəşədən cənab Prezidentimizə ömür boyu minnətdar olacağıq. Hər zaman Müzəffər Ali Baş Komandanımızın müsəlləh əsgəri kimi onun əmrindəyik. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın əsas hədəflərini gerçəkləşdirdi, bütün hədəflərini reallaşdırmağa isə çox az qalıb..."

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
Əlçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Bakı-Xocavənd-Bakı

Heydər Əliyev İli 2023

Əbədilik rəmzi

Dahi Lider, əbədiyaşar Heydər Əliyevi ziyahlar daha çox sevirdi. Çünki o, ziyahlar üçün böyük işlər görmüdü. Elm, ədəbiyyat, incəsənət xadimlərimizin dünyada tanınması üçün əvəzsiz xidmətləri olmuşdur.

Həm yaxşı xatırlayırsınız ki, ötən əsrin 70-80-ci illərində onun təşkilatçılığı, rəhbərliyi altında çox sayda azərbaycanlı gənc Moskva və SSRİ-nin böyük şəhərlərinə təhsil almaq üçün göndərildi. O gənclərin sırasında mən də var idim.

Mən oftalmoloq cərrahəm. Məşhur müəllimlərim - professor Ümmisə xanım Musabəyliyevdən, akademik Zərifə xanım Əliyevdən, professor Zəhra xanım Quliyevdən, Moskvada akademik Mixail Mixailoviç Krasnovdan ziyələndiyim böyük təcrübəni təbiiq edirəm. Eləcə də dünyanın böyük oftalmoloqlarından öyrəndiklərimi bacardığım kimi öz tələbələrə ötürürəm. Həkimlik mənim peşəmdir. Amma şairlik, nasirlik tələbimdir. Əbədiyaşar liderimiz Heydər Əliyevin istedadlı cavanlara inanması üçün bütün vəzifələrini, onların inkişafı üçün çalışdı ki, onlar inkişaf etsin. Azərbaycan təhsilinin inkişafı və dünyada tanınması üçün bütün vəzifələri və gücü ilə çalışdı Heydər Əliyev. Bu, onun daxilində gəlirdi. Belə bir maraqlı kəlam deyirdi: "Mən dünyada müəllimlərdən və müəllimlikdən böyük sənət tanıyıram". Bu fikrin lazımı olan böyük nümunələrini görmüşəm. O, istəyirdi ki, Azərbaycan oğulları yaxşı təhsil alsınlar və yaxşı da mütəxəssis olsunlar, Vətənə qayıtsınlar. O, Azərbaycan rəhbərliyi etdiyi vaxt Moskvaya gələndə vaxt tapıb bizlərlə görüşür və qayğılarımızla maraqlanırdı. Moskvada işləyən vaxtlarda da biz tələbələr onun diqqətində idik. Çünki Ulu Öndər bilirdi ki, bu gənclər Azərbaycanın gələcək taleyidir. Biz onunla görüşəndə bütün ruhumuzla bunu hiss edirdik. Ulu Öndərimiz Sovet İttifaqının rəhbərlərindən biri olanda da gənclər

lərin inkişafına kömək edirdi. Bununla bağlı bir nümunə götürürəm. Həmin vaxt SSRİ səviyyəsində ilk azərbaycanlı gənc həkim kimi elm sahəsində mənə Ümumittifaq Lenin Komsomolu mükafatı vermişdi. Evdə idim, telefon zəng çaldı. Yarı Azərbaycan, yarı rus ləhcəsilə bir nəfər dedi ki, evdə olun, beş-on dəqiqədən sonra sizinlə SSRİ Nazirlər Sovetinin birinci müavini yoldaş Heydər Əliyev danışacaq. Açıq mən çəşib qaldım və bir az da inanmadım. Fikirləşdim ki, dostlarımdan, tay-tuşlarımdan kimsə mənimlə zərafət eləyir. Amma heç beş dəqiqə keçməmiş yenə də telefon dan zəng gəldi. Dəstəyi götürdüm. Gördüm ki, haqiqətən də danışan Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevdir. Haqqında xoş sözlər dedi. Mükafat almağım münasibətlə təbrik etdi və onu da dedi ki, bu mükafata layiq görülmək üçün SSRİ Elmlər Akademiyasının Prezidiumu səs verir. Bil ki, bu, böyük mükafatdır...

...İllər keçdi. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin qurultayında arxa sıralarda oturmışdım. Yanımda Məmməd Aslan və başqaları var idi. Bir də gördüm ki, Xəlil Rza ilə Heydər Əliyev zala daxil oldular və yanımdakı boş yerdə əyləşdilər. Ulu Öndər mənimlə görüşdü. Mən ona bir daha o zaman layiq görüldüyüm mükafat münasibəti ilə təbrik etdiyinə görə təşəkkürümü bildirdim və dedim ki, artıq kafedra

müdiriyəm. Həmin mükafatı alanda Azərbaycan rəhbərliyi məni təbrik etmədi, amma Siz Moskvadan məni təbrik etdiniz. Buna görə çox sağ olun. Siz dərin təşəkkürümü bildirirəm. O, özünəməxsus gülümsəyərək dedi: "Hər adam bir cür olur. Elə şeylərə fikir vermə". Fasilə vaxtı müxtəlif insanlar, məşhur yazıçılar, qələm əhli onun ətrafına toplaşdı. Həmin vaxt bir nəfər də ona yaxınlaşdı. Özünü təqdim etdi və dedi: "Siz filan vaxt məni həbs elətdirmisiniz. Mən 12 il həbs cəzası çəkmişəm. Deyim ki, Siz həmin vaxt çox düz hərəkət etdiniz. Qoy buradakı adamlar da bilsin ki, mənim günahım vardı, layiq olduğum cəzayı çəkmişəm. Amma mən Sizinlə fəxr edirəm. Nə yaxşı ki, Siz varsiniz. Həmişə bizim böyüyümüzünüz".

Moskvada aspiranturada və doktoranturada oxuyan illərdə elmi rəhbərim akademik Mixail Mixailoviç Krasnov idi. Ümumittifaq Göz Xəstəlikləri İnstitutunda, Birinci Moskva Tibb Akademiyasında akademik Krasnovun rəhbərliyi ilə həmin vaxt oftalmologiya ilə bağlı "Vestnik Oftalmologii" ("Oftalmologiya xəbərləri") adlı elmi dərgi jurnal çap olunurdu. Bu jurnal dünyada ən yüksək reytingli dərgilərdən biri sayılırdı. Zərifə xanım Əliyevə də həmin jurnalın redaksiya heyətinin üzvi idi. Hər 2-3 aydan bir həmin jurnalın fəaliyyəti ilə

bağlı toplantılar olurdu. Mən də aspirant kimi toplantılarda iştirak edirdim. Akademik Zərifə xanım da hər görüşümüzə mənə deyirdi ki, "Heydər Əliyev sənə boy artımını çox izləyir. Həmişə deyir ki, mənədən Paşaya salam de". Dünyaşöhrətli bir insanın cavan aspiranta belə yüksək münasibət bildirməsi mənim üçün çox böyük qiymət idi.

İndi Ulu Öndərin 100 illik yubileyini keçiririk. Baxmayaraq ki, o, 2003-cü ildə haqq dünyasına qovuşub, amma həmin vaxtdan Heydər Əliyevin ölümsüz həyatı başlayıb. Qətiyyətlə deyə bilərəm ki, Azərbaycan xalqı və siyasət elmi yaşayana, insanlıq qalana qədər Heydər Əliyev yaşayacaq. Belə bir insanla təmasda olmağım fəxr edirəm.

Dahi Heydər Əliyevin bütün fəaliyyəti dəyərli, fikirləri bütün zamanlar üçün örnəkdir. Onun hər vaxtı, fəaliyyəti yüksək səviyyədə öyrənilməli və tədris olunmalıdır. Elə onun dediyi aforizmlərin özü çox böyük bir elmi dəyərdir. Onlardan birini misal götürmək istəyirəm: "Əgər hər hansı ölkənin xalqları öz hüquqlarını anlayır və onları qoruyub saxlayırsa, o zaman o kiçik dövlət belə on böyük mülkətə qədər güclü olur". Görün nə qədər fəlsəfi, dünyəvi və dərin aforizmdir. Ulu Öndər bütün zamanların yaşayır, fəaliyyətdədir, o daim var olacaq. Fiziki ömrü Böyük Tanrı hər adam üçün lazım olan qədər yazıb. Amma bu ölməzlik hər adama nəşib olmur. Ölməzlik nəşib olan Azərbaycanın böyük oğullarının ilk sırasında məhz Ulu Öndər Heydər Əliyev dayanır. O, deyirdi ki, "azadlıq və istiqlaliyyət hər bir xalqın milli sərəvəridir". Dahi rəhbər bu azadlıq və istiqlaliyyəti bizim üçün qoyub getdi və biz də onu qoruyalıyıq.

Paşa Musayev QƏLBİNUR,
Azərbaycan Tibb Universitetinin
Oftalmologiya kafedrasının müdiri,
tibb elmləri doktoru, professor

"Heydər Əliyev İli" çərçivəsində rayonumuzda da çox sayda tədbirlər keçirilir. İlin əvvəlindən bəri keçirilən müxtəlif tədbirlərdə Heydər Əliyev döhasından, idarəçilik qabiliyyətindən, siyasi fəaliyyətindən və həm də bir insan kimi mənavi dəyərlərindən söz açılıb, xatirələr dinlənilib.

Tədbirlərin birində Sahə Həmkarlar İttifaqı Qax Rayon Komitəsinin sədri, AHİK-nin və Kənd Qida İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Federasiyasının məclis üzvü, Sahə Həmkarlar İttifaqı İcraiyyə Komitəsinin üzvü Mələk Əhmədzadənin çıxışı maraqla dinlənildi.

Bir ömür yaşanacaq xatirə

O, Ulu Öndərlə bağlı ömrü boyu qəlbində yaşadığı xatirəni danşdı: - Mən tələbə ikən həyata ilk xeyir-duamı Ulu Öndərdən almışam. Gəncə Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun (indiki Kənd Təsərrüfatı Akademiyasının) sonuncu kursunda oxuyurdum. Həmin il institutumuzun 50 yaşı tamam olurdu. Yubiley tədbiri-nə çox yaxşı hazırlanmışdıq. İnstitutun əlaçı tələbəsi kimi rəyasət heyətinə seçilmişdim. Həm də yığıncaqda tələbələr arasında çıxış etməli idim. Bugünkü kimi yadımdadır, 1980-ci ilin 17 dekabrı idi. Dedilər ki, Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi Heydər Əliyev tədbirdə iştirak edəcək. Hər kəs həyəcanla Ulu Öndərin gəlişini gözləyirdi. Yubiley tədbirinə qonşu respublikaların Kənd Təsərrüfatı institutlarının rektorları və digər şəxslər dəvət edilmişdi. Bir sözlə, xeyli qonaq vardı.

Tədbir iştirakçıları Heydər Əliyevin gəlişini qur alışıqla qarşıladılar. O, rəyasət heyətində qaldı. Mənim yerim onun sağından üçüncü idi. Bir tələbə üçün bunun nə demək olduğunu bilmək çətin deyil. Fəxrli öyləmişdim. Həm də çox həyəcanlı idim. Axı belə bir tədbirdə, özü də Heydər Əliyev qarşısında çıxış etmək o qədər də asan deyildi. Mənə söz verildi. Hiss edirdim ki, Heydər Əliyev diqqətlə məni dinləyir...

Tədbir sona çatmışdı. Biz gözləyirdik ki, böyük rəhbərdən ensinlər. Bir də gördüm Heydər Əliyev

mənə doğru gəlir. Mən o zaman bir daha onun nə qədər səmimi insan olduğunu gördüm. Heydər Əliyev mənimlə görüşüb, alımdan öpdü və dedi: "Deməli, sən evinizə 7-ci diplomu aparacaqsan. Görün, ucqar bir dağ rayonunda bir ailənin 7 uşağının hər biri ali təhsil alıb. Necə olub ki, sizin hamınız belə yaxşı oxumusunuz? Özü də evin sonbəyi bir zaman atasının təhsil aldığı bir institutda təhsil alır. Çox gözəl. Sənə uğurlar arzulayıram. İndi bizə savadlı, bacarıqlı kadrlar lazımdır. Yəqin sən də belə kadrlarımızdan olacaqsan".

O böyük insanın sözləri hələ də qulağımdadır. Elə bilirdim ki, mən Heydər Əliyev ölimi tutub alımdan öpdüyü, mənə həyatda uğurlar dilediyi gün. Onun səmimiyyətinə bir ata qayğısı, bir ata nəvəsi vardı. Sevinirdim ki, onun qayğı və nəvəzindən mənim ömrümdə də pay düşüb. Elə bilirdim ki, Heydər Əliyevlə görüşsən hər kəs, mənim kimi, bir ömür o xatirələri yaşadacaq...

M.Əhmədzadə institutun İqtisadiyyat fakültəsinin fərlənmə diplomu ilə bitirir. Rektorluq onun institutda qalmasını, təhsilini aspiranturada davam etdirməsini təklif edir. Lakin Mələk xanım rayona qayıtmaqda ısrarlı olur.

Mələk Əhmədzadənin ilk iş yeri rayon partiya komitəsinin uqş şöbəsi olur. Az sonra rayon aqrar sənaye birliyində iqtisadçı işləyir. 1984-cü ildən isə rayon Kənd Təsərrüfatı

Həmkarlar İttifaqında katib, 1988-ci ildən nə gələcək Həmkarlar İttifaqının rayon komitəsinin sədri kimi fəaliyyət göstərir. Bu illər ərzində tanınan komitə sədrlərindən biri olub. Dəfələrlə Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin qurultaylarında çıxış edib. Ölkə Prezidentinin sərəncamı ilə "Tərəqqi" medalı və komitənin "Fəal həmkar" döş nişanı ilə təltif olunub.

Mələk xanım deyir: - Həmkarlar təşkilatında yaxşı rəhbər olmaq üçün gərəkdir hər bir həmkar üzvü ilə yaxından tanış olasan, onların qayğıları ilə yaşamağı bacarasan. Artıq düz 43 ildir bu sahədə çalışıram. Təcrübəm göstərir ki, bu gün təşkilatımızın üzvü olan hər kəsin xoş sözü, diqqət və qayğıya daha çox ehtiyacı var. Bu illər ərzində çalışmışam ki, kimsəyə köməyim dərsin, heç olmasa onu ovundura bilim.

Şəhid və qazi ailələrinə daha çox diqqət yetiririk. Axı onların tək-cə maddi yardımlara deyil, həm də mənavi dəstəyə çox ehtiyacları var. Ona görə də onlara baş çəkir, həmsöhbət olur. Adamlarla səmimiyyət qurmaq Ulu Öndərimizin ən yüksək insani keyfiyyətlərindən idi. Bu dəyərləri yaşatmaq isə bu gün hər birimizin borcudur.

Xavər ƏFƏNDİYEVA,
Qax rayonunda çıxan "Səlalə"
qəzetinin redaktoru

Gənclər xalqımızın uğurlu gələcəyi naminə çalışırlar

Ölkəmizin gəncləri dövlətin onlara göstərdiyi qayğıya, diqqətə hər addımda hiss edirlər. Buna görə də gələcəyimiz olan gənclik daim inkişafdadır, tərəqqidədir. Onlar sabaha doğru inamla addımlayırlar. Bu gün ölkəmizdə elə bir sahə yoxdur ki, orada gənclər çalışmasın, aparıcı rol oynamasın. Təbii ki, bütün bunlar gəncliyimizin xoşbəxt gələcəyindən, sabahkı uğurlarından xəbər verir.

Böyük qüvvə olan gənclərimizin quruculuq gücü, yaradıcılıq eşiği heç vaxt bitib-tükənmir. Gənclik cəmiyyətin aparıcı qüvvəsidir, lo-komatividir. Onların ürayi Vətən sevgisi ilə döyünürsə, daha güclü, qüdrətli və daha məğlubedilməz olurlar. Şükürlər olsun ki, ölkəmizin gəncləri qoynunda doğulduqları yurda ürəkdən bağlıdırlar. Onlar bunu bütün sahələrdə - istər idman, istər təhsil, istərsə də hərbi sahədə göstəriblər və yenə də göstərməkdə davam edirlər. Vətəndaşlıq olduqları ölkəmizin şərəfini hər yerdə, hər addımda layəqətlə qoruyurlar. Demək olar ki, hər gün idmançı gənclərimizin müxtəlif yarışlarda böyük uğurlar qazandıqlarını eşidirik. Gənclərimiz təhsil sahəsində də yeni-yeni uğurlara imza atır, xalqımızı sevindirirlər. Bu gün Azərbaycan Respublikasının yüzlərlə vətəndaş dövlət hesabına dünyanın ən aparıcı universitet və akademik-yalarında təhsil alırlar. Hərbiç gənclərimiz isə düşmən üzərində qazandıqları zəfərləri, qələbələri ilə tarix yazırlar.

Gənclərimiz harada, hansı sahədə olurlarsa-olsunlar, onları birləşdirən Vətən sevgisidir. Vətən

sevğisi böyüməkdə olan nəsillərə uğurlara gedən yolları daha aydın göstərir. Heç kimə sirm deyil ki, Vətən sevgisi hər şeydən əvvəl qoynunda dünyaya göz açdığı torpağa, yurda olan ürvi məhəbbətdir, heç vaxt tükənməyən sevgidir. Ata-baba ocağına olan sonsuz istəkdir, qırılmaz tellərlə torpağa bağlanmışdır. El-obaya olan məhəbbət zaman-zaman yurda olan istəklə bütövləşərək ürvi sevgiyə çevrilir. Bu sevgi insanlara qol-qanad, güc verərək onları yurda bağlayır, torpağın müdafiəsinə səsləyir, növbəti qələbələrə həvəsləndirir. Onlara mübarizlik, qəhrəmanlıq, vətənpərvərlik hissləri aşılayır. Qollarına güc-qüvvət verir, ölkəsini yadelli işğalçılardan qorumağa çağırır.

Ürəkəcan odur ki, bu gün gənclərimiz dövlətin onlar üçün yaratdığı hərtərəfli şəraitdən daha da ruhlanaraq Vətən qarşısındakı borclarını derindən dərk edirlər. Üzərlərinə düşən bu borcu yerinə yetirməyə böyük məsuliyyətlə yanaşırlar. Zaman-zaman özlərini Vətən uğrunda mübarizəyə hazırlayırlar. Buna görə də xalqımız gəncliyin sabahına böyük ümidlə baxır və ömindir ki,

gənclik bundan sonra da üzərinə düşən tapşırıqları bacarıqla yerinə yetirəcək.

Ölkəmizin gələcək qurucuları olan gənclər Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin vaxtlar onlara ünvanladığı bu tarixi sözləri daim xatırlayırlar. Ulu Öndər Heydər Əliyev illərcə əvvəl gənclərə müraciət edərək demişdir: "Siz Azərbaycanın bu günü və gələcəyisiniz. Sizin üzərinizə böyük vəzifələr düşür. Bu vəzifələr gələcəkdə daha da böyük olacaqdır. Siz müstəqil Azərbaycanı 21-ci əsrdə yaşadınarsınız, quranlırsınız, inkişaf etdirinlərsiniz. Biz müstəqil

gənclərimiz 44 günlük Vətən

gənclərimiz 44 günlük Vətən müharibəsində də böyük qəhrəmanlıq göstərdilər. Döyüşlər zamanı gənclərimiz qəhrəmanlıqları ilə bir daha vətənpərvər olduqlarını nümayiş etdirdilər. Qəhrəmanlıq hissləri isə insan qəlbində bir günün, bir anın içində yaranıb formalaşır. Bunun üçün müəyyən qədər vaxt keçməsi tələb olunur. Göstərilən bu qəhrəmanlıqlar bir daha sübut edir ki, zaman-zaman gənclərimizə vətənpərvərlik hissləri aşılanıb.

Həmimiz gənclərimizin Qarabağ döyüşlərində qəhrəmanlıq göstərdiyinin şahidi olduq. Qəhrəmanlıq göstərən igid oğullarımızın yaşı elə də çox deyildi. Azərbaycan Milli

müharibəsində də böyük qəhrəmanlıq göstərdilər. Döyüşlər zamanı gənclərimiz qəhrəmanlıqları ilə bir daha vətənpərvər olduqlarını nümayiş etdirdilər. Qəhrəmanlıq hissləri isə insan qəlbində bir günün, bir anın içində yaranıb formalaşır. Bunun üçün müəyyən qədər vaxt keçməsi tələb olunur. Göstərilən bu qəhrəmanlıqlar bir daha sübut edir ki, zaman-zaman gənclərimizə vətənpərvərlik hissləri aşılanıb.

Həmimiz gənclərimizin Qarabağ döyüşlərində qəhrəmanlıq göstərdiyinin şahidi olduq. Qəhrəmanlıq göstərən igid oğullarımızın yaşı elə də çox deyildi. Azərbaycan Milli

qəhrəmanları - 22 yaşlarında olan Mübariz İbrahimov, Çingiz Qurbanov erməni qəsbkarlarının üzərinə aparan hansı hisslər idi? Əlbəttə ki, vətənpərvərlik hissi! 44 günlük Vətən müharibəsində 19 yaşlı əsgər Cəbrayıl Dövlətzadəni düşmən sən-görünə aparan hansı hisslər idi? Təbii ki, vətənpərvərlik hissi! Təkcə adlarını çəkdiyim bu gənclər deyil, Onlarca, yüzlərlə Vətən təəssübü çəkən oğullarımız Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrində böyük qəhrəmanlıqlar göstəriblər.

Bitib tükənməyən Vətən sevgisindən güc alan hərbiç gənclərimiz həm Qarabağı, həm də işğal olunmuş başqa rayonlarımızı qəsbkarlardan azad edərək tarix yazdılar. Elə bir tarix ki, zaman-zaman bizə başçalığı gətirəcək. Gənclərimiz elə bir tarix yazdılar ki, gələcək nəsillər həmişə onları iftixarla yad edəcəklər. Gənclərimiz igidlik və cəsarətləri ilə bütün cahana səs salan qəhrəmanlıqlar göstərdilər. Göstədikləri qəhrəmanlığa və igidliyə görə onlar bütün zamanlarda ehtiramla xatırlanacaqlar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev gənclərin Vətən müharibəsində göstərdiyi igidliyi və qəhrəmanlığı yüksək qiymətləndirərək demişdir: "Azərbaycanda 29 yaşına qədər insanlar gənclər sayılır. Əgər belə demək mümkündürsə, bu gün on yaşlı gəncin mən Prezident seçildəndə 11 yaşı var idi. Yəni bu, real-hıqdır. Mən çalışmışam ki, fəaliyyə-

tim dövründə gənclərin tərbiyə olunması ilə bağlı daha çox işlər görək. Çox şadam, fəxr edirəm ki, Vətən uğrunda, torpaq uğrunda qabağa gedənlərin əksəriyyəti gənclər idi. Bu, hər birimiz üçün qürur mənbəyidir. Çünki elə bir gənc nəsəl yetişdi ki, hətta Qarabağı görməyən, o acı tarixi görməyən gənclər Qarabağ uğrunda, Vətən uğrunda, milli ləyaqət uğrunda ölümlə gedirdilər və şəhid oldular, qazi oldular və müzəffər ordumuzun şöhrətini yüksəklərə qaldırdılar. Əgər bu siyasət olmasaydı, əgər gənclər vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə almasaydı, bilmək olmazdı müharibənin nəticələri necə ola bilərdi".

Vətən müharibəsində qazandı-gımız qələbə dövlət başçısının gənclər siyasətində apardığı uğurlu quruculuq işlərinin qələbəsidir. Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, ölkəmizdə başqa sahələrdə olduğu kimi, gənclərdə də çox düzgün qurulub, düzgün nizamlanıb. Deməli, qarşıda gəncliyimizi daha da böyük uğurlar gözləyir.

İnanırıq ki, gənclərimizin döyüş meydanlarında göstərdikləri qəhrəmanlığı indiki gənc nəsəl idman yarışlarında, təhsil ocaqlarında və çalışdıqları başqa sahələrdə qazandıqları uğurlarla davam etdirəcəklər. Dövlət başçısının tapşırıq və vəzifələrini uğurla yerinə yetirən gənclərimiz bundan sonra da xalqımızın işiqli gələcəyi naminə çalışacaqlar.

Vahid MƏHƏRRƏMOV

Gecə cəbhənin Ağdərə-Ağdam, Füzuli-Cəbrayıl və Zəngilan-Qubadlı istiqamətlərində döyüş əməliyyatları müxtəlif intensivliklə davam edib. Düşmən müdafiə mövqelərini atıcı silahlar, minaatanlar və toplardan atəşə tutub.

Azərbaycan Ordusunun keçirdiyi əməliyyat nəticəsində cəbhənin Qubadlı istiqamətində Ermənistan silahlı qüvvələrinin müdafiə olunan bölmələri şəxsi heyət və hərbi texnikada itki verərək strateji yüksəklik və bir sıra mövqelərdən geri çəkilməyə məcbur edilib.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəbhənin Xocavənd istiqamətində mövqə tutan 155-ci artilleriya alayının D-20 batareyasının şəxsi heyəti arasında çoxlu sayda yaralanan var. Onların təxliyəsi üçün nəqliyyat vasitəsinin çatışmazlığı və yolların bağlanması məlum olub.

Bütün cəbhəboyu döyüşlər davam edir. Qoşunların müxtəlif əməliyyat şəraitinə nəzarət edilir.

Səhər saatlarında Ermənistan ərazisindən Azərbaycan ərazisi əməliyyat-taktiki raket kompleksindən ballistik raketlərlə atəşə tutulub.

Düşmən tərəfindən saat 07:00 radələrində Siyozon rayonu istiqamətində 3 raket, saat 09:00 radələrində isə Qəbələ rayonu istiqamətində 2 raket və Kürdəmir rayonu istiqamətində 1 raket buraxılıb.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin hədəfi dinc əhali və mülki infrastruktur olur.

Düşmənin raket hücumu nəticəsində tələfat yoxdur.

Hadırat qəsbəndindən şimalda yerləşən düşmənin artilleriya bölmələrinə yeni gətirilmiş könlüllər atəş mövqelərini tərk edərək qaçır.

Saat 09:15-dən başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələri işğal olunmuş ərazilərimizdən Füzuli rayonu ərazisindəki mövqelərimizi reaktiv artilleriya sistemlərindən atəşə tutur.

İlham Əliyev @azpresident · 3 saat
Ağbənd qəsəbəsinin azad edilməsi ilə Azərbaycan və İran İslam Respublikası dövlət sərhədinin tam nəzarətə götürülməsi təmin olundu. Bu münasibətlə Azərbaycan və İran xalqını təbrik edirəm. Eşq olsun müzəffər Azərbaycan Ordusuna!

İlham Əliyev @azpresident · 3 saat
Müzəffər Azərbaycan Ordusu Zəngilanın Kolluqışlaq, Malatkeşin, Kənd Zəngilan, Genlik, Vəliqulubəyli, Qaradərə, Cəpədərə, Tatar, Tiri, Əmirxanlı, Qarqulu, Bartaz, Dəlləkli kəndlərini və Ağbənd qəsəbəsini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycanıdır!

İlham Əliyev @azpresident · 10 saat
Müzəffər Azərbaycan Ordusu Füzuli rayonunun Mollavəli, Yuxarı Rəfədinli, Aşağı Rəfədinli, Cəbrayıl rayonunun Sirik, Şıxlar, Məstəlbəyli, Dərzili kəndlərini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycanıdır!

22-23 oktyabr 2020-ci il

Azərbaycan: ZƏFƏR gündəliyi

Prezident İlham Əliyev rəsmi "X" səhifəsində gün ərzində 3 paylaşım edir. İlk paylaşımında dövlət başçısı yazır:

"Müzəffər Azərbaycan Ordusu Füzuli rayonunun Mollavəli, Yuxarı Rəfədinli, Aşağı Rəfədinli, Cəbrayıl rayonunun Sirik, Şıxlar, Məstəlbəyli, Dərzili kəndlərini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycanıdır!"

Prezidentin növbəti müjdəli məlumatında qeyd edilir:

"Müzəffər Azərbaycan Ordusu Zəngilan rayonunun Kolluqışlaq, Malatkeşin, Kənd Zəngilan, Genlik, Vəliqulubəyli, Qaradərə, Cəpədərə, Tatar, Tiri, Əmirxanlı, Qarqulu, Bartaz, Dəlləkli kəndlərini və Ağbənd qəsəbəsini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycanıdır!"

Dövlət başçısının 3-cü paylaşımında isə deyilir:

"Ağbənd qəsəbəsinin azad edilməsi ilə Azərbaycan və İran İslam Respublikası dövlət sərhədinin tam nəzarətə götürülməsi təmin olundu. Bu münasibətlə Azərbaycan və İran xalqını təbrik edirəm. Eşq olsun müzəffər Azərbaycan Ordusuna!"

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva "Trend" İnformasiya Agentliyinə müsahibə verərək deyir ki, hər gün cəbhədən yaxşı xəbərlər gəlir. Bizim ösğərlər və zabıtlar döyüş tapşırıqlarını sərfələ yerinə yetirirlər. Onlar uğurlu əməliyyatlar keçirərək, bir-birinin ardınca səhərləri və digər yaşayış məntəqələrini işğaldan azad edir, strateji yüksəklikləri tuturlar.

"Uzun fasilədən, təqribən 30 ildən sonra biz həmmiz Azərbaycan ösğərinin doğma torpaqlarımızda

bayrağımızı sancmasını qürurla müşahidə edirik. Bu sadəcə hərbi uğur deyil. Bu, tarixi ədalətin bərpasıdır, çünki bunlar bizim özəli, tarixi torpaqlarımızdır.

Mübaligəsiz demək olar ki, bu gün Prezident İlham Əliyev başda olmaqla Azərbaycan xalqı yeni tarix yazır. Bizim birgə qələbələrimizin tarixini!"

Müdafiə Nazirliyinin Beynəlxalq Hərbi Əməkdaşlıq İdarəsinin rəisi, general-mayor Hüseyn Mahmudov tərəfindən ölkəmizdə akkreditə olunmuş xarici hərbi attaşələr və beynəlxalq təşkilatların ölkəmizdəki nümayəndələri üçün növbəti brifinq keçirilir.

Brifinqdə qonaqlara Ermənistanın münafiqsədə birbaşa iştirakı, Ermənistan ərazilərindən döyüş əməliyyatları zonasından aralıda yerləşən Qəbələ, Kürdəmir və Siyozon rayonlarında yaşayan dinc əhəlinin və mülki infrastrukturun raket zərbələrinə moruz qalması, eləcə də humanitar atəşə razılığına əməl etməyərək açıq şəkildə onu pozması haqqında ətraflı məlumat verilir.

Oktyabrın 23-də bütün cəbhəboyu döyüşlər davam edir. Gecə cəbhənin Ağdərə, Füzuli, Hadırat, Cəbrayıl və Qubadlı istiqamətlərində döyüş əməliyyatları müxtəlif intensivliklə davam edir. Düşmən müdafiə mövqelərini atıcı silahlardan və toplardan atəşə tutur. Azərbaycan Ordusunun keçirdiyi əməliyyatlar nəticəsində cəbhənin Füzuli, Cəbrayıl və Qubadlı istiqamətlərində Ermənistan silahlı qüvvələrinə ciddi zərbələr vurulur, düşmənin bir neçə dayaq məntəqəsi dağıdılır. Vəcib ərazi və yüksəkliklər azad edilir.

Bütün cəbhəboyu düşmənin əsas ehtiyatlarına, hərbi infrastrukturuna bərpə olunmayan zərər vurulur. Düşmən qoşunlarının idarə edilməsi praktiki olaraq itirilir. Döyüş mövqelərini qorumaq üçün niyə ordu bölmələri çatışmadığından onların əvəzinə məcburi şəkildə toplanan mülki insanlar götərilir.

Məlum olur ki, Ermənistanın Tavuş və Sisian rayonundan Dağlıq Qarabağa götərilmiş şəxsi heyət döyüşlərə girməkdən imtina edir, fərarilik edərək mövqeləri tərk edirlər.

Ermənistan yenə yalan məlumat yayaraq guya Dağlıq Qarabağ ərazisindəki Ağdərə, Xocavənd və Qırmızı Bazar yaşayış məntəqələrinin Azərbaycan Ordusu tərəfindən atəşə tutulmasını iddia edir. Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi bu xəbərin heç bir əsası olmadığını bildirir.

Qeyd edilir ki, tam əksinə, oktyabrın 23-ü gecə ərzində və səhər saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Tərtər, Ağdam və Ağcabədi rayonlarının ərazisi intensiv atəşə tutulub. Humanitar atəşə rejiminə əməl edən qoşunlarımız bütün cəbhəboyu əməliyyat üstünlüyünü saxlayır.

Gecə 03:00-dan gündüz 12:00 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus 2 pilotsuz uçuş aparatı (PUA) Azərbaycan Hava Hücumundan Müdafiə bölmələri tərəfindən aşkar olunaraq məhv edilir. Digər 2 PUA isə xüsusi texniki vasitələrlə yerə endirilir.

Həmçinin gün ərzində Ağcabədi rayonu istiqamətində uçuş keçirəcəyinə vəhd göstərən Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus daha bir taktiki pilotsuz uçuş aparatı bölmələrimiz tərəfindən məhv edilir.

İlham Əliyev @azpresident · 43s
Müzəffər Azərbaycan Ordusu Qubadlı rayonunun Zilanlı, Kürd Mahırzlı, Muğanlı və Alaqrışaq kəndlərini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycanıdır!

İlham Əliyev @azpresident · 1m
Müzəffər Azərbaycan Ordusu Xocavənd rayonunun Dolanar, Bünyadlı kəndlərini, Cəbrayıl rayonunun Dağ Tumas, Nüsüs, Xələfli, Minbaşılı, Veysəlli, Zəngilan rayonunun Vanadlı və Mirzəhasanlı kəndlərini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycanıdır!

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev rəsmi "X" səhifəsində paylaşım edir:

"Müzəffər Azərbaycan Ordusu Xocavənd rayonunun Dolanlar, Bünyadlı kəndlərini, Cəbrayıl rayonunun Dağ Tumas, Nüsüs, Xələfli, Minbaşılı, Veysəlli, Zəngilan rayonunun Vənədlı və Mirhəsənli kəndlərini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycanıdır!"

Prezidentin növbəti müjdəsi də gecikmir. Dövlət başçısı "X" səhifəsində daha bir paylaşım edir: "Müzəffər Azərbaycan Ordusu Qubadlı rayonunun Zilanlı, Kürd Mahırzlı, Muğanlı və Alaqrışaq kəndlərini işğaldan azad etmişdir. Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Qarabağ Azərbaycanıdır!"

Düşmənin qüvvə və vasitələri darmadağın edilir. Müdafiə Nazirliyinin yaydığı videogörüntülərdə hər şey açıq-aydın görünür. Düşməne məxsus müxtəlif döyüş texnikaları, hərbi avadanlıqlar və yerdəyişmə etməyə hazırlaşan canlı qüvvə, zirehli texnika məhv edilir.

Ermənistan tərəfi daha bir uydurma xəbər yayır. Guya İrənin hava məkanına ordumuza məxsus kamikadze-dron daxil olub və bundan sonra qonşu ölkə Azərbaycanın mövqelərini artilleriya atəşinə tutub.

Müdafiə Nazirliyi məlumat yayaraq bunun düşmənin növbəti dezinformasiyası olduğunu bildirir.

Qeyd edilir ki, İran-Azərbaycan dövlət sərhədinin ölkəmizin tam nəzarətinə götərməsinə təşviş düşən Ermənistan tərəfi bu cür yalan xəbərlər yaymaqla iki dövlət arasında olan yüksək-səhiyyəli münasibətlərə xələl gətirməyə cəhd göstərir.

Azərbaycan ilə İran arasında mövcud olan və dərindən köklərə malik siyasi, iqtisadi, dini, mədəni və digər sahələrdə əməkdaşlığımız uğurla inkişaf edir.

Beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən lazımi dəstək ala bilməyən Ermənistan hərbi-siyasi rəhbərliyi Azərbaycan-İran münasibətlərinin uğurla inkişafından ciddi narahatlıq keçirdiyi üçün çıxış yolunu yalan və böhtan xarakterli məlumatların yayılmasında görür.

Cəbhənin Xocavənd və Füzuli istiqamətlərində Ermənistan silahlı qüvvələrinin könlüllərdən ibarət dəstələrinin və döyüş texnikalarının məhv edilməsinin videogörüntüləri yayılır.

Aviasiya zərbələri nəticəsində düşmənin artilleriya bölmələri və komanda məntəqəsi məhv edilir.

R.BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Ermənistan: məğlubiyyətin xronikası

Cəbhədə məğlub edilən Ermənistanın siyasi rəhbərliyi hələ də baş verənlərdən lazımi nəticələr çıxara bilmir. Baş nazir Nikol Paşinyanın son açıqlamaları və yeni könlüllü dəstələrin yaradılıb Dağlıq Qarabağa göndərilməsi üçün çağırışları bunu sübut edir.

Məsələ bundadır ki, çıxılmaz vəziyyətdə qalan Paşinyan yeni plan hazırlayıb. Bu plan onu deməyə əsas verir ki, Qarabağda döyüşmək üçün ümid yalnız mülki əhaliyə qalıb.

Amma Paşinyanın yeni planı ermənilər tərəfindən birmənalı qarşılanmayıb. Çoxlu erməni şərh yazaraq Paşinyanın əli silah tuta bilməyən insanları ölməyə göndərdiyini bildirib. Sosial şəbəkələrdə yayılan şərhlərin birində qeyd olunur: "Məsələni sülh yolu ilə həll edin! Bəsdir bizləri öldürdünüz! Əli silah tuta bilməyən insanları ölməyə

göndərsiniz! Özünüz gedin savaşın. Siz bizləri düşünmürsünüz, ölümə göndərsiniz!"

Paşinyan feysbuk hesabında həm hazırkı mərhələdə, həm də uzun müddət ərzində Qarabağ məsələsinin diplomatik yolla həllinin mümkün olmadığını deyib. Bununla o, Ermənistanın işğalçı siyasətini davam etdirdiyini və bu ölkənin hazırkı rəhbərliyinin münafiqşönlü danışıqlar yolu ilə həllində maraqlı olmadığını açıq şəkildə etiraf etmiş olub. Halbuki Azərbaycan tərəfi xoş niyyət və konstruktivlik nümayiş etdirərək humanitar atəşkəsə iki dəfə razılıq verib və münafiqşönlü BMT-nin qətnamələri əsasında danışıqlar yolu ilə həllini dəstəklədiyini bəyan edib. Amma hər hansı beynəlxalq təzyiç hiss etməyən və Azərbaycana qarşı təcavüz siyasəti sayəsində bu gündəki törətdiyi çoxsaylı müxtəlif cinayət əməllərinə görə hüquqi məsuliyyətə cəlb edilməyən Ermənistan rəhbərliyi verdiyi məsuliyyətsiz bəyanatları və törətdiyi əməlləri ilə öz xalqını uçuruma sürükləyir.

Ermənistanda vaxtilə hakimiyyətdə olmuş hərbi xunta da Paşinyana qarşı fəallaşmış. Onlar cəbhədəki məğlubiyyətlər səbəbindən baş nazirin ölkə da-

xilində mövqelərini zəifləməsindən istifadə etməyə çalışırlar.

Ermənistandakı siyasi partiyalar yaranacaq hakimiyyət böhranını etiraf edirlər. Bu səbəbdən də siyasi partiyalar arasında qızğın müzakirələr gedir. Hələlik erməni siyasətçiləri Qarabağ məsələsini sözdə müzakirə edirlər, çünki əsl niyyətləri ölkədə baş verəcək siyasi böhrandan yararlanmaqdır. Məsələn, bunun nümunəsi kimi Ermənistanın keçmiş prezidentləri Levon Ter-Petrosyan, Robert Koçaryan və Serj Sarkisyanın bir masa ətrafında əyləşməsinə göstərmək olar. N.Paşinyanın əsas dəstəkçisi isə sabiq prezident Levon Ter-Petrosyandır. O, bu günlərdə 16 partiyanın birləşərək Paşinyanın səlahiyyətlərinin müəyyən hissəsini öləndən almaq cəhdini pisləyib. Qeyd edək ki, Ermənistanda parlamentdən konarda qalan partiyaların əksəriyyəti Serj Sarkisyan və Robert Koçaryan ətrafında birləşir.

Ermənistan mediası onu da yazır ki, Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində yaradılan separatçı qurumun sabiq rəhbərləri Bako Sahakyan, Arkadi Qukasyan və Ermənistanın üçüncü prezidenti Serj Sarkisyan Qarabağdakı separatçı rejimin ilk rəhbəri və Ermənistanın ikinci prezidenti R.Koçaryanla görüşüblər.

"Qraparak" qəzetinin məlumatına görə, görüşdən əvvəl B.Sahakyan və A.Qukasyan N.Paşinyan və daha sonra Serj Sarkisyanla görüşüblər. Koçaryanın ofisinin rəhbəri Viktor Soqomonyan məlumatı təsdiqləyib.

Görüşlərdə Qarabağdakı vəziyyətin müzakirə olunduğu iddia edilsə də, sirt deyil ki, əsas müzakirə mövzusu siyasi hakimiyyətin ələ keçirilməsidir. Ermənistan mediası bununla bağlı yazır ki, R.Koçaryan yaranan vəziyyətdən istifadə edib Paşinyanı devirməyi düşünür.

Bu səbəbdən Ermənistan daxilində yaxın tezlikdə vəziyyətin qarışması qaçılmazdır.

"İşıqlı Ermənistan" partiyasının sədri Edmon Marukyan da bildirib ki, yaranacaq hakimiyyət böhranı səbəbindən siyasi qüvvələr arasında müzakirələr başlayıb. Onun sözlərinə görə, ilk dəfədir ki, Ermənistanın keçmiş prezidentləri bir araya gəlir və aydın məsələdir ki, onlar həm də bir-birinə düşmən sayılırlar. Nəzərə almaq lazımdır ki, Ermənistanda sosial-iqtisadi vəziyyət də gərginləşir. Müharibə həm çoxlu sayda canlı qüvvə, həm də iqtisadi resurslar tələb edir. Digər tərəfdən son günlər Ermənistanda koronavirus infeksiyasına yoluxma halları sürətlə artır. Virusun ikinci dalğası Ermənistanın səhiyyə və sosial sistemini çox böyük təsir göstərir.

Bələ vəziyyətdə hərbi və iqtisadi resursları tükənən ölkənin durumunu təsəvvür etmək çətin deyil. Əhəli, eləcə də rəqibləri Paşinyanın yürütdüyü siyasətdən narazıdır. Onlar yuxarıda qeyd edildiyi kimi, son vaxtlar fəallaşdırılacaq

baş nazirin devrilməsi istiqamətində planlar hazırlanır. Hərbi əməliyyatların başlamasından öncə Ermənistanın ikinci əsas müxalifət partiyası "Çiçəklənən Ermənistan"ın lideri Qaqik Tsarukyanın hobs edilməsi də göstərir ki, Paşinyan çox ehtiyat edir. O, xüsusilə Rusiya amilinin güclənməsindən ehtiyatlanır və bunun qarşısını almağa çalışır. Amma resursları çox da böyük olmadığından istədiyinə nail ola bilmir.

Görünür odur ki, Ermənistanda daxili siyasi vəziyyət tədricən mürəkkəbləşməyə doğru gedir. Gözlənilir ki, cəbhədəki çoxsaylı insan itkiləri ilə əlaqədar vətəndaşlar tezliklə küçələrə çıxacaq. Bununla da Ermənistan sonu görünməyən daxili siyasi böhrana qədəm qoyacaq.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Rusiya və İran Rəst-Astara dəmir yolunun çəkilməsi üçün müqaviləni ilin sonunadək imzalaya bilərlər

"Cari ilin sonuna kimi Rusiya və İran arasında Rəst-Astara dəmir yolunun çəkilməsinin davam etdirilməsi ilə əlaqədar kommersiya xarakterli müqavilə imzalanma bilər".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri İranın yol və şəhərsalma nazirinin müavini Şəhriyar Əfəndizadə Rusiyanın nəqliyyat nazirinin müavini Dmitri Zverev ilə görüşdən sonra deyib.

Onlayn rejimdə keçən görüşdə Rəst-Astara yolunun tamamlanması və tərəflərin üzərinə düşən öhdəliklər müzakirə olunub. Qeyd olunub ki, Rəst-Astara dəmir yolu iki ölkə arasındakı ticarət dövriyyəsinə artırmaqla yanaşı, tranzit yükdaşımalardan gəlir də əldə edilə bilər. Bildirilib ki, bu layihə region dövrlərinin inkişafına və ticarət əlaqələrinin genişlənməsinə, sosial vəziyyətin inkişafına stimül verəcək.

Nəzərə çatdırmaq ki, "Şimal-Cənub" beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin aparıcı seqmenti olan Rəst-Astara dəmir yolu Qəzvin-Rəst dəmir yolunun davamıdır. Yolun Qəzvin-Rəst hissəsi 2018-ci ildə istismara verilib. Rəst-Astara hissəsində işə tikinti işləri davam edir. Asiyadan Avropaya daşınan yüklərin İranın Çabahar limanına, buradan isə Qəzvin-Rəst-Astara (İran) - Astara (Azərbaycan) dəmir yolu ilə Rusiya və Avropaya daşınması nəzərdə tutulur. Rəst-Astara dəmir yolu İran, Azərbaycan və Rusiyanın dəmir yolları sistemlərini birləşdirən bir layihədir. 2018-ci ildə Astaraçay üzərində İran ilə Azərbaycan birgə yeni dəmir yolu körpüsü tikərək istifadəyə verdi və bununla da İran ilə dəmir yolu əlaqəsi yarandı. Rəst-Astara dəmir yolu xətti istifadəyə verildikdən sonra isə yük qatarları Rusiyadan İran və əks istiqamətə Azərbaycan ərazisindən tranzit olaraq keçəcəklər.

Azərbaycanda elektrik enerjisi istehsalı 28,2 milyon kilovat-saat artıb

2023-cü ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə operativ məlumatlara əsasən, respublikada elektrik enerjisinin istehsalı ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 28,2 milyon kilovat-saat, yəni 0,13 faiz artaraq 21 milyard 538,6 milyon kilovat-saat olub.

Energetika Nazirliyindən bildirilib ki, 9 ay ərzində elektrik enerjisi istehsalı İES-lərdə 19 milyard 854,5 milyon kilovat-saat, SES-lərdə 1 milyard 417,1 milyon kilovat-saat, digər mənbələr üzrə isə 267 milyon kilovat-saat təşkil edib. Bu dövrdə

külək-elektrik stansiyalarında 44,6 milyon kilovat-saat, günəş elektrik stansiyalarında 53,2 milyon kilovat-saat, Bərk Məişət Tullantılarının Yandırılması Zavodunda isə 169,2 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal edilib.

Hesabat dövründə elektrik enerjisinin istehsalı "Azərenerji" ASC üzrə 19 milyard 404,6 milyon kilovat-saat (İES-lərdə 18 milyard 78,3 milyon kilovat-saat, SES-lərdə 1 milyard 326,3 milyon kilovat-saat), Naxçıvan MR Dövlət Energetika Xidməti üzrə 368,2 milyon kilovat-saat (İES-lərdə 240 milyon kilovat-saat, SES-lərdə 79,5 milyon kilovat-saat, Günəş ES-də 48,7 milyon kilovat-saat), "Azərişiq" ASC üzrə külək-elektrik stansiyalarında 34,4 milyon kilovat-saat, müstəqil elektrik stansiyaları üzrə isə 1 milyard 731,4 milyon kilovat-saat təşkil edib.

Son illər nohur balıqçılığı sürətlə inkişaf etməkdədir. Bunun başlıca səbəbi Xəzər dənizində və çaylarda müxtəlif növ balıq növlərinin kəskin şəkildə azalmasıdır.

Balıqçılıqdan başı çıxan adamlar vəziyyəti görüb nohur balıqçılığı ilə məşğul olmağı, əhalinin baliğa olan tələbatını ödəməyi qərara alıblar. Əkinə yararsız olan torpaq sahələrini bələdiyyələrdən icarəyə götürüb dambalar vururlar. Nəticəsi pis olmur. Onlar qoyduqları xərç götürməklə bərabər, müəyyən qədər xalis gəlir də əldə edirlər.

Bu gün Salyan, Neftçala, Biləsuvar, Sabirabad, Hacıqabul və digər rayonların ərazisində yüz hektarla baliq gölləri var. Həmin göl sahiblərindən biri də Salyan rayonunun Boranikənd kənd sakinisi Farid Əhədovdur.

Səhbət zamanı Farid dedi ki, kənddə böyümüşəm. Ağlım kəsəndən atamın, əmilərimin torpaqda çalışdıqlarını, taxıl, pambıq, yonca əkilib-becərdiklərini görmüşəm. Ailənin yeganə oğlu olduğum üçün atam məni ali təhsilli görmək istəyirdi. Lakin mən işləməyi, torpaqda çalışmağı seçdim. Mal-qaramızı otardırıdım, pay torpağımızı becərməkdə atama kömək edirdim. Bir gün xə-

yalımdan keçdi ki, traktorun olsa, yaxşı pul qazana bilərəm. Onunla yer şumlayaram, mala çəkərəm, toxum səpərəm, başqa işləri də görərdim. Fikrimi atama deyəndə əvvəlcə razı olmadı. "Sənin canın-cəsədin nədir ki, traktor sürəsən? Ağrı-maz başımızza saqqız salma. Ac-yalvac qalmamışsınız ki?! Birtəhər dolanırdı", - dedi. Bir müddət dimmədim. Sonra bu istəyimi yenidən dilə gətirdim. Atam inadımı görüb razılıq verdi. Soruşduğum bir rezin təkər

traktor tapdıq. Hələ üstelik, atam mənim üçün yonca kipləşdirən texnikanı da aldı. 19-20 yaşlarımda səhər sübh çağı saat 6-da tarlada işə başladım. Balıqçılığa da böyük həvəsim vardı. Çöldəki su kanallarını hansısa bir baliq görəndə paltarlı halda atılıb onu tuturdum. Atam deyir ki, ailəməzdə baliqçılığa meyil dədədən-babadan olub. Əmilərimdən, əmim uşaqlarından bu gün həmin ənənəni davam etdirənlər var. Mən özüm də

taxıl, pambıq, yonca əkilib-becərməklə kifayətlənməyib, nohur balıqçılığı ilə məşğul olurdum. Elə başa düşülməsin ki, suyun bu qıt vaxtında əkin üçün verilən suvarma suyundan istifadə edirik. Yox, əsla belə deyil. Kəndimizdəki, habelə ətraf kəndlərdəki əkin sahələrini suvararkən həmin suyun bir hissəsi torpaqdan süzülərək kollektorlara tökülür və kəndimizdə qurulan nasosxana vasitəsilə dənizə axıdır. El arasında Muğan Kürü adlanan baş kollektorun həmin əkinçiliyə yaramayan, sahələrin duzunu yuyub aparıcı çıxar salarından istifadə edərək çəki, belomor, tolstolob kimi baliq növləri yetişdiririk".

Damba baliqçılığı heç də asan sahə deyil. Əvvəlcə "paket" deyilən bir mərhələni həyata keçirməliyəm. Yəni sellofan paketdə təxminən nöqtə boyda olan baliqları may ayının əvvəllərində alıb, kiçik gölə vurmali, qara un və yumurta sarısı ilə qidalandırmalısan. Ay yarım keçdikdən sonra "leçinka" halına düşəndə ərazi geniş olan gö-

lə köçürməlisən ki, yaxşı inkişaf edib böyüsünlər. Oktyabr-noyabr aylarında çəkisi 250 - 300 qrama çatan həmin baliqları qışlama üçün ayrılmış daha başqa bir yere köçürməli olursan. Qış aylarında da onlar qurudan-çuşdan qorunmalı, habelə isti keçən günlərdə isə bu körpələri yemlənməlidir. Növbəti ilin mart ayında onlar qışlama ərazisindən böyümə gölünə köçürülür. Burada isə baliqların vaxtlu-vaxtında yemlənməsi, hansısa xəstəliyə tutulub-tutulmadığını təyin etmək məqsədilə vaxtaşırı yoxlamadan keçirilməsi lazımdır.

Gördüyü kimi, baliq yetişdirmək böyük zəhmət, vəsait və diqqət tələb edir. Öyrənirik ki, F. Əhədov bu il 7 hektarda baliq yetişdirib. Hər hektardan 1 tona yaxın məhsul götürüb. Nəticədən narazı deyil. Lakin başqa dambaçılar kimi, müasir baliqçılıq sahəsinin satış qiymətinin ötən digər məhsullarla müqayisədə aşağı olmasından gileyni gizlətmir.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

"Orqanik Qarabağ", "Orqanik Zəngəzur" və "Orqanik Naxçıvan"

Bu markalarla buraxılacaq məhsulların perspektivi böyükdür

Torpaqlarımız işğaldan azad edildikdən sonra dövlətimizin qarşısına qoyduğu əsas vəzifə burada təhlükəsizlik tədbirlərinin görülməsi, ərazilərin minalardan təmizlənməsi oldu. Bununla yanaşı, yenidənqurma və bərpa işlərinin sistemli təşkili, keçmiş məcburi köçkünlərin öz yurd-yuvalarına Böyük qayıdışı da prioritet elan edildi. El-obalarına dönan soydaşlarımızın məşğulluğunun yüksək səviyyədə həll edilməsi də ən vacib məsələlər sırasında yer aldı.

Bütün bu kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün ilkin araşdırmalar aparılmağa başlandı. Şəhər və rayonların baş planları üzərində işlərə start verildi. Bu mühüm işə həm yerli, həm də beynəlxalq səviyyədə tanınmış şirkətlər cəlb edildi. Nəticədə bölgənin yeni dövrün tələblərinə uyğun olaraq iqtisadi potensialı və perspektivləri müəyyənləşdirildi. Qısa müddətdə rayon və şəhərlərin baş planları hökumətə təqdim edildi. Keçən il noyabrın 16-da Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışı dair I Dövlət Proqramı" təsdiq edildi. Bu proqramla hökumətin qarşısında duran vəzifələr müəyyənləşdirildi və 2026-cı ilədək olan dövrdə icra olunması tədbirlər təsdiqləndi.

Həm yerli, həm də beynəlxalq konsaltinq şirkətlərinin araşdırmalarına əsasən, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının ərazisində müasir dövr üçün aktual olan bir neçə perspektiv sahə müəyyənləşdirildi. Bu perspektivlər müəyyənləşdirilərkən bölgənin yeraltı və yerüstü təbii resursları, coğrafi mövqeyi, torpaq və su ehtiyatları, iqlim şəraiti və xüsusilə də müasir dövrün trendləri nəzərə alınmışdır. Yekun olaraq müəyyənləşdirilmişdir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında kənd təsərrüfatı, alternativ enerji, turizm, logistika və yeraltı resurslardan səmərəli istifadə edilərkən ciddi iqtisadi inkişaf tempi təmin etmək mümkündür. Bunun üçün sadəcə bölgənin təbii və coğrafi imkanları deyil, eyni zamanda insan resurslarının müasir dövrün tələblərinə cavab verməsi üçün müvafiq tədbirlər görülməli, keçmiş məcburi köçkünlərin bilik və bacarıqlarını yuxarıda qeyd edilmiş istiqamətlər üzrə tələblərə cavab verməlidir. Böyük Qayıdışı dair I Dövlət Proqramında da möhür bütün bu istiqamətlər üzrə ilkin tədbirlər nəzərdə tutulmuşdur.

Qeyd edilənlərlə yanaşı, onu da xatırladığımız ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları tarixən aqar bölgə kimi xarakterizə edilmişdir. Bölgənin zəngin torpaq və su resursları var. Bu ərazidəki bir neçə iri su anbarı növbəti bölgənin, hətta ətraf rayonların da ehtiyaclarını ödəyə bilər. Bundan başqa, bölgənin relyefi imkan verir ki, kənd təsərrüfatının bir neçə sahəsi (heyvandarlıq, arıçılıq, meyvəçilik, kartofçuluq, tərəvəzçilik, tinqçilik, toxumçuluq, orqanik kənd təsərrüfatı) ilə bağlı layihələr icra olunsun. Artıq Zəngilan, Qubadlı, Laçın, Kəlbəcər, Cəbrayıl, Füzuli rayonlarında aqar layihələrin icra edilməsinə başlanmış və bir sıra iri təsərrüfatlar yaradılmışdır. Hətta bu il bazarlarda alıcılara Zəngilanda yetişdirilmiş orik, Qubadlı və Laçında istehsal edilmiş bal təqdim olunmuşdur.

Bu bölgənin təbii imkan verir ki, müasir dövrün trendlərindən olan orqanik məhsul istehsalı ilə bağlı müxtəlif həcmli layihələr icra edilsin. Artıq bu bölgələrin adı ilə "Orqanik Qarabağ" və "Orqanik Zəngəzur" kimi markaların yaradılması təklif edilmişdir. Həmin markalar altında bölgədə istehsal ediləcək və müvafiq sertifikatlar alacaq çox məhsul bazarlara çıxarılabilir. Belə ki, arıçılıq məhsullarının, ot və ot məhsullarının, süd və süd məhsullarının, meyvələrin, tərəvəzlərin istehsalı üçün çox böyük perspektivlər var və bundan maksimal istifadə edilməlidir.

Xəritəyə nəzər salsaq, görürük ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları Cənubi Qafqazın tam mərkəzində yerləşir, regionun əsas bazarlarına və tranzit ölkələrinə demək olar ki, bərabər məsafədədir. Naxçıvan Muxtar Respublikasını da "böyük səhnə"nin bir hissəsi kimi nəzərə alsaq, bölgənin üç dövlətə həmsərhəd olduğunu müşahidə edə bilərik. Ən əsası isə bütün dünyanın diqqət mərkəzində olan Zəngəzur dəhlizi bu bölgədədir. Bütün bunlardan başqa bu iki iqtisadi rayonumuzda dörd hava limanı var - Füzuli, Zəngilan, Xankəndi və tikilməkdə olan Laçın hava limanları. Hazırda yekunlaşmaqda olan Zəngəzur dəhlizi ilə uzanan dəmir yolu xətləri, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun digər iqtisadi rayonlarımızla birləşdirilməsini nəzərdə tutan polad magistralın bölgənin logistik imkanlarını zənginləşdirir və dünya bazarlarına çıxış imkanlarını asanlaşdırır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının da imkanlarını qeyd etmək vacibdir. Çünki Naxçıvanın böyük iqtisadi perspektivləri var. Təsəssüf ki, indiyədək bu imkanlardan məqsədli istifadə olunmamış və bölgənin resurslarının dünya bazarlarına çıxışı tam təmin edilməmişdir. Vurgulayaq ki, Naxçıvanda alternativ enerji sahəsinin, orqanik kənd təsərrüfatının inkişafı üçün böyük imkanlar mövcuddur. Eyni zamanda yeraltı təbii resurslardan düzgün istifadə bölgənin iqtisadi inkişafının əsasını təşkil edəcək. Əlavə olaraq bölgənin logistik xətlərinin kəşifmə nəqtesində, xüsusilə Zəngəzur dəhlizi kimi beynəlxalq nəqliyyat xəttinin üzərində yerləşməsi geniş perspektivlər vəd edir. Müasir dövrün trendlərindən olan orqanik məhsul istehsalı isə Naxçıvanın əsas gəlir mənbəyi kimi xarakterizə edilə bilər. Artıq Naxçıvan Muxtar Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi orqanik məhsul istehsalına daha çox diqqət ayırmağa başlamış və "Orqanik Naxçıvan" brendi təsis etmişdir. Bu, çox mütərəqqi bir addımdır və bunun inkişaf perspektivi çox yüksəkdir. "Orqanik Qarabağ", "Orqanik Zəngəzur" və "Orqanik Naxçıvan" brendləri yeni mərhələdə yeni imkanlar üçün açar mahiyyətə təşkil edəcək.

Emin ƏLİYEV,
"Ekoloji Təmiz Məhsul İstehsalçıları və İxracatçıları"
İctimai Birliyi İdarə Heyətinin sədri

Ələt AİZ Azərbaycana əlavə iqtisadi dividendlər gətirəcək

Ələt Azad İqtisadi Zonasının (AİZ) yaradılması barədə qanun 2018-ci ildə qəbul edilmiş, pandemiyanın doğurduğu çətinliklərə baxmayaraq, 2021-ci il iyulun 1-də Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə 850 hektar da "ləvbər atan" bu iqtisadi zonanın təməli qoyulmuşdur.

Planetar miqyasda azad iqtisadi zonaların yaradılması yeni təcrübə deyil. Artıq ötən əsrin ortalarında ABŞ, Yaponiya, Koreya, Çin və başqa ölkələrdə belə zonalar yaradılmağa başlamışdır. Səbəbi də o olmuşdur ki, azad iqtisadi zonaların fəaliyyəti iqtisadiyyatın inkişafında impuls rolunu oynamaq, yeniliklərə təkan vermək gücündədir.

Dünyada baş verən ciddi münafişələrə və iqtisadi kəskinləşmələrə baxmayaraq, 2023-cü il iyulun 9-da Ələt AİZ-nin birinci mərhələsi istifadəyə verilməmişdir. Bununla Azərbaycan dayanıqlı, şaxələnməmiş iqtisadiyyata malik bir ölkə kimi daha fərqli mövqeyə yüksəlmişdir. AİZ-nin ərazisində ümumi sahəsi 16 min kvadratmetr olan Biznes Mərkəzi yaradılmışdır. 3 funksional hissədən ibarət olan mərkəzdə AİZ-nin ofisdən savayı, investorların idarəetmə qurumları, gömrük eməkdaşları və investitorlar üçün vahid pəncərə prinsipi ilə xidmət edəcək ofislər fəaliyyət göstərəcək. Növbəti mərhələ çərçivəsində 138 hektar sahəni əhatə edən standart istehsal müəssisələri və logistika mərkəzləri, eləcə də 211 hektar sahədə yerləşən ağır sənaye müəssisələri üçün nəzərdə tutulmuş ərazilərdə layihələndirmə işləri aparılır. Yaxın vaxtlarda isə 138 hektar sahədə torpaq işlərinə başlanılması planlaşdırılır.

Ələt Azad İqtisadi Zonasında investitorlar üçün bir sıra fiskal və qeyri-fiskal imtiyazlar tətbiq edilir. Investitorlar əlavə dəyər vergisi, ödəmə mənbəyində vergi, mənfəət vergisi və hər hansı digər korporativ vergidən azad olunurlar. Həminin idxal və ixrac əməliyyatlarına tətbiq olunan gömrük rüsumları və vergilər, habelə aylıq əməkhaqqı 8 min manata qədər olan işçilər üçün gəlir vergisi ləğv edilir. Həminin investorların əmlakı heç bir halda milliləşdirilə bilməz və Ələt Azad İqtisadi Zonasının səlahiyyətli qurumu investorların əmlakının bu və ya digər məhdudiyyətlərdən, eləcə də onların oqlı mülkiyyət hüquqlarının tam qorunmasına təminat verir.

Bütün bunların sayəsində xarici investitorlar Ələt Azad İqtisadi Zonasında fəaliyyət göstərməkdə maraqlılırlar. Bu gündəək artıq bir neçə xarici investitor rezident statusu əldə etmişdir. Yaxın 2-3 ay ərzində bu rezidentlərdən biri tərəfindən həyata keçirilən layihələndirmə işlərinin yekunlaşacağı gözlənilir. Bununla paralel olaraq, digər şirkətlərin də AİZ-yə cəlb edilməsi üzrə danışıqlar aparılır.

AİZ-nin baş planı çərçivəsində birinci mərhələdə 60 hektarlıq ərazidə tikinti işləri artıq yekunlaşmışdır. Burada söhbət su, nəqliyyat, kanalizasiya, enerji və digər lazımi kommunikasiya infrastrukturunun yaradılmasından gedir. Eyni zamanda hüquqi bazanın optimallaşdırılması üzrə işlər davam edir ki, bu da həm yerli, həm də beynəlxalq səviyyədə investitor və iş adamları üçün daha cəlbəedici olacaq. Zonada investitorlara icarəyə veriləcək torpaq sahələri də inşaat üçün artıq hazırdır.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Nohur balıqçılığı asan sahə olmasa da...

Əhalinin baliğa tələbatını ödəməkdə əhəmiyyəti böyükdür

taxıl, pambıq, yonca əkilib-becərməklə kifayətlənməyib, nohur balıqçılığı ilə məşğul olurdum. Elə başa düşülməsin ki, suyun bu qıt vaxtında əkin üçün verilən suvarma suyundan istifadə edirik. Yox, əsla belə deyil. Kəndimizdəki, habelə ətraf kəndlərdəki əkin sahələrini suvararkən həmin suyun bir hissəsi torpaqdan süzülərək kollektorlara tökülür və kəndimizdə qurulan nasosxana vasitəsilə dənizə axıdır. El arasında Muğan Kürü adlanan baş kollektorun həmin əkinçiliyə yaramayan, sahələrin duzunu yuyub aparıcı çıxar salarından istifadə edərək çəki, belomor, tolstolob kimi baliq növləri yetişdiririk".

Damba baliqçılığı heç də asan sahə deyil. Əvvəlcə "paket" deyilən bir mərhələni həyata keçirməliyəm. Yəni sellofan paketdə təxminən nöqtə boyda olan baliqları may ayının əvvəllərində alıb, kiçik gölə vurmali, qara un və yumurta sarısı ilə qidalandırmalısan. Ay yarım keçdikdən sonra "leçinka" halına düşəndə ərazi geniş olan gö-

lə köçürməlisən ki, yaxşı inkişaf edib böyüsünlər. Oktyabr-noyabr aylarında çəkisi 250 - 300 qrama çatan həmin baliqları qışlama üçün ayrılmış daha başqa bir yere köçürməli olursan. Qış aylarında da onlar qurudan-çuşdan qorunmalı, habelə isti keçən günlərdə isə bu körpələri yemlənməlidir. Növbəti ilin mart ayında onlar qışlama ərazisindən böyümə gölünə köçürülür. Burada isə baliqların vaxtlu-vaxtında yemlənməsi, hansısa xəstəliyə tutulub-tutulmadığını təyin etmək məqsədilə vaxtaşırı yoxlamadan keçirilməsi lazımdır.

Gördüyü kimi, baliq yetişdirmək böyük zəhmət, vəsait və diqqət tələb edir. Öyrənirik ki, F. Əhədov bu il 7 hektarda baliq yetişdirib. Hər hektardan 1 tona yaxın məhsul götürüb. Nəticədən narazı deyil. Lakin başqa dambaçılar kimi, müasir baliqçılıq sahəsinin satış qiymətinin ötən digər məhsullarla müqayisədə aşağı olmasından gileyni gizlətmir.

BMT: "Humanitar yardım olan 20 yük avtomobili Qəzzaya yola düşüb"

BMT-nin Humanitar Məsələlərin Koordinasiyası İdarəsi (HMKI) əzraq, su və dərman vasitələri olan 20 yük avtomobilinin Misirin "Rafah" nəzarət-buraxılış məntəqəsindən Qəzza zolağına yola düşdüyünü təsdiqləyib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə HMKI-nin Fələstindəki ofisinin direktor müavini Andrea di Domeniko bildirib. Onun sözlərinə görə, Misirin Qırmızı Xaç Komitəsi Qəzza yardımını çatdırılması əməliyyatına rəhbərlik edir. Ancaq A.Domeniko bu yardımın 2,3 milyon fələstini üçün yetərli olmayacağını qeyd edib.

BMT-nin Baş katibi Antonio Quterriş sözügedən yük karvanının Misirin "Rafah" nəzarət-buraxılış məntəqəsindən

Qəzza zolağına yola düşəndən sonra bəyan edib ki, Qəzza sektorunda zəruri miqdarda humanitar yardıma tələbat var.

"Biz bu məqsədə nail olmaq üçün dayanmadan iş aparırıq. Mən dünən "Rafah" nəzarət-buraxılış məntəqəsində oldum və belə bir təzadla qarşılaşdım: bir tərəfdən əzraq məhsulları və zəruri avadanlıqlarla dolu olan yüzlərlə yük avtomobili, sərhədin digər tərəfində isə bildiyimiz kimi, sudan, yeməkdən, elektrik

enerjisindən və dərman vasitələrindən məhrum olan iki milyon insan... Bu yük avtomobilləri ən qısa zamanda tez, salamat və təhlükəsiz şəkildə Misirdən Qəzza sektoruna doğru irəliləməlidir", - deyir A.Quterriş Misirdəki Sülh Sammitində bildirib.

BMT-nin Baş katibi həmçinin dərhal humanitar atəş-kəmə nail olmağa çağırıb.

İqtisadi maraqlar dünyanı ciddi toqquşmalara gətirib çıxara bilər

Yeni HƏMAS-İsrail savaşı dünyanı haqlı olaraq narahat edir. Bu da səbəbsiz deyil. Belə ki, onsuz da Rusiya-Ukrayna müharibəsi global iqtisadiyyata ciddi ziyan vurub. Yaxın Şərqdə müharibəyə yeni tərəflər qoşulsa, dünya iqtisadiyyatı ikinci bir zərbə alacaq.

HƏMAS-İsrail müharibəsi global iqtisadiyyata Rusiya-Ukrayna müharibəsindən də böyük ziyan verə bilər. Ona görə ki, dünyanın neft-qazla zəngin yataqları bu bölgədə yerləşir. Qarşıdurma digər ölkələrin iqtisadiyyatına da ciddi ziyan vurur. İndiyədək olan təcrübədən məlumdur ki, enerji resurslarının həddindən çox bahalaşması sonda iqtisadi geriliyə və ya iqtisadi böhrana səbəb olur. Çünki bu xammaldan istifadə edən ölkələr bahalıq üzündən istehsalı azaltmağa məcbur olur, zəncirvari reaksiya nəticəsində global iqtisadi böhran baş verir.

Yaranan qarşıdurmada bir çox dövlət birmənalı şəkildə tərəflərini müəyyən etsə də, onun genişlənməsini istəməzlər. Məsələn, ABŞ istisnasız olaraq İsrailin yanında olduğunu bildirir, bu ölkəyə milyardlarla dollar yardım edəcəyini söyləyir. Bununla yanaşı, Fələstinə və Qəzza zolağında olanlara 100 milyon dollar humanitar yardım göstərəcəyini bəyan edir.

Heç kəsə sirs deyil ki, Birləşmiş Qərblə Rusiya-Çin birliyi arasında açıq savaş gedir və bu qarşıdurmada əsas məqsəd iqtisadi üstünlüyə nail olmaqdır. Çünki iqtisadi güc siyasi və hərbi hegemonluğu təmin edən başlıca faktordur.

Ötən əsrin ortalarından ABŞ Yaxın Şərqdə şerikləşmiş söz sahibi olub. Buranın zəngin karbohidrogen yataqlarından istifadə etməklə trilyonlarla dollar gəlir əldə edib. Üstəlik, həmin arealda yerləşən dövlətləri özünün hərbi-siyasi və iqtisadi təsiri altında saxlayıb. Bu ölkələrin zəngin təbii resurslarından bəhrələnməklə bərabər, istehsal etdiyi malları da həmin ölkələrə ixrac edir.

Məlumdur ki, ABŞ-də siyasətdə söz sahibliyi hərbi-sənaye kompleksinə məxsusdur. Bu kompleksin sahibləri Yaxın Şərq ölkələrində Amerikanın siyasətindən istifadə edərək milyardlarla dollar dəyərində silah satır. ABŞ Yaxın Şərqi özünün marağı daimi elan edərək həmin ölkələrə digər dövlətlərin silah satmasına mane olur.

İndi vəziyyət bir qədər dəyişib. Belə ki, son dövrlər Çin Yaxın Şərq ölkələri ilə iqtisadi əlaqələri sürətlə genişləndirir. Bu regionda həcmi milyardlarla dollar olan layihələrin icrasına başlanıb. Qarşıdakı illərdə bunu daha da genişləndirmək arzusundadır və bunu gizlətmir. ABŞ isə Çinin onun müdaxiləsinə girməsini qəbul etmək istəmir. Xüsusilə Yaxın Şərqi söz sahibi olan Səudiyyə Ərəbistanı ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri arasında artan iqtisadi və siyasi əlaqələri durdurmaq üçün özünün önəmli təsir üsullarından istifadə edir.

Çin Yaxın Şərqdə iqtisadi nüfuzunu artırmaq istəyir, siyasi nüfuzunu da artırılmasını qeyd edir. Bu yaxınlarda uzun illər İsrail Səudiyyə Ərəbistanı arasında kəskin diplomatik əlaqələrin bərpasına nail olundu. Bu, Çinin işinə yararlıdır. Belə ki, bu iki ölkə ÇXR-nin önəmli iqtisadi tərəfdaşlarıdır. Çin İrən neftinin ən böyük alıcısıdır. Üstəlik, Amerikanın İrənə təbii qazı sanksiyalar səbəbindən bunu əşağı qiymətə əldə edir. Belə baxanda "əjdahalar ölkəsi" yaranmış fürsətdən istifadə edib İrən neftini ucuz qiymətə "udur".

Birləşmiş Qərblə ÇXR-nin Yaxın Şərqdəki irəliləyişinin qarşısını almaq üçün "Bir kəmə, bir yol" layihəsinə qarşı

"Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizi" (İMEC) adlanan neqliyət dəhlizi yaratmaq barədə qərarın qəbuluna nail oldu. Ən önəmli isə buraya son zamanlar ÇXR ilə yaxşı iqtisadi əlaqələr quran Səudiyyə Ərəbistanı, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və İsrail daxil edilmişdir. Bu isə "əjdahalar ölkəsi"ne edilən ciddi xəbərdarlıqdır.

Çin HƏMAS-İsrail qarşıdurmasında birincinin tərəfini tutması da ilk növbədə onun iqtisadi maraqlarından irəli gəlir. Bu savanın uzanması "Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizi" layihəsinin yubanmasına və ya regiondakı qeyri-stabilliklə bağlı təhlükəyə səbəb ola bilər.

Hazırda Birləşmiş Qərbin hegemonluğuna qarşı qurulan ən böyük iqtisadi güc mərkəzi BRICS-dir. Dünyanın nüfuzlu ekspertləri vurğulayırlar ki, bu, Qərbin nəzarətində olan "Böyük-7-lər" və "G-20"yə qarşı ciddi rəqibdir.

O da məlumdur ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsinin kökündə siyasətdən çox iqtisadi məsələ dayanır. Bunu Qərbdə olan bir çox siyasətçi də açıq şəkildə dilə gətirir. Belə ki, Rusiya neft-qaz satışından külli miqdarda gəlir əldə edir. Bu, Rusiyaya iqtisadiyyatını inkişaf etdirmək, hərbi gücünü artırmaq və beynəlxalq məsələlərin həllində söz sahibi olmaq imkanı verir. Qərblə qonşumuzun yenidən dünya səhnəsinə qayıtmasını qəbul etmək istəmədi. Ukraynanı Rusiyanı qıclandıracaq addımlara sövq etdi. Rusiya da səhv addım ataraq Ukrayna bataqlığına düşüb. Bu üzündən şimal qonşumuz HƏMAS-ı birmənalı şəkildə dəstəkləyir. İstədiyi odur ki, ikinci bir münaqişə ocağına görə Ukraynaya edilən hərbi yardımlar, eləcə də siyasi dəstək azalsın.

Bəzi analitiklər doğru olaraq qeyd edirlər ki, üzde görünən HƏMAS-İsrail qarşıdurması olsa da, əsl məsələ Aralıq dənizidir. Bir sözlə, indi beynəlxalq münaqişədə "Sağlıq göstərib, solu vurmaq" siyasətindən istifadə olunur.

Məlumdur ki, ilkin tədqiqatlar görə, Aralıq dənizində Avropanın və sahilyanı ölkələrin 100 il karbohidrogenə olan tələbatını ödəyəcək qədər qaz ehtiyatı var. İndi Amerika, İngiltərə və başqa ölkələr İrən hərbi dəniz qüvvələrinin Aralıq dənizini

zincə gətirilməsi təkcə HƏMAS-İsrail məsələsi ilə bağlı deyil. Bu ölkələrin hərbi yolla Aralıq dənizindəki karbohidrogen ehtiyatlarından pay götürmək istəyir.

Bir neçə il bundan əvvəl Aralıq dənizindəki karbohidrogen ehtiyatlarının istismarı ilə bağlı sahil dövlətləri konsorsiumu yaratmışlar. Türkiyə Aralıq dənizində ən çox sahilə olan ölkə olmasına baxmayaraq, təbii dəvət olunmamışdır. Həm Türkiyənin təbii təhlükəsizlik istəyini, həm də iqtisadi maraqlarını nəzərdə tutulmuşdur (bənd 4.2.14). Dövlət proqramının qəbulundan, demək olar ki, 9 il keçməsinə baxmayaraq, noinki klaster yaradılmamış, onun normativ hüquqi bazası da tam işlənilməmişdir.

Elə burada sənaye klasterlərinin yaradılmasının Rusiya təcrübəsinə qıscaca olaraq diqqətə çatdırmaq istərdik. 2015-ci ildə Rusiya hökumətinin "Sənaye klasterləri və sənaye klasterlərinin ixtisaslaşmış təşkilatları haqqında" və 2016-cı ildə "Sənaye klasterlərinə federal büdcədən subsidiyaların verilməsi qaydalarına" təsdiq edilmiş qərarlarında klasterlərin inkişafı üçün tədbirlər müəyyənləşdirilib. Türkiyə Aralıq dənizindəki karbohidrogen ehtiyatlarının istismarı ilə bağlı sahil dövlətləri konsorsiumu yaratmışlar. Türkiyə Aralıq dənizində ən çox sahilə olan ölkə olmasına baxmayaraq, təbii dəvət olunmamışdır. Həm Türkiyənin təbii təhlükəsizlik istəyini, həm də iqtisadi maraqlarını nəzərdə tutulmuşdur (bənd 4.2.14). Dövlət proqramının qəbulundan, demək olar ki, 9 il keçməsinə baxmayaraq, noinki klaster yaradılmamış, onun normativ hüquqi bazası da tam işlənilməmişdir.

Türkiyə Aralıq dənizinin sülh və rifah dənizi olmasını arzulayır, həmçinin sahil dövlətlərinin dəniz sərvətlərindən ədalətli şəkildə faydalanmasını istəyir. Bu üzündən Türkiyə Aralıq dənizini Amerikanın təyərəkəşinin gəlməsinə belə sort reaksiya verdi. Bəlkə də bölgədə Türkiyə yeganə dövlətdir ki, Fələstin-İsrail münaqişəsinin tezliklə və ədalətli şəkildə həll olunmasını istəyir. Hazırda bunun üçün ciddi diplomatik danışıqlar aparılır.

İndi dünya gerçəklikdən üçüncü dünya savaşı astanasındadır. Bir çox nüfuzlu siyasi ekspert isə artıq bunun başladığını söyləyir. Ötən iki cəhan müharibəsi kimi bu dəfə də savaş iqtisadi çıxarlar üzündən baş verir. Əsl səbəb budur ki, dünyanın aparıcı dövlətləri global sərvətlərin ədalətli bölünməsinə istəmir. Bu hegemonluq uğrunda mübarizə isə dünyada milyonlarla insanın ölümünə səbəb olub və belə hal təkrarlana bilər. Əsl reallıq budur.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Alim təklif verir

Aqroemal sənayesində klasterləşmə: reallıq və perspektivlər

İqtisadi səmərəlilik baxımından yerli xammal və yarımfabrikatlar hesabına istehlak məhsullarının istehsalı, daxili bazarda satış və ixracat ölkə iqtisadiyyatı üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Təkcə 2021-ci ildə Azərbaycan ixracatı xammal və yarımfabrikat məhsullar ümumi ixracatın təxminən 90 faizindən çoxunu təşkil etmişdir.

Onların içərisində aqrar məhsullar da az deyil. Məsələn, 2018-2020-ci illərdə ölkəmiz 236,3 min ton pambıq məhsulı, 31,3 min ton pambıq ipliği, 15,6 min tondan çox fermentləmiş tütün, 1,63 milyon ton emal olunmamış təzə meyvə və tərəvəz, 3,4 milyon ədəd heyvan dərisi və digər xammal resursları ixrac etmişdir. Yalnız 2021-ci ildə Azərbaycan xarici bazarlara 123 min ton pambıq məhsulı çıxarmışdır ki, bu da həmin ildəki istehsalın 1,3 dəfə çoxdur. İstehsal olunan pambıq ipliğinin isə 82 faizi ixrac edilmişdir.

2022-ci ilin altı ayının yekunlarına bəhs olunmuş müəvəzə Prezident İlham Əliyev demişdir: "...emal sənayesi, yüngül sənaye də sürətlə inkişaf etməlidir. Əfsuslar olsun, baxmayaraq ki, müəyyən addımlar atılıb, amma pambıqçılıqda hələ də yığılan 50 faiz məhsul məhəl kimi ixrac olunur. Özəl sektor Mingəçevir şəhərində iki, ya üç fabriki qurmuşdu, sonra bu iş dayandı. Ona görə baxmaq lazımdır. Tədqiqatlar etmək lazımdır, bəlkə hansısa istiqamət vermək lazımdır. Biz dəyər zəncirini niyə tam işə sala bilmirik".

"Azərbaycan Respublikasında sənayenin inkişafına dair 2015-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda prioritet sənaye sahələri üzrə ərazi-istehsal və sənaye klasterlərinin yaradılması, sənaye klasterlərinin təşviqi və inkişafı tədbirlərinin gücləndirilməsi nəzərdə tutulmuşdur (bənd 4.2.14). Dövlət proqramının qəbulundan, demək olar ki, 9 il keçməsinə baxmayaraq, noinki klaster yaradılmamış, onun normativ hüquqi bazası da tam işlənilməmişdir.

Elə burada sənaye klasterlərinin yaradılmasının Rusiya təcrübəsinə qıscaca olaraq diqqətə çatdırmaq istərdik. 2015-ci ildə Rusiya hökumətinin "Sənaye klasterləri və sənaye klasterlərinin ixtisaslaşmış təşkilatları haqqında" və 2016-cı ildə "Sənaye klasterlərinə federal büdcədən subsidiyaların verilməsi qaydalarına" təsdiq edilmiş qərarlarında klasterlərin inkişafı üçün tədbirlər müəyyənləşdirilib. Türkiyə Aralıq dənizindəki karbohidrogen ehtiyatlarının istismarı ilə bağlı sahil dövlətləri konsorsiumu yaratmışlar. Türkiyə Aralıq dənizində ən çox sahilə olan ölkə olmasına baxmayaraq, təbii dəvət olunmamışdır. Həm Türkiyənin təbii təhlükəsizlik istəyini, həm də iqtisadi maraqlarını nəzərdə tutulmuşdur (bənd 4.2.14). Dövlət proqramının qəbulundan, demək olar ki, 9 il keçməsinə baxmayaraq, noinki klaster yaradılmamış, onun normativ hüquqi bazası da tam işlənilməmişdir.

Elə burada sənaye klasterlərinin yaradılmasının Rusiya təcrübəsinə qıscaca olaraq diqqətə çatdırmaq istərdik. 2015-ci ildə Rusiya hökumətinin "Sənaye klasterləri və sənaye klasterlərinin ixtisaslaşmış təşkilatları haqqında" və 2016-cı ildə "Sənaye klasterlərinə federal büdcədən subsidiyaların verilməsi qaydalarına" təsdiq edilmiş qərarlarında klasterlərin inkişafı üçün tədbirlər müəyyənləşdirilib. Türkiyə Aralıq dənizindəki karbohidrogen ehtiyatlarının istismarı ilə bağlı sahil dövlətləri konsorsiumu yaratmışlar. Türkiyə Aralıq dənizində ən çox sahilə olan ölkə olmasına baxmayaraq, təbii dəvət olunmamışdır. Həm Türkiyənin təbii təhlükəsizlik istəyini, həm də iqtisadi maraqlarını nəzərdə tutulmuşdur (bənd 4.2.14). Dövlət proqramının qəbulundan, demək olar ki, 9 il keçməsinə baxmayaraq, noinki klaster yaradılmamış, onun normativ hüquqi bazası da tam işlənilməmişdir.

Türkiyə Aralıq dənizinin sülh və rifah dənizi olmasını arzulayır, həmçinin sahil dövlətlərinin dəniz sərvətlərindən ədalətli şəkildə faydalanmasını istəyir. Bu üzündən Türkiyə Aralıq dənizini Amerikanın təyərəkəşinin gəlməsinə belə sort reaksiya verdi. Bəlkə də bölgədə Türkiyə yeganə dövlətdir ki, Fələstin-İsrail münaqişəsinin tezliklə və ədalətli şəkildə həll olunmasını istəyir. Hazırda bunun üçün ciddi diplomatik danışıqlar aparılır.

Qayıdaq Azərbaycana. Bu gün ölkəmizin, məsələn, toxuculuq və geyim istehsalı sənayesində fəaliyyət göstərən 213 müəssisədən 65,3 faizi mikro, 16 faizi kiçik müəssisədir. Belə müəssisələrin hər birində müvafiq olaraq 10 nəfərə qədər və 11-50 nəfər işçi çalışır. Orta və iri müəssisələrin sayı 40 vahiddir (2021-ci il). Bu iri müəssisələrlə texnoloji əlaqəsi olan müəssisələrin bazasında müstəqillikləri saxlanılmaqla toxuculuq klasterlərinin yaradılması mümkündür. Ölkədə klasterləşməyə aid normativ hüquqi bazanın hökumət tərəfindən tezliklə hazırlanması da vacibdir.

Strateji Yol Xəritəsində haqlı olaraq qeyd edilmişdir ki, kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri arasındakı biznes tərəfdaşlığı zəif inkişaf etmişdir. Onların qarşılıqlı əməkdaşlığının gücləndirilməsi və kollektiv faydalardan yararlanmasına üçün konkret addımlar atılmalıdır.

Azərbaycanda bəzi şəxslər sənaye parklarının yaradılmasını klasterləşmə kimi qəbul edirlər. Ancaq bu belə deyil. Strateji Yol Xəritəsinin müəllifləri də hesab edirlər ki, Azərbaycanda yaradılan sənaye və texnoparklar klasterləmə məqsədini bütünlüklə ödəməyiblər. Üstəlik, həm parkların rezidentlərinin və qeyri-rezidentlərinin qeydiyyatı klasterləşmə prinsipinə əsaslanmır.

Prezidentin 15 iyul 2021-ci il tarixli "Aqrar sahədə istehsal və emal sənayesinin inkişafına dair bir sıra tədbirlər haqqında" fərmanı ilə kond təsərrüfat məhsullarının emalı sənayesinin genişləndirilməsinə və dəyər zəncirinin həlqələri üzrə aparılmasının, yeni klasterləşmənin vacibliyi bir daha vurğulanmışdır. Araşdırmalarımız isə göstərir ki, Azərbaycanda daxili və xarici investitorlar üçün kond təsərrüfatın cəlb edilməsi səviyyəsi aşağıdır. Məsələn, 2014-2021-ci illərdə əsas kapitala yönəldilmiş daxili investisiyaların 4,5 faizini aqrar sektora istifadə edilmişdir. Üstəlik, bu sektora qoyulan daxili investisiyalarda dövlətin payı daha çoxdur.

Aqrar sahənin investisiya cəlb edilməsinə yüksək olmasının səbəbləri müxtəlifdir və onlardan biri də klasterləşmə ilə bağlıdır. Sahənin əsas məhsullarından birinin - pambıqçılığın misalında problemi araşdırmağa çalışaq. Məlumdur ki, birbaşa Prezidentin təşəbbüsü ilə Azərbaycanı pambıqçılıq artıq bərpə edilmişdir. 2015-ci ildə 18,7 min hektardan 35 min ton pambıq tədarük edilmişdir, 2021-ci ildə bu rəqəm 8,2 dəfə artaraq 287 min tona çatmışdır. Məhsuldarlıq isə 1,5 dəfə artaraq 28,5 sentner olmuşdur. Hesab edirik ki, işğaldan azad edilmiş rayonların hesabına pambıqçılıq daha da genişləndəcəkdir.

Azərbaycanın pambıqçılıq praktikasında torpaq mülkiyyəti yəqinəsi xam pambığı alan müəssisə ilə müqavilə bağlayır. Fərmer əkin sahəsinin şumlanması, çiyyədin, ziyanvericilərə qarşı dərman preparatlarının, gübrələrin alınması və məhsulun yığılmasına görə sifarişçidən nağd pul və natura şəklində avans alır. İstehsalçı məhsulu təhvil verəndə alıcı ilə son hesablaşmalar həyata keçirilir.

Keçək əsas məqsətdir. 2021-ci ildə Azərbaycan 123 min ton pambıq məhsulı və 18,5 min ton pambıq ipliği ixrac etmişdir. Pambıq parça istehsalı ölkə üzrə 2018-ci ildə müqayisədə 1,8 dəfə artsa da, 2021-ci ildə Azərbaycana 6,3 milyon kv.m parça idxal olunmuşdur. Bütünlükdə toxuculuq materialları və məmulatların idxal dəyəri 497 milyon dollar təşkil etmişdir. Bu baxımdan hesab edirik ki, pambıqçılığın inkişafının davam etdirilməsi ölkədə toxuculuq sənayesinin dirçəlməsinə, deməli, bu sahədə klasterin yaradılmasına və son məhsul istehsal etməyə şərait yarada bilər.

Aparığımız araşdırmalar göstərir ki, 2021-ci ildə ölkə üzrə ən çox pambıq istehsal olunan Mil-Muğan iqtisadi rayonudur. Həmin il Azərbaycanda istehsal olunan 287 min ton pambığın 40 faizə qədər bu iqtisadi regionun payına düşmüşdür. Ölkə üzrə pambıq məhsulunun da 45 faizdən çoxu həmin iqtisadi rayonda istehsal olunmuşdur. Əvvəzində, məsələn, pambıq ipliğinin 18 faizi Abşeron iqtisadi rayonunda, 50 faizi Bakıda istehsal edilmişdir. Bu isə o deməkdir ki, ölkə üzrə pambıq məhsulunun yarısını istehsal edən Mil-Muğan regionunda nə pambıq ipliği, nə pambıq parçası, nə də istehlaka hazır digər məhsul istehsal olunur. Halbuki təxminən 530 minə yaxın əhali olan Mil-Muğan iqtisadi rayonu sənayecə elə də inkişaf etmiş region sayılmır. Paytaxt nəzərə alınmadan, bu regionda ölkə sənayesinin 6 faizə qədər istehsal olunur. Adambaşına əhəlinin nominal gəlirləri və parakəndə ticarət dövrüyündə orta respublika səviyyəsindən aşağıdır. Bu səbəbdən Mil-Muğan iqtisadi rayonunda sənaye klasterinin yaradılması məqsədə uyğun olardı.

Sənaye klasterinin pambıqçılığın inkişaf etdiyi Şirvan-Salyan və Qarabağ iqtisadi rayonlarına da aid etmək olar. Qarabağ iqtisadi rayonu illik pambıq istehsalının həcmində görə Mil-Muğan iqtisadi rayonundan sonra ikinci yerdədir. Elə Şirvan-Salyan iqtisadi rayonunda da az pambıq istehsal edilir. Bu sahə üzrə digər mühüm məsələ xam pambığı fermerlərdən satın alan MMC-lərin saylarının klasterləşmə əsasında pambıq istehsalçıların sayları ilə birləşdirməkdir. Səylərin birləşməsi hər iki tərəf - həm sifarişçilər, həm də istehsalçılar üçün sərfəlidir.

Aqrar sektor məhsullarının istehsalçı qiymətlərinə gəldikdə, onların tənzimlənməsi məsələsi ayrıca tədqiqatın aparılmasını tələb edir. Bununla belə, təkcə onu diqqətə çatdırırıq ki, xam pambığın istehsalçı qiymətlərinin beynəlxalq praktikanı nəzərə almaqla dövlət tərəfindən tənzimlənməsi zəruridir. Dünya təcrübəsi göstərir ki, ölkədə yaranmış iqtisadi və təsərrüfat şəraitindən asılı olaraq, qiymətlər dövlət tərəfindən tənzimlənir. Məsələn, XX əsrin 30-cu illərində ABŞ Prezidenti F.Ruzveltin ilk təsərrüfat məhsullarının qiymətlərini tənzimləməsinə aid olmuşdur. Fərmanla həmin məhsulların satış qiymətinin aşağı haddəyə təsdiq edilmişdir. İndinin özündə də bir sıra inkişaf etmiş ölkələrdə (ABŞ, Yaponiya, İsveç) istehlak qiymətlərinin müəyyən faizə qədər dövlət tərəfindən tənzimlənir.

Azərbaycanda da bəzi aqrar məhsulların istehsalçı qiymətləri hökumət tərəfindən tənzimlənir. Buna misal olaraq buğdanın qiymətləri ilə bağlı atılan addımları göstərmək olar. "Ərzaqlıq buğda ilə özü-nütəminetmə səviyyəsinin

yükəldilməsinə dair bir sıra tədbirlər haqqında" Prezidentin 19 iyul 2022-ci il tarixli fərmanına əsasən, Nazirlər Kabineti ərzaqlıq buğdanın maya dəyərini və istehsalçının mümkün qazancını nəzərə almaqla 2022-ci ildən ərzaqlıq buğdanın dövlət tədarük qiymətini müəyyən etmişdir. Kond Təsərrüfat Nazirliyi isə təsərrüfat subyektləri ilə ərzaqlıq buğdanın istehsalına dair müqavilələr bağlamağa başlamışdır. Bu yerlə bir məqama diqqət çəkmək istərdik: Azərbaycanda elə məhsullar var ki, tələbatdan çox, elə məhsullar da var ki, əksinə, az istehsal olunur. Ona görə də hesab edirik ki, istehsalçı və istehlakçı qiymətləri zəruri hallarda bazar iqtisadiyyatının imkan verdiyi yolla və üsullarla tənzimlənməli və onlara dövlət tərəfindən nəzarət edilməlidir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 15 iyul 2021-ci il tarixli fərmanı ilə idxal mallarını yerli istehsal (emal) malları ilə əvəz edəcək məhsulların dairəsinin müəyyənəndirilməsi, maya dəyərini təşkil edən xərclərin optimallaşdırılması və istehsal edilən yerli məhsulların qiymətinin azaldılması üçün aqrar emal müəssisələrinə vergi təşviqlərinin verilməsi barədə Nazirlər Kabinetinə tapşırıqlar verilmişdir. Həmin tapşırıqların icrasına əsasən müəyyən etmiş ki, 2021-ci ildə ölkəyə idxalın 35 faizini istehlak malları, 20 faizə qədərini kapital yönümlü mallar və 45 faizini emal olunmamış və emal edilmiş məhsullar təşkil etmişdir. Ölkəyə 20 milyard dollarlıq ərzaqlıq məhsulları, 2,6 milyard dollarlıq kapital yönümlü mallar, 3,4 milyard dollar dəyərində sənaye təchizatı məhsulları idxal olunmuşdur. Bu rəqəmlərdən çıxan nəticə ondan ibarətdir ki, bütün uğurlu baxmayaraq, ölkənin aqrar sektorunun və əsas sənayesinin inkişafı sürətlənməmişdir.

Fərmandan irəli gələn digər məsələ emal sənaye məhsullarının maya dəyərini təşkil edən xərclərin optimallaşdırılması və vergi güzəştlərinin edilməsidir. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına əsasən müəyyən etmiş ki, 2021-ci ildə Azərbaycanın emal sənayesinin əlavə dəyəri görə rentabelliliyi 53,3, xalis mənfəəti görə 28 faiz olmuşdur. Bu o deməkdir ki, hər manat əsas fondun əvəzində emal sənayesində 53 qəpik əlavə dəyər, 28 qəpik mənfəət formalaşmışdır. Bunlar çox yüksək göstəricilər olsa da, əsasən qiymət artımının nəticəsidir. İndiki halda isə söhbət optimallaşdırmadan, vergi güzəştlərindən yox, kond təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətlərinin dövlət tərəfindən tənzimlənməsindən, 2016-cı ildə qəbul edilmiş "Antidempinq, kompensasiya və mühafizə tədbirləri haqqında" qanunda nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsindən, dövlətin investisiyaları hesabına emal sənayesinin konkret inkişafının təmin edilməsindən, aqrar sektorda kooperativlərin yaradılmasının stimullaşdırılmasından və bütünlükdə aqroemal sənayesində klasterləşmənin həyata keçirilməsindən gedir. Mövcud qlobal reallıq onu tələb edir ki, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında institutional tənzimləmə zamanın tələblərinə və yaranmış mövcud vəziyyətə uyğun daim tənzimlənib.

Tofiq HÜSEYNOV,
Elm və Təhsil Nazirliyi
İqtisadiyyat İnstitutunun
şöbə müdiri, professor,
Əməkdar iqtisadçı

◆ Heç kim unudulmur, heç nə yaddan çıxmır

Xatirələrdə yaşayan qəhrəman

Ağdam Muğam Mərkəzində "Azərbaycan-İraq" Mədəni Əlaqələr İctimai Birliyinin layihəsi, Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə yardımı və "Vəton Media" yaradıcılıq qrupunun təşkilatçılığı ilə çəkilmiş, Vəton Mühəribəsi şahidi İsrail Zülfiqar oğlu İbrahimovun xatirəsinə həsr olunmuş "Şuşalı qəhrəman İsrail İbrahimov: Yalnız irəl-4" sənədli filminin təqdimat mərasimi keçirilmişdir.

Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə təşkil edilmiş tədbirdə şəhidin ailə üzvləri, rayon icra hakimiyyətinin başçısı Vaqif Həsənov, aparatın əməkdaşları, YAP Ağdam Rayon Təşkilatının sədri Mansur Quliyev, şəhid ailələri, qazilər, filmin yaradıcı heyəti, QHT-lərin və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak etmişlər.

Mərasim Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başlamış, Ulu Öndər Heydər Əliyevin və ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda şəhid olmuş Vəton övladlarının öz xatirəsi bərdəyə qədər yad edilmişdir.

Tədbiri giriş sözü ilə rayon icra hakimiyyətinin başçısı Vaqif Həsənov açaraq iştirakçıları salamlamış, şəhid İsrail İbrahimovun keçirdiyi şərəfli döyüş yolundan, şəhid ailələrinə, qazilərə göstərilən dövlət qayğısından bəhs etmişdir.

Qəhrəman şəhidin atası Zülfiqar İbrahimov çıxış edərək filmin ərsəyə gəlməsində əməyi olanlara və tədbirin təşkilatçılarna minnətdarlığını bildirmişdir.

Çıxışlardan sonra film nümayiş etdirilmişdir.

Azərbaycan Ordusunun kiçik çavuşu olan İsrail İbrahimov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Cəbrayılın, Qubadımın və Laçının azadlığı uğrunda aparılan döyüşlərdə

Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

◆ Talelər

Qaranlıqdan inamla işığa doğru...

Paralimpiyaçı, Əməkdar məşqçi Allahverdi Culfayev həyat yollarında belə addımlayır

Allahverdi Culfayevlə bu dəfə də söhbətimizin başlanğıc qələbələr barədə oldu. 11 il əvvəlki görüşümüzə təkcə idman qələbələrindən danışmışdıqsa, bu dəfə ilk növbədə Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin, yenilməz ordumuzun cəsur əsgər və zabıtlarının, yumruq kimi birləşən mard xalqımızın düşməni üzərində qazandığı misilsiz, möhtəşəm zəfərlər oldu mövzu.

- Ürəyim köksümə sığmır. Bilirsiniz, Prezidentimiz və dövlətimiz, xalqımız və ordumuz üçün necə qürur hissi keçirirəm?! - deyir Culfayev. Azərbaycan Milli Paralimpiya Komitəsinin üzgüçülük üzrə yığma komandasının baş məşqçisi, Əməkdar məşqçi, Prezidentin fərdi təqaüdüçüsü...

Qəlbinin bu cür aşib-daşmasının səbəbi həm də odur ki, təbiət insanı bəxş etdiyi bir cüt gözün vəzifəsi də Allahverdi müəllimin üroyinin üzərinə düşür. O, bütün bunları möhöz qəlbə ilə duyaraq, əxz edərək görür.

- Prezidentimizin gerçəyə çevirdiyi möhtəşəm arzu və amallar, qarşıya qoyduğu böyük hədəflər barədə düşündükcə qoralar gəlirəm ki, son dəfə öz sahəyə əlindən gələni əsirgəməmişəm, imkanın nəyə çatırsa, onu yüksək səviyyədə yerinə yetirməliyəm.

Dedikləri Allahverdi Culfayevin həqiqətə həyatı əməli olub. Beləcə, onun ömürnaməsini vərəqləməyə başlayırıq. 1955-ci ildə Tbilisi şəhərində, gərdis-dövrünün XIX əsrdən başlayaraq əldən-ələ, mөлəkətdən-mөлəkətə "qovduğu" bir nəslin nümayəndəsi olan Abbas kiçisinin ailəsində dünyaya göz açmış. Əsl-i-kökünün bağlı olduğu yurda məhəbbət və sədaqətin rəmzi kimi Culfayev soyadını qoruyub saxlayan ailə körpəyə Allahverdi adını verib. Lakin doğum haqqında şəhadətnamədə qeydlər aparılan dildə "h" hərfi olmadığı üçün uşağın adını təhrif edərək Alavərdi yazıblar.

Növbəti "təhrif" isə Allahverdin aln yazısında özünü göstərmiş. 7 yaşında başqa uşaqlar kimi məktəbə gedən, əla qiymətlərlə oxuyan oğlan 10 yaşına çatanda təhsilini bu minvalla davam etdirə bilməyib. Onsuz da pis görün gözləri getdikcə zoşulmuş. Tbilisidə gözəndən əlil olan uşaqlar üçün fəaliyyət göstərən məktəbdə isə yalnız gürcü dilində dərslər keçirdilər. Ona görə də balaca oğlan öz evində, ata-anasından ayrı düşərək Bakıda yaşamağa və oxumağa ölüb. 10 yaşlı, üstünlük də gözləri görməyən uşağı həyat bax, bu cür ağır sınağa çəkib.

Bununla belə Allahverdi xoşbəxt bir uşaq idi. Çünki tale

tərəfindən gözünün işığı alınmış olsa da, ona inco düşüyü və hissiyyət, aydın hafizə və yad-daxil atletikaya həvas göstərirdi. Sənət kimi hüquqşünaslığı seçmişdi. Azərbaycan Dövlət Universitetinə (indi Bakı Dövlət Universiteti) qəbul zamanı birinci il "məğlubiyyət"ə uğrasa da, növbəti dəfə "qələbə" çaldı. (Ümumiyyətlə, ruhdan düşmək Allahverdi Culfayevin xarakterinə yad xüsusiyyətdir. Ona görə də qələbə həmişə onunlardı). Universiteti qırmızı diplomla bitirdi və həmin vaxtdan 2020-ci ilə qədər Bakı Dövlət Sosial-İqtisad Kollecinə hüquq fənni üzrə müəllim işlədi. Sonra da artıq pensiyaçı olmasına baxmayaraq, kollektivlə bir-birindən ayrılmaq istəməmişdir. Bir neçə ildir həmin yerdə hüquqşünas kimi çalışır və qanunvericiliyə əsasən, dövlət qarşısında xidmətləri (idman sahəsində) nəzərə alınaraq əmək müqavilələri uzadırlar.

- İdmanla yaşayışq illərindən dostlaşmışıq, - deyir Allahverdi müəllim. - Vəfəli dostlar kimi indiyədək bir-birimizi tərk etməmişik. Əvvəlcə bir idmançı, sonra da məşqçi kimi gücüm, fiziki imkanlarım, vaxtım çətinə Azərbaycanda idmanın inkişafına səy göstərmişəm. Bunun müqabilində hörmət, qələbə, şan-şöhrət qismətəm olub. Allahverdi Culfayev hələ sovetlər dövründə bir sıra mötəbər yarışlarda iştirak edib və qəlib gəlib. SSRİ-də paralimpiya komitəsi yox idi. Guya ki, Sovet İttifaqında fiziki qüsurlu insan ola bilməzdi. Lakin SSRİ-nin yüngül atletika üzrə gözəndən əlildən ibarət iki yığma koman-

dası vardı. Allahverdi birinci, yəni daha güclü komandanın üzvü idi və ittifaq dağılana qədər həmin komandanın üzvü oldu. Xatırlayır ki, 1983-cü ildə Yerevanda keçirilən ölkə birinciliyində ermənilərin müdaxiləsi ilə ədalətsizlik edib ona üçüncü yeri verdilər. 1988-ci ildə isə Belarusda ikinci yerlə bərhəmləndi. Əslində, orada da birinci yeri qazanmışdı və qızıl medal almalmı idi. Sadəcə olaraq hansısa yazılmamış qanunlara görə, birinci yeri "ev ziyəsi"na, yəni Belarus idmançısına verdilər.

Allahverdi paralel şəkildə üzgüçülük də məşğul olurdu. Rusiyada, Qazaxıstanda, Özbəkistanda, Estoniyada keçirilən yarışlarda, 1987-ci ildə Avropa birinciliyində bir-birinin ardınca uğurlar qazandı, çempion adını aldı.

SSRİ dağılıqdan sonra onun çıxış etdiyi komandalarda pərəncəm-pərəncəm düşdü, öz respublikamızda isə o dövrdə idmana diqqət yetirilmirdi. Təbii ki, Allahverdi də heç bir komandada çıxış etmir, idmanla yalnız fərdi şəkildə məşğul olurdu. 1996-cı il fevralın 9-da Azərbaycanda Milli Paralimpiya Komitəsinin yaradıldığını eşidəndə daxilindəki pessimizmin dağını atıb böyük idmana qayıtdı. Bu dəfə məşqçi kimi. 2009-cu ildən gənc üzgüçülərlə məşq etməyə başladı. Kənan Pirizadə, Sergey Plujnikov, Natali Pronina kimi para-üzgüçüləri beynəlxalq səviyyədə keçirilən yarışlara hazırladı. Onlar da məşqçinin ümid və etimadını cavabız qoymadılar.

2012-ci il sentyabr ayının 14-nü Allahverdi ömrünün ən unudulmaz günlərindən biri sayır. Prezident İlham Əliyev XIV London Paralimpiya Oyunlarında ölkəmizi təmsil etmiş idmançıları və onların məşqçilərini qəbul etdi. Elə həmin gün Prezident Azərbaycan Milli Paralimpiya komandası üzvlərini təltif edilməsi haqqında sərəncam imzaladı. "Şöhrət" ordeni ilə təltif olunan 10 nəfər

sırasında Natali Pronina və Allahverdi Culfayev - Londondan beş medalla qayıtmış üzgüçü və onun məşqçisi də var idilər.

Məşqçiliyə başlayan bəri Allahverdi müəllim bir çox mahir üzgüçü hazırlayıb. Onlar bir çox yarışda müvəffəqiyyətlə çıxış edərək Azərbaycana başucalıq gətiriblər. 2009-cu ildən üzübəri yetirmələrinin Azərbaycana gətirdikləri qızıl medalların sayı 60-a yaxındır. Gümüş və bürüncün isə sayı-hesabı yoxdur. Məsələn, yetirməsi Roman Saley üçqat Avropa, üçqat dünya və üçqat ümumdünya paralimpiya oyunlarının çempionudur. Onun yalnız son nailiyyətlərini xatırlamaq kifayətdir. 2021-ci ildə Tokioda keçirilən 16-cı Ümumdünya Paralimpiya Oyunlarından 3 qızıl medalla qayıdıb. Daha bir qızıl medalı isə Allahverdi müəllimin digər yetirməsi Vəli İsrailov qazanıb.

Keçən il Roman Portuqaliyanın Madera adalarındakı dünya çempionatından iki qızıl və iki gümüş, Vəli isə bir qızıl medalla qayıdıb. Bu ilin iyul-avqust aylarında İngiltərənin Mançester şəhərində keçirilən dünya çempionatında para-üzgüçülər Roman Saley bizi bir qızıl, bir gümüş və iki bürünc medalla sevindirib. Vəli də bir qızıl medal alıb.

Hər iki idmançıımız "Paris-2024" 17-ci Yay Paralimpiya Oyunlarına lisenziya qazanıb. Allahverdi müəllimin uğurlarına doğru addımlayan "şagirdləri" çoxdur. Hətta komandaya təzə daxil olan Nürcan və Könül də indidən qələbələri hədəfləyirlər.

Bütün bu qələbələr baş məşqçi Allahverdi Culfayevin Azərbaycan idmanının inkişafına töhfəsidir. Odu ki, omeyi də dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. "Şöhrət" ordenindən əlavə Prezident tərəfindən fəxri diploma, "Tərəqqi" medalına, 3-cü dərəcəli "Əmək ordeni"no layiq görülüb. Əməkdar məşqçi Prezidentin fərdi təqaüdüçüsüdür. Dövlət başçısı ona mənzil də hədiyyə edib.

Allahverdi Culfayev deyir ki, idmanımızın əldə etdiyi bütün qələbələr dövlət başçısı, Milli Olimpiya Komitəsinin prezidenti İlham Əliyevin idmanımıza və idmançılarımıza göstərdiyi qayğı və diqqətdən qaynaqlandır. Bizim cavabımız isə yalnız qələbələr olmalıdır.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Dünya olduğu kimi

Avtomobil təkərlərinin zərərləri

Amerikalı alimlər 20 illik araşdırmadan sonra yağışlar zamanı kijuç balıqlarının nəyə görə öldüyünü təyin ediblər. Sən demə, səbəb avtomobil təkərləri imiş. Məsələ burasındadır ki, yağış avtomobil təkərlərindəki mikroplastiki yuyaraq okeana ötürür. Bu da balıqlara mənfi təsir göstərir.

Bu, avtomobil təkərlərinin təbiətə və insana qlobal təsirlərinin yalnız kiçik bir hissəsidir. Məlum olub ki, avtomobil təkərləri dünya okeanındakı mikroplastik tullantıların 78 faizinin mənbəyindədir. Avtomobil təkərlərinin tərkibində olan və onları çatlamalardan

qoruyan "6PPD" adlı maddə təbiətə mənfi təsir göstərir. Sözügedən maddə balığın orqanizminə daxil olandan sonra onun ölümünə səbəb olur. Bu maddə təkcə okeandakı plastik tullantıların tərkibində mövcud deyil. Təkcə hissəcikləri avtomobillərin hərəkəti zamanı daimi olaraq havaya da ifraz edilir. Bu göstərici hər il bütün dünyada 6 milyon ton təşkil edir.

"6PPD" tərkibli mikroplastik tullantıların ölçüləri o dərəcədə kiçikdir ki, onlar nəfəslənmə yolu ilə ağciyərlərə, damarlara və nəticədə beyinə daxil olurlar.

"Titan" haqqında film çəkiləcək

Məlum olduğu kimi, bu il iyunun 18-də Atlantik okeanında "Titanik" gəmisinin qalıqlarına turistik səfər təşkil edən "OceanGate" şirkətinə məxsus "Titan" sualtı qayığı partlayaraq batmış, qəza nəticəsində göyərtdəki 5 nəfər dünyasını dəyişmişdir. Bu hadisə əsasında yaxın vaxtlarda film çəkiləcək.

"MindRiot Entertainment" şirkətinin prodüserliyi, Castin MakQreor və Conatan Keaseyin ssenari müəllifliyi ilə çəkiləcək filmdə fəlakətdən əvvəl baş verənlərdən, qəza anından və onun nəticələrindən bəhs ediləcək.

"Filmimiz təkcə faciə qurbanlarına və onların ailələrinə ithaf olunmayacaq, həm də bugünkü medianın fəaliyyəti ilə bağlı narahatlıqları aradan qaldırmaq üçün vasitə rolunu oynayacaq", - deyir C.Keasey layihə haqqında məlumat verib.

Bərpaolunan enerjiyə keçid sürətləndirilməlidir

Beynəlxalq Energetika Agentliyi 2050-ci ilə kimi karbon neytrallığın əldə edilməsi üçün yeni planını təqdim edib. Agentlik hidrogen yanacaq və karbon qazının atmosferdən yığılması kimi detallı şəkildə yoxlanmamış texnologiyalara artıq üstünlük vermir. Mütəxəssislər bunun yerinə bərpaolunan enerji mənbələrinə keçidi və təbii yanacaq növlərinin yandırılmasını sürətləndirməyi təklif edirlər.

Agentliyin 2021-ci ildə təklif etdiyi plana əsasən, Yer kürəsinin ortalama temperatur göstəricisini 1.5 dərəcə selsi səviyyəsinə saxlamaq üçün təbii yanacaq növlərinin axtarılması və istifadəsi layihələrinə investisiyalar yatırılmasından imtina edilməlidir. Sözügedən planın təqdim edilməsindən 2 il keçsə də, bu müddət ərzində müsbət doğru heç

nə dəyişməyib. Yer kürəsinin ortalama temperaturu artıq 1.2 dərəcə selsi yüksəlib. Bu tendensiyanın 2050-ci ilə qədər kritik hesab edilən 1.5 dərəcə selsi göstəricisini keçmə ehtimalı yüksəkdir.

Son 2 il ərzində hidrogen yanacaq texnologiyaları və karbon qazının yığılması üzrə sistemlər özlərini az perspektivli texnologiyalar kimi sərgilədilər. Aydın oldu ki, bu texnologiyalar qısa və ortamüddətli perspektivdə Yer kürəsinin qlobal istiləşmədən xilas edə bilməyəcəklər. Buna görə də onlara üstünlük vermək olmaz. Üstünlük, daha öncə mütə-

xəssislər pamiq qazı tullantıların miqdarının yeni texnologiyalar vasitəsilə 50 faiz aşağı endiriləcəyinə ümid edirdilərsə, indi bu göstərici 35 faizə düşüb.

Hesab edilir ki, hidrogen ağır nəqliyyat növlərinin tullantılarını aşağı salmalıdır. Məhz ağır nəqliyyat növləri atmosferi daha çox çirkəndirir. Bu cür nəqliyyat növlərinə aviasiyaları, dənizçiliyi, dəniz yollarını əhatə edən nəqliyyat vasitələrinə və yük maşınlarını misal götürmək olar. Hidrogenin istehsalında əsasən təbii qazdan istifadə edilir. Bu isə öz növbəsində atmosfərə pamiq qazı tullantılarının miqdarını çoxaldır.

Karbon qazının atmosferdən yığılması texnologiyalarından yalnız başqa həl yolu olmadığı halda kritik zamanlarda istifadə edilə bilər. Beynəlxalq Energetika Agentliyi detallı şəkildə yoxlanılmamış texnologiyaların istifadəsi yerinə bütün dünyada bərpaolunan enerji mənbələrinin güclərini 3 dəfə artırmağı məsləhət görür.

6 min illik ayaqqabı

İspaniyanın cənubunda yerləşən maddən işçilərinin kəşf etdiyi "Cueva de los Murciélagos" mağarasında tapılan əşyaların tarixi ilə bağlı yeni araşdırma aparılıb.

Sözügedən araşdırmada mağarada tapılan otdan düzəldilmiş ayaqqabının təxminən 6 min il yaşı və "Avropanın ən qədim ayaqqabısı" olduğu qeyd edilib.

Tədqiqat zamanı mağarada tapılan 76 əşyanın vəziyyətinin aşağı rütubət və soyuq hava nəticəsində inanılmaz dərəcədə yaxşı vəziyyətdə olduğu müəyyən edilmişdir. Tədqiqatçılar bildiriblər ki, bunlar bitki liflərindən hazırlanmışdır.

Avropanın ən hündür zirvəsi alçalıb

Fransanın Overn-Rona-Alp regionunun departamentlərindən biri olan Yuxarı Savoyyanın tədqiqatçıları bildiriblər ki, Avropanın ən hündür zirvəsi olan Alp dağ silsiləsindəki Monblan son 10 ildə 2,2 metr alçalıb. Ölçmələr bir qrup topoqraf, alim və idmançılar tərəfindən aparılıb. Onların hesablamalarına görə, dağın hazırkı hündürlüyü 4 min 805,59 metrdir.

Bu prosedür iki ildən bir həyata keçirilir. Tədqiqatçıların sözlərinə görə, dağın hündürlüyü hər il zirvədəki yağıntı və qar əriməsindən asılı olaraq bir qədər dəyişir. Lakin hazırkı nəticə ən aşağı göstəricidir. Belə ki, əgər 2001-ci ildə tədqiqatçılar dağın hündürlüyünü 4 min 810,40 metr olaraq qeyd ediblərsə, o vaxtdan 2019-cu ilə qədər hündürlük 4 min 808 metr-dən aşağı düşməyib. Ancaq həmin il göstərici 4 min 806 metr kimi qeydə alınıb. Bu, o qədər aşağı göstərici hesab edilə bilər, hətta bir müddət açıqlanmayıb. Tədqiqatçılar bildiriblər ki, əgər proses bu şəkildə davam edərsə, 2100-cü ilə qədər Alp buzlaqları öz həcmindən 99 faizini itirəcək.

Ülkar XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

